

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segéd-szerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERULET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk-számla:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.**Amen.*

A csendőrszorongó másik arca

Március 14-i számunk vezetőcikkében egészen nagyvonalú képét rajzoltunk a csendőrszorongóról, aki otthonának lelke, akinek élete csupa aggodalom, örökös várakozás, mert férjének szolgálata a közért, azt a terhet rója vállaira, hogy úgyszólván, reá háruljon a család minden gondja, az otthon minden baja.

Erre a cikkünkre nagyon sok asszonyolvassónk válaszolt. Az egyiket alább közöljük, mert szívünkben-lelkünkben az a vágy él, hogy azt mindenkinek bemutassuk.

A levél így hangzik:

Könnyeig meghatva olvastam a Csendőrségi Lapok legutóbbi számában a rólunk, csendőrszorongókról, szóló vezetőcikket. Mindig öröm számomra az a nap, amikor az uram zsebéből előkerül kedves lapunk és alig várom, hogy letegye kezéből és én olvashassam el az első betűtől az utolsóig.

Minden érdekel, ami az urammal és hivatásával van összefüggésben és bárhol vagyok, az ő szemével figyelek meg mindent, hogy szükség esetén beszámoljak azokról neki.

Hogy milyen sok szem függ rajtunk, az életünkön, arra álljon itt példának a következő eset. Közvetlenül a komáromi tárgyalás előtt, szép Felvidékünk visszaszerzése idején történt, hogy itt, a régi határszelen, a különböző röpiratok és külföldi rádióhírek miatt valósággal páni félelem fogta el a lakosságot. Ijesztő hírek keringtek a „bevehetetlen erődök”-ről és „mindenre elszánt” cseh katonákról. Az uram, mint az őrs valamennyi tagja, szinte állandó határszéli szolgálatot tartott és hosszú időn keresztül alig tudtam vele pár szót váltani. Állandóan készen állt a vetett ág és a melegen tartott reggeli, ebéd, vacsora... Soha annyi maradékélt nem fogyasztottam el, mint akkor, mert az uramat mindig friss étellel vártam...

Bár csak hetek választottak el első gyermekünk megérkezésétől, nyugodt voltam és szinte boldog, hogy végre pattognak a trianoni bilincsek.

De nem így gondolkodtak a falubeli asszonyok, nem dolgoztak, hanem dugdostak el mindent a föld alá, pincékbe és elképzelhetetlen helyekre az „ellenség” elől.

Engem olyan méreg fogott el ennyi kishitűség látára, hogy a hozzám be-beszaladó hírharangoknak alaposan megmondtam a véleményemet: míg a férfiak dolgoznak a kenyérért vagy puskával vállukon ércszoborként állanak a határon, az asszonyok elhanyagolva mindent, egymás ijesztgetésével töltik a drága időt? Egy ijesztő jellel elhagynák az otthonukat, egész életük munkájának gyümölcsét, azt, ami a drága Hazát jelenti számukra? Menekülésre készen állani akkor, amikor végre egy kis reménysugár van, hogy újra rátehetjük a lábunkat a szent magyar Haza visszaszerzett földjére?

És mivel igen sokan jöttek hozzánk, tudva, hogy egyedül vagyok és nagy esemény előtt állok, igen soknak adhattam az én erős hitemből. Asszonytársaim lassan megnyugodtak, visszatértek napi munkájuk mellé, nem hanyagolták el gyermekeiket.

S rövid idő múlva megérhettük azt a boldog időt, hogy amíg jó urammal együtt elsőszülött kisleányunk kocsija fölé hajolva leshettük annak szemrebbenését, a rádiónk diadalmasan harsogta a bevonulási indulókat és vele a magyar igazság első nagy győzelmét.

... Most újra harcot vívok. Egy rettenetes ellenség, az egyke ellen. Ez a mi bányavidékünk meg van fertőzve... már csírájában megnémítanak minden bim-bózó életet...

Elsőszülött leányom érkezésekor szinte kivétel nélkül mindenki sajnálkozott rajtunk, hogy nem fiút küldött a jó Istenke. S mikor csudálkoztam ezen, akkor magyarázták meg, hogy bizony, ha még fiút is akarunk, két gyermekkel sok gond és baj szakad a nyakunkba, úgy, hogy teljesen le leszünk kötve.

Persze, amikor egy év múlva fiacskánk született, egész erélyesen hangoztatták, hogy most már elég legyen, mert különben tönkre megyünk. Azóta egy év telt el és a Husvét ünnepe életrehívja a harmadik babát is.

Hála Istennek, a gyermekeink gyönyörűek, orvosra, gyógyszerre még nem volt szükség és én egészségesebb, munkabíróbb vagyok, mint valaha. A jó Isten megáldotta és megszentelte a mi kis családjunkat.

Nem is kell mondanom, hogy igen sokan keresnek fel, főleg fiatalabb asszonytársaim, akik még ingadoznak a jó és rossz között, hogy tőlem kapjanak biztatást. Egy pár óra a mi családi körünkben, meggyőzi őket. Igen sokan vannak, akikkel én keresem a találkozást s mily öröm számomra, ha sikerül egy-egy kis magyar életet drága hazám számára megmentenem.

De mennyire eltértem a tárgytól, hiszen csak köszönő sorokat akartam írni, hogy rólunk is megemlékezzünk és ígéretet tenni, hogy bármi jó és rossz érje sokat

szenvedett édes Hazánkat, mi, csendőrásszonyok, tudni fogjuk kötelességünket. G. Istvánné, m. kir. csendőrtörzsőrmester neje.

... Lassan megnyugodtak asszonytársaim...
... Mily öröm számomra, ha sikerül egy-egy kis magyar életet drága hazám számára megmenteni...

Mi történik?

A csendőrásszony az otthonában, ura a körletben: két forrás, amelyekhez a falu jár, segítséget, hitet kér. És kap. Így válik eggyé a laktanya és a csendőr lakása. Sziget mindegyik: a munkaszeretet, az egyszerűség és lélekben nagyszerűség szigete. Ahol — megnyugodnak, akik oda járnak.

Mi történik?

Zúg és tombol észrevehetően a vész: az egyke és egysé pusztító fergetege. Nemzetek halálos mérge. A csendőrásszony a bölcső fölé hajlik, a csábító ördögök ajtaján kívül rekednek s a csendőrásszony egyik szeme az apróság hamvas arcán az anyaság égi boldogságával, a másik szeme a magyarvolta minden fájdalmával kint a néptelen házak sötét ablakain, a gyermektelen udvarokon... Lelkében édes gyermeke láttán duzzad az öröm, de remeg a veszedelemtől is...

Ilyen a csendőrásszony másik arca...

Tisztelet, becsülés illeti őket mindenki részéről!

Az én családom.*

Írta: ENDRÓDI IMRE csendőr (Dunaföldvár).

Tudomásom szerint én voltam, mint „csendőr” rendfokozatú, a második nő csendőr a testületben.

Hol is kezdjem? Talán ott, hogy miért is nősültem meg, mint „csendőr”.

1934. évben a nagymarosi őrsön teljesítettem szolgálatot. Egyszer megbetegedtem. Napokon át súlyos láz gyötört és a harmadik napon már annyira elgyengített, hogy egy pohár vízzért se tudtam volna felkelni. Az őrsfőzőnő is csak nagyon gyéren látogatott be hozzám, az őrs legénysége pedig az akkori őrsparancsnokkal együtt valami nagyobb szabású bűncselekményben nyomozott. Tehetlenségemben nagyot sóhajtottam, amit meghallott a szomszédos őrsirodában egyedül dolgozó akkori szakaszparancsnok és bejőve hozzám, megkérdezte, hogy mi bajom. Panaszkodtam neki, hogy nagyon szomjas vagyok és nincsen senki, aki egy pohár vizet adna. Szó nélkül kiment és egy pohár friss vízzel tért vissza, majd leülve az ágyam mellett egy székre, az alábbi szavakat intézte hozzám: „Lássa, öcsém, ez az átka a nőtlen életnek. Ha van az embernek egy hűséges élet párja, az az élet minden szenvedéseiben együtt van vele. Igyekeztek, míhelyt lehet, családot alapítani.”

Ebben a pillanatban elhatároztam magamban, hogy, amint lehetséges, megnősülök.

1937 tavaszán az akkor kiadott nősülési szabályzat lehetővé tette, hogy „csendőr” rendfokozatban is megnősülhessek. Ugyanez év március havában adtam be a nősülési kérvényemet és 1938 július 28-án megtartottuk az esküvőnket.

* Pályázatunk anyagából.

Bűnöző fiatalkorúak és a társadalom.

Ismerteti: DR. NÉMETH PÉTER kir. kúriai bíró.

Évszázadokon át a bűnös embert csak üldözték és csak büntették. Miért? Mert a társadalom félt tőle, konok és javíthatatlan ellenségének tekintette, akit a közfelfogás szerint meg kellett semmisíteni, vagy legalább is ártalmatlanná téve, meg kellett szenvedtetni. Az eszközök változtak; voltak földalatti borzalmas börtönök, rettenetes kínzószerszámok, keréketörés, karóbahúzás, vízbefojtás, felnégyelés, máglya, elevenen eltemetés. A cél egyforma maradt hosszú időnkig. Arra, hogy ezt a kártékony és veszedelmes embert olyan módon tegyék ártalmatlanná, hogy őt megjavítsák, csak újabban gondoltak. A büntetések minden időben többé-kevésbé megfelelték a kor felfogásának, erkölcsének, követelményeinek. Ha a XVI. évszázadban az egyszerű házitolvajt felakasztották, ez olyan természetesnek és igazságosnak látszott, mintha ma ugyanezt a bűncselekményt elkövetett egyént egyhavi fogházra ítélték volna. A középkorban kegyesszívűnek mondták azt a bírót, aki a halálbüntetésnél az előzetes csonkítást vagy kínzást mellőzte, akárcsak néhány évtized előtt kortársai az egyik francia bírót, aki az éhező kenyértolvajt felmentette. Amint ma borzalommal gondolunk arra, hogy voltak idők, amikor egy embert rablás miatt keréketörttek, vagy egy házasságtörő nőt elevenen szeges vasbabába zárva végezték ki, talán száz év múlva hasonló érzés támad unokáink

Én lettem a második nő „csendőr” — és azután — hála Isten — az első „csendőr”-édesapa.

Amikor a kicsit vártuk, elfogott néha a csüggedés, hogy vajjon nem fog-e anyagi gondot okozni a kis Jövevény a magamfajta fiatal csendőrnek. Össze-összeültünk feleségemmel és tervezgettünk, számolgattunk. A végén aztán azt hoztuk ki, hogy talán semmivel, vagy aránylag csak nagyon csekély összeggel lesz nagyobb a kiadásunk.

Ezen idő alatt egy cseppet sem éreztük annak hátrányát, hogy mint fiatal házaspár, nem mehettünk a szolgálati elfoglaltságomból fennmaradó időben szórakozni. Ha tehattuk, sétálgattunk, tervezgettünk és ha ilyenkor egy-egy kisbabával találkoztunk, akkor önkéntelen mindkettőnk ajkára az a kérdés tolt: „Vajjon a mienk milyen lesz?”

1939 május 10-én az orvos tanácsára feleségem Budapestre ment, én pedig — mint gépkocsivezető — Kárpátaljára. Szívszorongva jártam a Kárpátokat és izgatottan vártam minden nap a táviratot, amely — nem tudtam — a legnagyobb örömet, vagy a végtelen szomorúságot hozza-e számomra.

Végre május 26-án este a perecsenyi őrsre kaptam egy táviratot, amit alig tudtam felbontani, annyira remegtek a kezeim. Vajjon mi van benne? Ez volt benne: „Felesége egészséges leánygyermeknek adott életet. Mindketten egészségesek.” Kimondhatatlan boldogság és megnyugvás áradt szét lelkemben. Ime, édesapja vagyok egy ártatlan kis emberpalántának, akit én fogok felnevelni és én fogok az Élet útjára vezetni.

Másnap dr. Bazsó és vitéz Horváth hadnagy urak és az őrsön lévő bajtársak fejezték ki jókívánataikat, mint az országban legelső „csendőr” apának.

és dédunokáinkban, ha arról olvasnak, hogy egyes bűnözőket gyilkos levegőjű gyarmatokra száműzték.

Ma, mint régen, a felnőtt büntetéseket, ha csak nem teljesen beszámíthatatlanok, — közönséges büntetésekkel sujtják, amelyek közül a szabadságvesztés-büntetés az uralkodó. Az ítélkezéskor a bíróságok magát a bűncselekményt vizsgálják, de nem mélyednek a bűnöző lelki világába. Kétségtől figyelembe veszik a vádlott büntetlen előéletét, nagyszámú családját, inséges állapotát, nyomorát, agg korát, stb., mint enyhítő körülményeket; a visszaesést, az aljas indokot, a véghezvitel különösen kegyetlen módját stb., mint súlyosbító körülményeket; de azt, hogy a nem teljesen beszámíthatatlan bűnöző lelki összetétele miatt mennyiben volt befolyásolva, hogy életkörülményei, nevelésének hiánya és egyéb, külsőleg alig látható, mélyen fekvő okok miatt minő kísértéseknek volt kitéve, amikor a bűncselekményt elkövette, micsoda lelki benső harcok előzték meg a tett véghezvitelét, és végül, milyen javító hatással lesz rá a kiszabandó büntetés, márcsak a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt sem teszik, illetve nem tehetik megfontolás tárgyává. A büntetés egyik elismert célja a javítás lévén, a mai börtönügyi rendszert és annak végrehajtását bizony nagyon tökéletlennek kell mondanunk. Legjobb bizonyítéka ennek a visszaesők nagy száma, amely százalékokban kifejezve, aránytalanul nagyobb, mint az először elítélteké. A mai letartóztatási intézetek elsősorban megtorló intézmények és ha igyekeznek is mellékesen tanítással, lelkipásztorodással javítani, a főcél mégis a megtorlás marad,

aminek legjobb bizonyítéka, hogy az elítéltet nem addig tartják a letartóztatási intézetekben, amíg megjavult, hanem ameddig azt az ítélet, a büntetés megkezdése előtt meghatározta.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, hogy a szabadságvesztés egyedül, amelyet a büntetés érez, sokszor nem alkalmas arra, hogy őt a további bűnözéstől visszatartsa, vagy még kevésbé, hogy őt megjavítsa és belőle új, becsületes embert alakítson. Különösen nem fog bekövetkezni ez akkor, ha az elítélt büntetésének kitöltése után szabadulva, egyrészt megbélyegezve, másrészt mindenkitől elhagyatva, a szabad életbe visszakerül.

A modern kriminálpolitikusok érzik is e tökéletlenségeket és igyekeznek a határozatlan tartamú szabadságbüntetések, a börtönügy reformja és az úgynevezett utángondozás gondolatainak felvetésével a törvényhozók figyelmét itt-ott felhívni; ezek a kísérletek azonban egyrészt eredménytelenek maradnak, másrészt csak a kísérletezésig juthattak.

Amilyen kétes eredményű ennél fogva a felnőtt büntetések megjavítása csupán a büntetés kiszabása által, éppoly hatásos lehet az, a nevelési célt kitűző rendszabályok alkalmazásával a fiataloknál.

Noha hazai régi törvényeink nem ismertek különleges büntetéseket, illetve intézkedéseket a fiatalok büntetéseire, a bíróságok már a múlt század elejétől fogva a vádlott fiatal korát a büntetés kiszabásánál figyelembe vették. Csekélyebb súlyú bűncselekmények esetében a fiatalokot csupán megdorgálták, különösen nyomatékos enyhítő

Vezénylésem július 28-ig tartott és ezen ideig nem láthattam azokat, akik számomra mindent jelentettek. Azt mondják, hogy a szerelem végtelen. Nem! A szerelem csak egy felemelő, fenséges érzés, ami idővel ellobban és elhamvad, de a család iránti szeretet soha el nem múló valami, amit csak a halál hideg keze szünt meg.

Végre megszüntették vezénylésemet és én útbaindultam családomhoz, hogy szemtől-szemben láthassam azt, akit az Élet reám bízott.

Jelentkeztem az őrsőn és az őrsparancsnok azonnal engedélyt adott, hogy elmehessek lakásomra és mielőbb láthassam a kis családot. A laktanyától lakásomig, kb. 150 méter úton, ezer és ezer gondolat zakatolt fejemben. Vajjon milyen a kis gyermek? Nem fog-e sokat sírni? Nem lesz-e sokat beteg, stb.

Végre azon vettem magamat észre, hogy ott állok lakásom ajtója előtt és hallom, hogy valaki az ajtón belül gyűgyögve beszélget Valakivel. Benyitottam. A folyosón a szomszédból egy kis leánya volt ott, aki karjain tartotta kis lányomat. Szó nélkül elvettem tőle és gyönyörködve néztem a kis arcocskáját. Ő pedig rám emelte ártatlan kis kék szemecskéjét és én úgy láttam, mintha egy ici-picit mosolygott is volna. Közben kijött a feleségem is...

Kimondhatatlan boldog voltam. Mondjam-e, hogy amióta kis lányom van, azóta még jobban érzem magamat kis otthonomban és még jobban vágyom közéjük? Mondjam-e, hogy milyen öröm volt látni, hogy a kis csöppsgében hogy kezdett megnyilvánulni az élet? Az első mosolya, az első hangos nevetése, az első szava; ezek mind-mind olyan örömek, amit nem lehet semmi más érzéssel helyettesíteni és nem lehet semmi más érzéshez hasonlítani, de leírni sem.

Minden emberben van egy kis hajlam arra, hogy az élet által felállított korlátokat áttörve, vagy átugorva, helytelen dolgot kövessen el. Nálunk az ilyen kilengéseket szabálytalanságnak nevezik. Nem voltam hajlamos a kilengésekre, most meg különösen messze áll tőlem minden kísértés, mert megjelenik előttem kis családom és otthonom képe és valami azt sugja a fülemben: „Vigyázz! Ezek is rád vannak bízva.”

Azelőtt, ha kis gyermekem sétáltató valakivel találkozott, soha nem jutott eszembe, hogy a gépjárművel lassítani kellene, hogy fel ne verjem az út porát. Amióta én is apja vagyok egy ilyen kis csemetének, azóta önkéntelen és mindig a fékre csúszik a lábam ilyen találkozáskor és kimondhatatlan boldog vagyok és megmagyarázhatatlan jó érzés tölti el bensőmet, amikor egy hálás pillantás, vagy egy néma bólintás köszöni meg, hogy nem kell a kis csemetének az út szennyes porát nyelnie...

Milyen nagyszerű érzés az, amikor szolgálati elfoglaltságom letelte után feleségem és kislányom eléim jönnek és kislányom már messziről kiabálja, hogy „Api!...”

Ismétlem és még egyszer ideírom: én vagyok Magyarországon a legelső és a legboldogabb „csendő”-apa. És csak azt kívánom a Teremtőtől, hogy kis gyermekemet — és majd a többi is — meg-nagyobbodott édes Hazám javára felnevelni tudjam.

Utóljára hálás köszönetet kell még, hogy mondjak mindazoknak az előjáróimnak és feljebbvalóimnak, akik lehetővé tették, hogy boldog férj és édes-apa lehettem testületünkben.

(Folytatjuk.)

körülmények esetén a büntetést feltételeken el is engedték. Meg kell jegyezni azonban, a két intézkedés elvileg a felnőtteknél sem volt kizárva. A testi fenyték a fiataloknál több vármegyében zárt helyen hajtották végre. Súlyosabb bűncselekményeknél a fiataloknál nehéz bilincsekbe nem verték, sőt egy-két helyen a felnőtt fogolytól elkülönítve őrizték.

Az 1792-i javaslat, amely sajnos, törvényerőre nem emelkedett, kimondja, hogy hét éven alulit bűnvádi eljárás alá vonni nem lehet, a 7—12 éves gyermek házi fenytésben részesítendő, a 13—16 évest pedig enyhébben kell büntetni. A javaslat ezenkívül kimondta, hogy azok a fiatalok, akiknek javítása remélhető, javítónevelő intézetbe utalhatók.

A rendkívüli szakértelemmel és emberségességgel szerkesztett 1843-i javaslat, amely sajnos, szintén nem vált törvénnyé, főleg azért nem, mert a főrendi tábla ellentétben a javaslattal, a halálbüntetést eltörölni nem kívánta, kimondta, hogy a 12 éven aluli bűncselekményt elkövetett gyermek bűnvádi eljárás alá nem vonható, büntetéssel nem sujtható, hanem szülei, vagy gondnoka által házi fenytésben részesítendő, amelynek végrehajtását a bíróság ellenőrizni fogja. A javaslat ezenkívül követelte a javítóiskolák felállítását, a 16 éven aluliak részére.

Ezekből látható, hogy elődeinkben volt érzék a bűnbeesett fiatalság ügyeinek elbírálásánál és felismerték, hogy a bűncselekményt elkövetett fiataloknak megjavítása fontosabb, mint a puszta megtorlás.

Fájdalom, mindezek dacára a múlt század derekára a fiatalok büntetéseinek nagy része a börtönökben a felnőttekkel együtt sánylődött, amely börtönök Szemere Bertalan, Kölcsey Ferenc, Eötvös József, Hegedüs Sándor és mások szerint az erkölcstelenség tanyái és gonoszra oktató iskolák voltak.

Megrendítően ír a közös megyei fogházakról 1837-ben Kölcsey: „Mert akit egyszer ifjúsága hajnalában bármi történet következtében a sors ide kényszerített, annak igen nyomorult fejének kell vala lenni, ha a vétek minden tekervényeivel s legborzasztóbb szemtelenségével tökéletesen meg nem ismerkedett. Ki idejöttékor a becsületérzés valamely szikráját még szívében hordozta, vagy az emberi nem iránt még valami hajlandóságot érzett, minden biznnyal e kettő nélkül tért vissza a társaságba, onnan időről-időre ide, mint honába ismét eljövendő.”

Az 1878: V. törvények, amely anyagi büntetőjogunkat kodifikálta, — mondta ki, hogy a 12 éven aluli büntetett bűnvádi eljárás alá nem vonható, aki pedig 12. életévét meghaladta, de 16. életévét be nem töltötte, csak akkor büntethető, ha a cselekmény bűnösségének felismerésére szükséges belátási képessége meg volt. E korosztályát a büntetéseknél a törvény enyhébben rendelte büntetni, ha a belátási képesség nem hiányzott.

Ez a törvényes szabályozás egyrészt teljesen figyelmen kívül hagyta a 12 éven aluliakat, másrészt az enyhébb büntetésekkel egyedül, a legtöbb fiatalok javítását el nem érte, amit az ő évről-évre emelkedő bűnözésük bizonyított.

A fiatalok bűnözésének e feltűnő emelkedése felébresztette végre a törvényhozók figyelmét, akik belátva, hogy ennek gátat kell vetni, és hogy az eddigi módszer helytelen volt, új megoldásokat, új módokat kerestek.

Az igazságügyi kormány ezért 1906-ban megbízást adott Balogh Jenő egyetemi tanárnak, hogy az érvényben levő büntető jogszabályokat módosító, javító tervezetet készítsen. Ez a tervezet 1907-ben megvitatás alá került és 1908-ban a törvényhozás által elfogadtatott. Így keletkezett az 1908: XXXVI. törvények, amelynek a fiatalokékat érintő része 1910. január 1-én lépett életbe. E törvény, abból az alapelvből indulva ki, hogy a bűncselekményt elkövetett gyermekek és fiatalokékkal szemben nem a megtorlás, hanem a javítás a főcél, már foglalkozik a 12 éven aluliakkal is, a korhatárt pedig a fiatalokéknál a 18. évre emeli fel, és az ügynevezett megkülönböztetési képesség helyett az értelmi és erkölcsi fejlettség kritériumát állítja fel, ezenfelül új büntetéseket, illetve helyesebben intézkedéseket rendel.

A törvény életbeléptetése után szükségesnek látszott, különösen perjogi szempontból, még további új intézkedéseket tenni; a fiatalok bűnösöket a felnőttektől teljesen elválasztani és külön bírakat kijelölni, akik ezentúl mint különlegesen képzett szakbírák intézzék a fiatalokékat ügyeit. Ugyancsak szükséges volt a züllött és züllés veszélyének kitétt gyermekek és fiatalokékat megmentése érdekében hatályosabb védő és óvó rendszabályokat alkotni.

A törvényjavaslatot, amelyet Balogh Jenő igazságügyminiszter nyújtott be, és amelynek miniszteri indoklása a legszebb mesterművek egyike, a parlamenten kívüli jogászság egy része erősen támadta. Azt állították, hogy a reformok megvalósításához elég pénzünk nincs, a társadalomnak pedig nincsen eleendő szociális érzéke, hogy a javaslatból a társadalomra háruló kötelezettségeket kellő mértékben teljesítse és végül perjogi szempontokból is, különösen a fellebbvitel korlátozása miatt aggályoskodtak. A törvényhozás azonban igen bölcsen csak helyeselni valót talált benne, úgy hogy a javaslatot mind a képviselőház, mind a főrendiház egyhangúlag elfogadta és a király azt 1913. március 31-én szentesítette.

Kezdetben a jó embert látjuk a fiatalokékat bírójának székében, aki elbírálja az esetet, dorgál, meghatóan prédikál és ha súlyosabb az eset, mint egy jó apa, áldásával küldi javítóintézetbe vagy fogházba a rossz gyermekeket.

Ha itt-ott már ez a jószívű ember eredményeket ért el, ez nem szükségképpen következett be.

Az új, igazi fiatalokékat bírójának már nem a bűncselekményt nézi elsősorban, hanem a fiatalokékat egyéniségét, testi-lelki állapotát, hajlamát, jövőbeni fejlődését, nevelését, társadalmi helyzetét, életviszonyait, sőt családját és környezetét is. És ha mindezeket azzal a meleg érdeklődéssel, soha meg nem szűnő türelemmel, megértéssel és teljes odaadással megvizsgálta, és a bűncselekmény vagy züllöttség mögé rejtőzött lelki összeütközéseket is meglátta, akkor lesz helyes megállapítása.

Ezek után röviden beszámolok arról, milyen volt a budapesti fiatalokékat bíróságának működése az elmúlt negyed század alatt és hogyan kapcsolta be a társadalmat munkájába.

Huszonöt év alatt 150.669 fiatalokékat szerepelt bíróságunk előtt és pedig 114.789 fiú és 35.880 leány. Ha ezt a számot összehasonlítjuk az országos átlag-

gal vagy a külföldi számokkal (Belgium egész területén 25 év alatt 104.878 fiatalkorú került a belga fiatalkorúak 26 bírójának elé), megállapíthatjuk, hogy ez a szám noha igen magas, aggodalmat abban az irányban, hogy hány fiatalkorú követett el bűncselekményt, mégsem kelthet, mert ez a szám a veszélyeztetett kiskorúak nagy számát is magában foglalja. Megállapítható, hogy az utolsó 10 évben a bűnözés a fiatalkorúaknál csökkenő irányzatot mutat.

Az első öt évben a bűnözés emelkedett, aminek oka kétségen kívül a háború és a háború utáni zűrzavaros idők voltak. A családapák, idősebb fivér, gyám, tanító, mester hadbavonulása, majd az anya és idősebb nővér munkábaállása folytán a gyermek egyedül maradt. Az így elhanyagolt ifjúság rossz társaságba keveredve csavarog és bűncselekményeket követ el. A fiatalkorú lányok különösen nagy kísértéseknek vannak kitéve, rohamosan terjed a prostitúció és a nemi betegségek, sokkal több a házasságon kívüli szülés, emelkedik a magzatelhajtás. A háború vége felé már a gyermekek is munkába állnak, pénzt keresnek és olyan élvezeteket hajhásznak, amelyek aláássák egészségüket és megrontják erkölcsüket. A háború befejezése után, az úgynevezett békeszerződések súlyos terhei, az elszakított területek népességének az anyaországba való özönlése, végül az általános zűrzavar és kétségbeesés súlyos belső zavarokat okozott, amelyek betetőzése a bolsevik uralom volt. A bolsevizmus a legnagyobb mértékben erkölestelenítette a fiataliságot, mert mindazt, ami azelőtt a gyermek előtt szent volt, nevetség tárgyává tették. Az erőszakoskodások, az emberi élet semmibevétele, a rossz lakásviszonyok, a családi élet bomlása és a tekintélyi elv teljes lerombolása mély nyomokat hagytak a fiatalkorúak lelkületén. Feltehető, hogy a bolsevizmus évében az ügyek száma a felére csökkent. Ez abban rejti magyarázatát, hogy a vagyon elleni bűncselekmények esetén a gyermekbiztosok a legtöbb esetben nem engedték meg az eljárást, a csavargást, illetve közveszélyes munkakerülést pedig nem tartották bűncselekménynek, mert mindenki „szabad”.

A bolsevizmus letörése után a fiatalkorúak bűnözése néhány évig még emelkedő irányzatot mutatott, 1924-től 1927-ig a bíróság elé kerülő fiatalkorúak száma csökken. Ennek oka az a közöny, amelyet a felnőttek a fiatalkorúak veszélyeztetése, züllése, sőt kisebb bűncselekményeivel szemben is tanúsítanak. Elkedvetlenedés, fogyatékosági és feleslegességi érzés lesz úrrá a lelkeken. A hosszú ideig tartó munkanélküliség kiül minden munkakedvet az emberekből. Az élet nehéz terheit elviselni nem tudók tömegesen lesznek öngyilkosokká. A családapák tekintélye aláüllyed. A családi perpatvar gyakori, szidják a hatóságokat, a házastársak türelmetlenek a gyermekekkel, sokan elhagyják családjukat, mely így szétesik. Meg lehet állapítani, hogy a nyomor, amely idegessé, izgatottá és türelmetlenné tette a szülőket, abban a durva és kegyetlen bánásmódban is nyilvánult, amellyel egyes szülők és főleg mostohák a nekik kiszolgáltatott gyermekeiket részesítették. E kegyetlenkedésekről, amelyek legtöbbször a zárt lakásban, tanúk nélkül folytak le, csak ritkán, véletlenül értesülhettünk. A gyermek panaszkodni nem mert, tovább szenvedett, vagy megszökött a házi pokolból, csavargott, lopott, elzüllött. Az isko-

las gyermek ily környezetben élve, lelkileg és testileg lefelé esészt. A gyermek piszkosan, elhanyagoltan jött az iskolába, vagy elkerülte azt. A nyomorban élő munkanélküli szülő fásult és még gyakran kényszerrendszabályok alkalmazása is hiábavaló volt, hogy az iskolalátogatásra szorítsa gyermekét. A gyermek, aki nem kapott eleget enni otthon, koldulni ment; sokszor a szülő maga küldte a gyermekét, aki ha pénzt nem hozott haza, verést kapott. Sok fiatalkorú ettől félve, haza sem ment, hanem napokig, hetekig csavargott. Voltak, akik hegedűn cincogva kéregettek. A közönség megszánta őket, pénzt adott nekik, ami egyenesen felbátorította őket az ilyen eljárásra. Egész kis társulatok alakultak ilyen zenélő kolduló gyermekekből. Volt köztük muzsikáló, vigyázó, autóját nyitogató és egyszerű koldus is. Igen veszélyes keresetet képezett a fiatalkorú lányok éjjeli virág- és képeslevelezőlap árusítása.

Köztudomású, hogy ebben az időben milyenek voltak a lakásviszonyok. A tömeglakások nemcsak egészségügyi, de morális veszélyt is rejtettek magukban, különösen a fiatal lányokat illetően. Az élénk került fiatal leányok 70%-a már ismerte a férfit és 30%-a nemibeteg volt. De a nyomortanyán lakó foglalkozás nélküli fiatal leány gyakran a családon belül is súlyos erkölcsi veszélyeknek volt kitéve azáltal, hogy mostohája vagy apja megrontotta.

Az az idő, amely az iskola befejezése és a tanonckodás, vagy munkavállalás megkezdése közt folyt, különösen veszélyes volt a fiatalkorúra. Arra, hogy a gyermek a kötelező iskolai évek után tovább tanuljon, a szülők nagy részének keresetképtelensége miatt nem kerülhetett sor.

Ilyen körülmények között a gyermekek a „szép szabadságot” élvezték, amely ugyancsak szomorú hatást gyakorolt rájuk.

De vegyük a legjobb esetet, amikor a kiskorú olyan korban került ki az iskolából, amikor a törvény szerint mindjárt munkába állhatott, vagy tanoncműködését megkezdhetné volna. Ez az elhelyezkedés a legnagyobb nehézségekbe ütközött. Ennek oka egyrészt az volt, hogy a keresetre utaltak száma megnagyobbodott. Dolgozni az öregek és nők is kénytelenek voltak, akik régen pihentek, illetve a családi otthon teendőit végezték. A gazdasági válság miatt számos virágzó kisipari üzem tönkrement, a kisiparos egyszerű munkás lett. Ehhez járult a mindenütt bekövetkezett racionalizálás, amely számos munkásnak vette el a kenyerét. A túltermelés úgy az iparban, mint a mezőgazdaságban erősen meghaladta a felvevőképeséget. A belső fogyasztás erősen csökkent.

Ilyen nehézségek közt nem lehet csodálkozni, hogy a dolgozni akaró fiatalkorú még a legalacsonyabb bér mellett sem talált elhelyezkedést. Iskolai, vagy hivatásszerű továbbképzése lehetetlenné vált, mert a szülők nem bírták a költségeket. A nagy városokban akadt még néha valami alkalmi munka, segítség a vásárcsarnokokban, csomaghordás a vasúti pályaudvarok körül, labdaszedés a tennispályákon, vagy más eféle. A hivatásszerű kiképzés és elhelyezkedés azonban igen nehezen ment.

E bajokhoz nagyban hozzájárultak még a testi és lelki betegségek.

Ez volt a helyzet akkor, amikor 1927-ben a budapesti fiataikorúak bírósága elhatározta, hogy főleg a titokban szenvedő, veszélyeztetett és a züllés kezdetén levő kiskorúak felkutatása és megmentése érdekében fokozottabb társadalmi tevékenységet fog kifejtetni. Tette ezt egyrészt azért, mert tudta, hogy a sajnos, nagy számú „bánomisén, miközömhöz, nemérdekel” ember, a kiskorúak sok-sok szenvedését és hibáit tartja titokban, másrészt mert megvolt győződve arról, hogy ebben a szomorú korszakban is vannak lelkek, akikben a segíteni akarás gondolata él, csak nem tudják, hova forduljanak. Hirdetni kellett, hogy az embertárs méltatlan szenvedése nem magánügy, amely mellett közömbösen lehet elhaladni, különösen, ha a szenvedő, vagy veszélyben forgó: kiskorú. Fel kellett keresni és fel kellett világosítani ezeket a jóindulatú embereket, hogy van egy hatóság, amelyet ha bíróságnak is neveznek, nem csak fenyegető, még kevésbé megbélyegző hely, hanem olyan intézmény, amelynek legfőbb célja, a bajbakerült, vagy erkölcsi veszélynek kitett kiskorúak megmentése és amelynek e célból rendelkezésére állnak, ha egyelőre szerény keretekben is, módok és eszközök, és amely a legnagyobb készséggel és türelemmel hallgat meg mindenkit.

A felvilágosító munka részben a sajtó és rádió, részben a legkülönbözőbb intézmények bevonása által történt.

Elmentünk mindenhol, ahol feltételezhettük, hogy a bajbakerült fiataikorú segítségét és megmentését célzó törekvéseinket megérteni fogják. Értekezleteket tartottunk az érdekeltek bevonásával a fiataikorúak bíróságánál. Kapcsolatot kerestünk és nagy megértést is találtunk a főváros tanügyi hatóságánál már azon naptól fogva, amelyen a főváros összes iskoláinak képviselői előtt kijelentettük, mennyiben lehet segítségére a bíróság az iskolának. Előadást tartottunk a legkülönbözőbb egyesületekben, szervezetekben, munkahelyeken, iskolákban. Nevelésügyi, orvosi, közjóléti intézményekbe kapcsolódunk. Ezek közül legyen szabad kiemelni azokat, amelyekkel szorosabb és huzamosabb ideig tartó kapcsolataink voltak, illetve vannak.

Állami javítóintézetek már 1884. óta létesítettek. A társadalmi egyesületek patronage intézményei és intézeti túlnyomó részben a büntető novella életbeléptetése után keletkeztek. Így a Katolikus Patronage Egyesület 2, a Protestáns Patronage Egyesület 2, a Szociális Misszió Társulat 2, az Országos Gyermekvédő Liga 9 intézetet alapított a züllött és bűnöző fiataikorúak megmentésére. A Liga Budapesten és az ország nagyobb városaiban védőirodákat állított fel. Sajnos, ezek a közhasznú intézmények lassan elsoványodtak, mert az állam kényszerült takarékoskodni a nevelési segélyeket majdnem egészen beszüntette. 1924-ben az Angol Misszió állította fel a Lord Weardale leányotthont és gyermekfoglalkoztatást, ahol kisebb lányok javítónevelését vállalták, 1928-ban az igazságügyi kormány a ceglédi leány javítónevelő intézetet állította fel, amely az ország legjobban vezetett intézete lett.

A 12 éven aluli züllött, vagy bűncselekményt elkövetett gyermekeket a bíróság hosszú ideig csak igen ritka esetekben helyezhette valamilyen meg-

felelő intézetbe. Általában véve ezeket az állami gyermekmenhelyre kellett beutalni, ahonnan falura kerültek, még akkor is, ha az árvaszék az eljárás további szakában erkölcsi elhagyatottság okából intézetbe helyezni kívánta. A menhelyek intézeteiben túl kevés hely volt az ilyenek számára. A falura kihelyezett gyermek ott tovább romlott, mert a kisebítő erkölcsi nevelést, amelyre okvetlenül szüksége volt, még a legjobb indulatú tápszülőnél is csak szerencsés véletlen folytán kaphatta meg. Így züllöttek ezek a gyermekek és rontottak másokat is. Évek óta küzdött már a bíróság, hogy ezt a kérdést valamilyen módon megoldja, míg végre 1938. évben az Országos Gyermekvédő Liga, egyelőre a budapesti 12 éven aluli ilyen fiúk részére, a főváros támogatásával 100 férőhelyes, kitűnően vezetett intézetet állított fel, amely kétségkívül jelentősen fog hozzájárulni a fiataikorúak kriminalitásának csökkentéséhez.

Rendkívül becses szolgálatot tesznek nekünk az orvosi intézmények. Közismert tény, hogy a fiataikorúak bírósága elé hány terhelt kerül.

A fiataikorúak bíróságának hatáskörébe utalt gyermekek és fiataikorúak orvosi vizsgálatára szükség van azért is, mert ezek további értelmi és erkölcsi fejlődését a bírósági határozat irányítja, amiért is annak meghozatala előtt a többi közt azt is kell tisztázni, vajjon minő belső hibák és fogyatékoságok okozták a kiskorú bűnözését, illetve társadalomellenes magatartását. Ezek a vizsgálatok felderítve az élettani és lélektani okokat, a fiataikorúak bírójának útmutatást adhatnak arra nézve, hogy adott esetben minő véghatározatot hozzon. A nem befejezett lelki szervezettel bíró kiskorúnál gyakran nehéz megállapítani, csupán környezattanulmány és egyszeri bírói kihallgatás alapján, vajjon külső okok, rossz környezet, betegség, örökölt családi hajlamok okozzák-e a kriminalitást?

A fiataikorúak bírósága az orvosi vizsgálatok megejtésére több intézményt vesz igénybe. Ezek a budapesti átmeneti fiú javítóintézet, a budapesti állami gyermekmenhely pszichológiai laboratóriuma, a m. kir. tudományegyetemi gyermekklinika, a gróf Apponyi Albert poliklinika idegosztálya, a m. kir. Gyermeklélektani Intézet, és az állami Gyógypedagógiai Kórtani és Gyógytani laboratórium. A fent említett intézetek tudományos multja és közhatósága jellege mindenképpen biztosíték arra nézve, hogy ezek az intézetek vizsgálati módszerei a tudomány mai állásának mindenben megfelelnek.

A budapesti fiataikorúak bíróságának legfontosabb segítőszerve az átmeneti fiú javítóintézet, amelyet a Kath. Patronage Egyesület körében a nagyérdemű, korán elhunyt Morvay László c. kanonok alapított és amelyet az állam 1924-ben átvett. Ide utaljuk be ideiglenesen azokat a fiataikorúakat, akiknek ügye tárgyalás alá kerül és azokat, akiket munkába helyezni, vagy hozzátartozóikhoz küldeni rendelünk. A tárgyalás alá kerülő megfigyelése, esetleg intézeti orvoslélektani vizsgálata az intézet feladata. A munkáshelyezés, főleg a fiúknál, rendkívüli nehézségekbe ütközött és még ma is gyakran komoly akadályai vannak.

A leányok részére még mindig hiányzik a külön átmeneti otthon, de a munkáshelyezést a Leányelhelyező iroda végzi.

(Folytatjuk.)

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága a Magyar Bronz Érdemérmet adományozta

Kún András tiszthelyettesnek,

egy román fegyveres betörés megghiúsítását elősegítő hasznos teljesítményéért, valamint önfeláldozó magatartásáért.

Nagy János I. és Lóránt Ferenc tiszthelyetteseknek,

Erdély egy részének visszacsatolása alkalmával teljesített kiváló szolgálataikért.

Két esztendő egy felvidéki osztálygazdasági hivatal működéséből.

* * *
II. RÉSZ.

1940. Az átszervezés és az erdélyi területek visszatérése.

Gazdasági hivatalunk fennállásának egy esztendő évfordulóján érkezett új feladata elé: a m. kir. csendőrség új szervezeti tagozódásával kapcsolatos gazdaszaktközigazgatási teendők végrehajtásához.

Az átszervezés gazdaszaktközigazgatási végrehajtására, a belügyminiszter úr 1939. december 27-én kelt 23.478./Res. VI. b. 1939. számú rendelete alapján, előljáró törzsgazdasági hivatalunk adott igen részletes parancsot és útmutatást, mely gazdasági hivatalunkhoz 1940. január 9-én érkezett meg, tehát pontosan egy esztendővel azután, hogy gazdasági hivatalunk működését megkezdte.

Az átszervezés osztályunkat jelentősen érintette. Erre nézve szolgáljanak a következő adatok:

Az eddigi három szárnyparancsnokság helyett maradt kettő;

az eddigi 24 őrs helyett élelmezésünkbe került: 37 őrs (ebből egy később megszűnt);

az élelmezésünkben álló nyomozó alosztály rendszeresített létszáma 65%-kal emelkedett;

osztályunk rendszeresített létszáma 60.5%-kal emelkedett;

osztályunk új területén 6 őrs megszűnt.

Az itt felsoroltakból nemcsak a gyarapodást kell számításba vennünk, hanem a megszűnő alakulatok számát is, mert sok vonatkozásban egy alakulat

megszűnése több gazdaszaktközigazgatási teendőt von maga után, mint egy őrsnek az élelmezésünkbe kerülése. Ha országos viszonylatból tekintünk erre, akkor látjuk, hogy a testületnél csak két olyan kerület van, ahol 1940. január 1-e óta — *e kerületek egész területén* — több őrs szűnt meg, mint egyedül osztályunk új területén. Ugyanakkor viszont az élelmezésünkben álló őrsök száma 54%-kal emelkedett.

Az oka ennek az elhelyezéssébeli változásnak az volt, hogy a velünk szomszédos régi osztály megszűnt és területének túlnyomó része osztályunkhoz került, viszont az új szervezeti tagozódás szükségessé tette egyes őrsök megszűnését és az őrskörletek új meghatározását.

Az átszervezés gazdaszaktközigazgatási végrehajtásának 8 hét alatt kellett lefolynia; az erre vonatkozó parancs teljes foganatosítását 1940. március 7-ig kellett jelentenünk.

Gazdasági hivatalunk 4 számvivő segéd munkással indult neki ennek a munkának, mert az eredeti 6 főnyi létszám — 2 számvivő segéd munkás időközben történt áthelyezésével — ennyire apadt. Mivel a szomszédos megszűnő osztálygazdasági hivatal 2 számvivő segéd munkása csak 1940. március 1-vel — tehát az átszervezés végrehajtása után — volt gazdasági hivatalunkhoz áthelyezve, az átszervezés tartamára a szakszolgálatos létszámhiány legalább részbeni pótlását kértem, ami azonban nem volt lehetséges. Ez súlyosbította ugyan amúgy sem könnyű feladatunkat, de beláttuk, hogy a nagy számvivő-altszti létszámhiány és az országosan folyó átszervezési munka — melyek az ország szerencsés megnagyobbodásával függtek össze — nem teszik lehetővé a létszám kiegészítését és a munkát erőnk teljes megfeszítésével kell végeznünk.

Kisegítésképen két gépirni tudó csendőrt vezényelt az osztályparancsnokság gazdasági hivatalunkhoz, akik számvivői munkák elvégzésére természetesen nem voltak felhasználhatók, de másolásoknál, egyeztetéseknél, fejrövidítéskészítésnél, stb. segítségünkre voltak.

Elsőnek egy „Átszervezési naptár“-t készítettem és ezt a segédmunkási helyiségben — feltűnő helyre — felfüggesztettem. Ebben az Átszervezési naptárban napról-napra fel volt tüntetve az átszervezés munkájának minden mozzanata: az összes teendők (vezérszavakban), határidők, kapcsolódó iktatószámok és a munka elvégzésére kijelölt segédmunkás neve. A nyolc heti munkát ügykörök szerint szétosztottam és minden önálló ügykörrel megbízott segédmunkás az Átszervezési naptár megfelelő rovatába sajátkezűleg beírta, hogy a rész-munkával mely napon készült el. Így a gazdasági hivatal főnökének módjában volt az átszervezési munka ütemét napról-napra ellenőrizni és azt — ha szükségét látta — gyorsítani, illetve a túlterhelt segédmunkásokon a lehetőség szerint segíteni. Meg volt ennek a módszernek az az előnye is, hogy a segédmunkások előtt világosan ott állt a már eddig elvégzett és a még ezután elvégzendő munkamenyiség. Hivatásérzettel rendelkező emberre ez mindig serkentőleg hat.

Meg kell mondanom, hogy a módszer nem az én találmányom. Egyik közgazdasági folyóiratunk cikksorozatokban ismertette az 1936-os német gazdasági terv kivitelét és ott találkoztam a közös „üzemnaptár“-ak bevált rendszerével. A közös feladat kitűzése irodai munkánál is a közösségi szellemet ébreszti, meggátolja az elgépiesedést és az „irodistá“-t munkatársakká avatja.

Az átszervezési munka menete — ügykörök szerint — a következő volt:

Legelőször a megszűnő alakulatok bérelt lak-tanyáit mondtuk fel, illetve a kincstári lak-tanyákban elhelyezett s megszűnő alakulatok épületeinek hasznosításáról kellett gondoskodnunk. Bár a bérelti szerződés csak a bérérvényednkinti felmondást tették lehetővé, tehát a bérelt lak-tanyák tulajdonosainak jogukban állt a felmondást csak május 1-i hatállyal elfogadni, az őrsőknek 1940 március hó végével megszűnésére rámutatva, megkíséreltük a bérleményeket március hó 1-re felmondani. Nem egészen eredménytelenül, mert egy lak-tanyatulaj-donos méltányosságból elfogadta a felmondást március hó 1-re. Két lak-tanyatulajdonos csak május 1-re volt hajlandó a felmondást tudomásul venni, tehát ezeknél a bért az első bérérvény végéig szabályszerűen ki kellett fizetnünk.

A megszűnő 6 őrs közül 3 kincstári épületben volt elhelyezve és pedig ebből kettő — a megszűnő régi osztály területén — régi csendőrlak-tanyában, míg egy — visszacsatolt területen — volt csehszlovák pénzügyőri lak-tanyában. Az előbbieket megvétele azonnal akadt ajánlattevő, kiknek ajánlata a belügyminiszter úrhoz lett felterjesztve döntés végett; az utóbbi épület felszabadulását közöltük az illetékes vármegyei és járási katonai parancsnoksággal, hogy így módot nyujtsunk a szép, korszerű épületnek a haderőn kívüli kiképzés céljaira való felhasználására. Az épületet az illetékes járási katonai parancsnokság valóban igényelte is, levente-raj-

parancsnoki tanfolyamok céljaira s az igénylést pártoló javaslattal terjesztettük fel. Addig is intézkedtünk, hogy az épület az őrs megszűnésének napjával jegyzőkönyvileg adassék át — felügyelet végett — az őrsállomáshelyen lévő közsegelöljáróság-nak.

Ugyanakkor a megszűnt őrsök távbeszélő-előfizetését felmondtuk. A távbeszélő-hivatalok a felmondást március 1-re elfogadták.

Ezzel egyidőben a megszűnő alakulatoknak részletes parancsot adtunk a lak-tanyaépület kiürítésének végrehajtására.

Voltak olyan bérelt lak-tanyáink is, ahol az abban elhelyezett őrsök megmaradtak, de az átszervezéssel kapcsolatban az ugyanott elhelyezett egyéb parancsnokságok szűntek meg, tehát helyiségek maradtak kihasználatlanul. Ezeknél bércsökkentésre kértük fel a tulajdonost, illetve arra, hogy az üresen maradt helyiségeket alakítsa át nős lakássá. Meg kell állapítani, hogy a tulajdonosok általában méltányosan kezelték ezt a kívánságot és annak eleget tettek.

Itt jegyzem meg, hogy az átszervezés végrehajtása után felszólítottuk a megszűnt osztályparancsnokság székhelyén lévő bérelt csendőrlak-tanya tulajdonosát is a bér csökkentésére, mert az épület egy szárny- és egy gyalogőrs elhelyezésére aránytalanul drága volt. Miután a tulajdonos a bércsökkentést ismételten megtagadta, a városban új és olcsóbb elhelyezést biztosítottunk és — előzetes engedély elnyerése után — a régi lak-tanyabérletet felmondtuk. Hangsúlyozom, hogy nem tartom területi érdeknek a szerződések lejárat előtti felbontását, de ebben az esetben a megváltozott elhelyezési viszonyok ezt indokoltá tették. Egy szárnyparancsnokság és egy gyalogőrs elhelyezése után közel évi ötezer pengős bért fizetni, — több volna, mint méltányosság.

Minthogy a területi átszervezést február 29-re be kellett fejezni, ezért a megszűnő osztálygazdasági hivataloknak az élelmezésükbe tartozó összes egyéneket február hó 3-ig — február hó végéig élelmezve — át kellett adni az új területi beosztás szerint illetékes gazdasági hivataloknak, akik a február 17-re esedékes fizetésiösszesítésben már az átcsatolt alakulatok részére is igényelték az illetményeket.

A szomszédos megszűnő osztály gazdasági hivatala a határidőre pontosan átadta élelmezetteit s ezzel élelmezési állománya megszűnt, míg a mi élelmezési állományunk egyszerre 60%-kal felemelkedett.

A megszűnő osztály gazdasági hivatalához utalt alakulatok egyéb pénzbeli járandóságait azonban február 10-ig még a régi gazdasági hivatalok tartoztak számfejtetni és folyósítani és csak az ezután beérkező számadási okmányokat kellett gazdasági hivatalunknak megküldeni kifizetés végett. A megszűnő gazdasági hivatal tehát február 10-én tartotta utolsó pénztárnyitását és ekkor kifizette az addig beérkezett és elszámoláshoz számfejtett okmányok összegeit: vezénylési pótdíjakat, vezényeltetési pótdíjakat, utazási költségeket és a különböző dologi kiadásokat. A régi gazdasági hivatal utolsó pénztárnyitása után beérkezett okmányok összegeit — a hozzánk átcsatolt alakulatok részére — már mi számoltuk el s hogy ez mily ugrásszerű emelkedést je-

lentett, — például a kiküldetési rovaton — arra nézve elegendő egy pillantást vetni a cikkem első részéhez tartozó *1. számú grafikonra*.

Egyébként a megszűnő osztálygazdasági hivatalnak a csekkszámlein és a pénztárában fennmaradt pénzeket gazdasági hivatalunknak kellett volna kiutalni, illetve postautalványon megküldeni, mint pótlavadalmazást, azonban erre nem került sor, mivel a megszűnő gazdasági hivatal a csekkszámleköveteléseit és a készpénzt teljes egészében fel tudta használni.

Az átszervezési munka egyik legjelentősebb hányadát a leltári tárgyak új elosztása és nyilvántartásba vétele tette ki. Gondoljuk meg, mit jelentett az, hogy az átszervezés folytán élelmezésünkbe kerülő alakulatok és egyének használatában lévő berendezési tárgyakat, fegyverzetet, szerelvényt, stb., — szabályszerű okmányok alapján — át kellett vennünk. De nemcsak átvennünk kellett ezeket a cikkeket, hanem azok egyrészét — a berendezést — megfelelően el kellett osztanunk, illetve a megmaradó készlet tárolásáról kellett gondoskodnunk.

Elsősorban megállapítottuk, hogy az átszervezéssel milyen berendezési leltári készlet *szabadul fel* a megszűnő alakulatoknál és ugyanekkor a működő alakulatainknál még milyen *hiányok* mutatkoznak. A felszabadult feleslegből e hiányokat — amennyire csak lehetett — pótoltuk és e cikkek elosztása és átszállítása iránt azonnal intézkedtünk. E szükségletek kielégítése után megmaradó felesleges készletet a megszűnő őrsök a legközelebbi megmaradó őrsnek adták át és a további intézkedésig azok tartoztak e leltári készletek megőrzéséről gondoskodni. Az ágy-neműeket, a tartalék-lőszert és egyéb tartalékfelszerelési cikkeket azonban a megszűnő őrsök — intézkedésünkre — nem a szomszédos őrsökre, hanem gazdasági hivatalunkhoz szállították be és azokat mi tároltuk. Ez az őrsök érdekében történt, mert ezeknek a cikkeknek a tárolása és gondozása nagyobb munkát és állandó ellenőrzést igényel.

Az átszervezés befejezésével két kimutatásban számoltunk be előljáró törzsgazdasági hivatalunknak a berendezés elosztásának eredményéről. Az egyik kimutatásban az összes berendezési *feleslegeinket* tüntettük fel, azzal, hogy ezek hol vannak tárolva, a tárolási helynek van-e vasúttárolomása, illetve mi az utolsó vasúttárolomás és ez mily távolságra van a tárolási helytől. A másik kimutatásban pedig azt tüntettük fel, hogy a megmaradó alakulatainknál — a rendszeresített létszámot véve figyelembe — még mily berendezési tárgyból mennyi *hiányunk* van. Ez a két kimutatás volt tulajdonképpen az átszervezés berendezési mérlege és előljáró törzsgazdasági hivatalunk ezeknek a kimutatásoknak az alapján intézkedett hiányainknak pótlására, illetve a tárolt feleslegeinknek más osztályokhoz való átszállítására.

Őrseinken nem sokáig maradtak tárolva a megszünt alakulatok felesleges készletei, mert azokat a *kárpátaljai* új őrsök hiányainak pótlására szállította el a törzsgazdasági hivatal.

Az átszervezés folytán megszűnő, szomszédos osztály gazdasági hivatala 1939. II. félévi tömegszámadását szabályszerűen megszerkesztette és még a felszámolása előtt felterjesztette, de az 1940. I. tömegfélévre igényelt ruházatot már nem dolgoztatta

fel a szerződötetett szabóvállalkozójával, hanem — előljáró törzsgazdasági hivatalunk intézkedése alapján — jelentést tett az anyagraktár parancsnokságnak az I. félévi szükséglet szétosztásáról. Ennek megfelelően az anyagraktár parancsnokság a megszűnő gazdasági hivatal állományából a mi állományunkba kerülő tömegtulajdonosok részére szükséges I. félévi kész cikkeket és a méret szerint készülő ruházat anyagát már gazdasági hivatalunknak adta ki. Természetesen a megszűnő gazdasági hivatal az élelmezésre hozzánk kerülő állományát *tömegileg* is átadta gazdasági hivatalunknak.

A szomszédos megszűnő gazdasági hivatal rak-tári készletét nem gazdasági hivatalunknak, hanem egy másik — kárpátaljai — osztálygazdasági hivatalnak adta át teljes egészében, viszont összes előjegyzéseit, irattárát, stb. — lezárva — gazdasági hivatalunk vette át, pontos jegyzék mellett. Ezeknek átvétele és elrendezése hosszú időt vett igénybe; az átvett iratok mennyiségére nézve megemlítem, hogy azok a gazdasági hivatalunk egyik helyiségét teljesen megtöltik.

Ugyanekkor került sor a laktanyaügyek átvételére is. A megszűnő osztálytól hozzánk átesetolt alakulatok összes laktanyaügyeit a megszűnő gazdasági hivatal egy részletes kimutatással adta át, melyben fel volt tüntetve minden fontosabb adat, a függő ügyeknél a következő intézkedés, valamint a vonatkozó iktatószámok. Mivel az átadott elhelyezési ügyek túlnyomó részben függők, vagy elintézésre várók voltak s ezekben az intézkedéseket azonnal és folytatólagosan fel kellett vennünk, így ennek az ügyesen megszerkesztett tájékoztató kimutatásnak igen nagy hasznát vettük.

Végül az átszervezéssel kapcsolatban átvettük nyilvántartás végett az osztályunkhoz csatolt területen élő nyugállományú csendőregényeket, özvegyeket és árvákat. Most már a 60. éven aluli csendőregények is nyilvántartásunkba kerültek, akik eddig — mint azt cikkem első részében is említettem — különleges okokból eddig a szomszédos, most megszűnő gazdasági hivatal nyilvántartásába tartoztak. Ezzel tehát egy új, jelentős munkát adó ügykörünk keletkezett, melynek ellátásáról azonnal gondoskodnunk kellett, mert derék, öreg nyugdíjasaink már az első napokban elárasztottak beadványaikkal.

Végeredményében március 6-án jelentettük, hogy az átszervezés gazdaszaktöközigazgatási részét végrehajtottuk. Még több hónap kellett azonban ahhoz, hogy az átszervezési munka utórezgése is eltűnjön. Vonatkozott ez elsősorban a berendezési tárgyak leltári rendezésére, mert az átszámolások, átadások, szállítások és tárolások terén többféle és előre nem látható nehézséggel kellett megküzdenünk. Ilyenek voltak — például — a vasúti szállításhoz mutatózkodó akadályok, mikor a vasúti teher-szállítás gyakori szünetelése bénította meg munkánkat.

A nehézségek és a létszámhiány ellenére megoldottuk a feladatot. Rá kell itt mutatnom arra a tényre, hogy e téren igen sokat köszönhetünk a velünk szomszédos, megszűnő osztálygazdasági hivatalnak, mely a kiadott határidők pontos betartásával, lelkiismeretes munkájával, minden részletre kiterjedő tájékoztatásával feladatunk elvégzésében működése utolsó napjáig támogatott. Jól esett látni,

hogyan a testületnek egy több évtizedes multra visszatekintő szerve megszűnésében is mennyire méltó volt önmagához: híven teljesítette kötelességét az utolsó percig. Nem mulasztottam el, hogy egy egyszerű átiratban ezt a segítséget gazdasági hivatalunk nevében megköszönjem.

Mikor már teljes egészében befejeztük az átszervezés minden munkáját s megnagyobbodott osztályunk alakulatainak egységes gazdaszatközigazgatási irányításába kezdtünk, figyelembe véve azt, hogy alakulataink nagyrésze előtt eddig kiadott intézkedéseink ismeretlenek, — akkor új feladat elé kerültünk: elérkeztünk 1940. nyarához, azokhoz az izgalmas és emlékezetes napokhoz, mikor az egész ország előtt csak egyetlen kérdés feszült: *Erdély!*

Július 1-én bevonultak osztályunk nemtényleges egyénei.

Talán sokan gondolják azt, hogy az állományunk 100—200 fővel való megnövekedése munkatöbbletet okoz ugyan, de ez „eltűnik“ a számfejtés forgatagában, mert végeredményében arról van szó, hogy „nem kettővel szorzunk, hanem négygel...“ Igen sokszor hallottam ezt a véleményt, mely akkor sem állja meg a helyét, ha a tényleges állomány megnövekedéséről van szó, de még kevésbé akkor, ha — mint jelen esetben — a tényleges állományunk *mellett*, ideiglenes szolgáltatattételre behívott nemtényleges viszonybeli legénységet kell élelmeznünk.

Sem a nemténylegesek bevonulását megelőző előmunkálataink, sem pedig a nemtényleges legénység anyagi ellátásával kapcsolatos intézkedéseink a nyilvánosságra nem tartozhatnak s erről meg sem emlékezem, csupán arra térek ki, hogy általában mit jelent egy gazdasági hivatalnál a nemtényleges élelmezési állomány.

Más ellátási rendszert jelent s ezen van a hangsúly! — A nemtényleges legénység anyagi ügyeinek intézése

a) illetmények,

b) gazdasági átalányok,

c) ruházati és lábbeli ellátás tekintetében egészen más eljárást kíván, mint a ténylegeseknél, mert más a kiszabás, másak a feltételek és egészen másak az elszámolásra vonatkozó rendelkezések. De ezenkívül a kiszabásokat megváltoztatják — a rendfokozattól eltekintve — az egyéni viszonyok, mint például az, hogy a nemtényleges egyén milyen állományviszonyból került élelmezésünkbe, hogy nős-e, vagy nőtlen, hogy állandó lakóhelyükön alkalmazhatnák-e, vagy azon kívül. Vegyük még ehhez azt is, hogy a nemtényleges egyének szabadságuk alatt — a ténylegesektől teljesen eltérőleg — egészen más illetményekben részesülnek, mint szolgáltatattételük idején. Végül pedig gondoljunk arra, hogy a nemténylegesek létszáma állandó hullámvásban van, ami — az illetményvisszatérítések, az úgyszólván naponta történő fel- és leszerelések révén — kihatással van a gazdasági hivatal minden fontosabb ügykörére.

Hogy mit jelent egy gazdasági hivatalnál a kétféle ellátási rendszer, azt minden szakember tudja, azonban szeretném, ha minden bajtársunk tisztában volna azzal, hogy a nemtényleges viszonybeliek állománybakerülése — melyet minden esetben különleges helyzetek tesznek szükségessé — nemcsak csapatalakulatainknál jelentenek új feladatokat és

munkaszaporulatot, hanem gazdaszatkezelési szerveinknél is. Ez a testületi sorsközösség!

A keleti és erdélyi részek felszabadulásával a visszatekintő területekre osztályunk és nyomozó osztályunk állományából vezényelt tisztek és legénység élelmezési állományunkban maradtak 1941 január végéig. Négy tiszt és közel száz főnyi legénység volt állományunkból erdélyi területre vezényelve, kiknek anyagi ellátásáról — személyi rendszeres illetmények és tömeg tekintetben — nekünk kellett gondoskodni. Ennek keretében minden idevágó teendőt gazdasági hivatalunk intézett az egyenruházati cikkek változásával kapcsolatos anyagigénylésektől kezdve a félárú vasúti arképes igazolványok érvényesítéséig. Nem kevesebb, mint 42 erdélyi alakulathoz voltak beosztva vezényelveink, tehát havonta ennyi fizetési jegyzéket kellett — saját alakulataink felül — számfejtőnk. Bizony nem volt ez egyszerű feladat, ha számításba vesszük azt a hatalmas távolságot is, mely gazdasági hivatalunk és élelmezetteink között állt fenn, úgyszintén a hiányos és sokszor szünetelő vasúti összeköttetést. Hogy fogalmat alkothasson az olvasó a nehézségekről, csak azt említem meg, hogy volt olyan élelmezettünk, akinek állomáshelye a helységnévtárban, sőt a posta nyilvántartásában is ismeretlen volt, volt olyan, akinek a kiutalt pénzt a postahivatal két ízben is visszaküldte azzal, hogy a rendeltetési helynek feltüntetett község Magyarországon nincs és volt olyan is, ahol a jelentett állomáshelyet csak a térképen tudtuk megtalálni, de az viszont a határon túl, — Romániában volt. Az illetékes erdélyi osztályparancsnokságok útján aztán tisztáztuk az őrsállomások és az utolsó postahivatalok kérdését.

December 19-én érkezett gazdasági hivatalunkhoz a belügyminiszter úr rendelete, mely szerint 1941 február hó 1-től kezdődőleg a keleti és erdélyi területeken felállított új gazdasági hivatalok veszik át az oda áthelyezett egyének élelmezését. December végén már hozzákezdünk a tömeges átadás előkészületeihez.

De még e hónapban várt ránk egy igen nagy munka: az 1939/40-es — tizennyolc hónapos — költségvetési év zárata. A zárattal kapcsolatban kiadott rendelkezéseknek — az előírt határidőre — pontosan eleget tettünk s ugyanakkor megoldottuk az Erdélybe áthelyezettek költözködési költségeinek kérdését is úgy, hogy a költségvetési év végével — a vezényelt áthelyezésére vonatkozó rendelet megjelenése után — minden áthelyezett részére, tekintet nélkül arra, hogy az illető kérte azt, vagy nem, az átköltözködési átalány szabályszerű összegét kiutaltuk.

Ezzel ért véget az 1940-es esztendő.

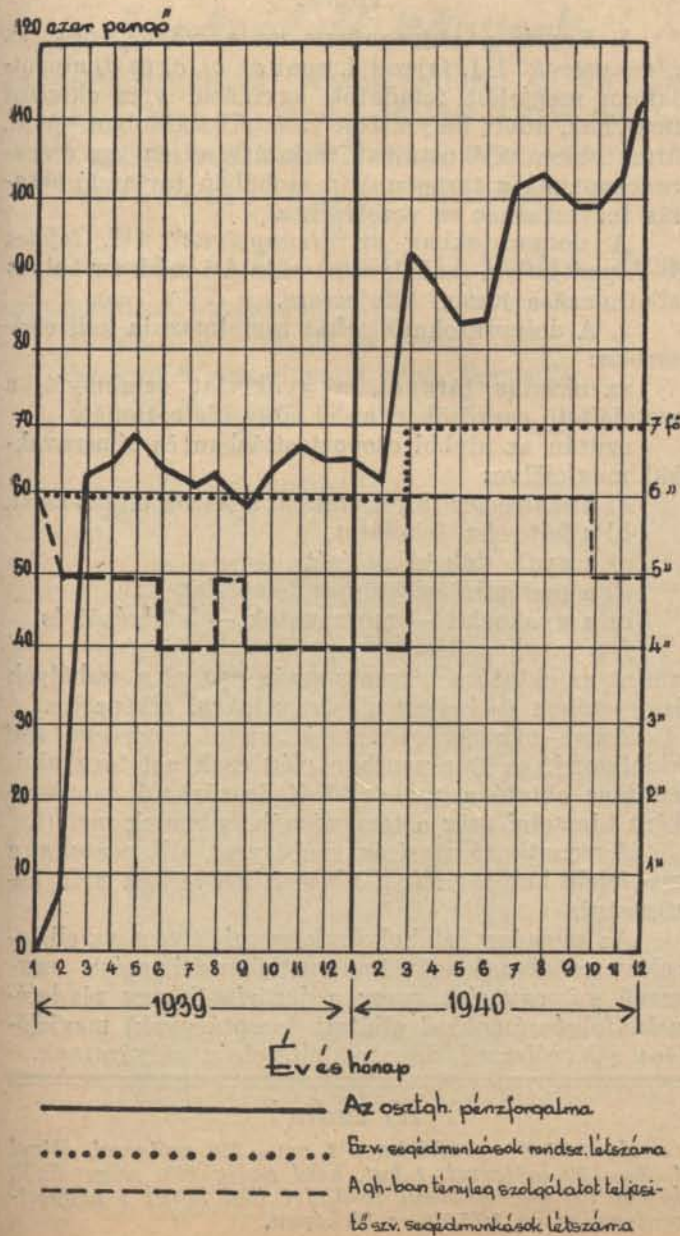
És ezzel végére is értem kétévi működésünk beszámolójának.

Visszatekintve erre a feladatokban oly bő két esztendőre, két dologról szeretnék még szólni.

Az első a számvivő-altisztikar kiegészítésének kérdése. Azok az altisztek, akik e két esztendő alatt mellettem dolgoztak, a régi nemzedékhez tartoznak, valamennyi túl van az ötven esztendőn. Meg kell állapítani, hogy a nehéz idők megmutatták ennek a régi nevelésű altisztikarnak az értékét. Túlnyomórészt válogatott emberanyag ez, nagyfokú hivatás-

érzettől áthatva, komoly szaktudással és nagy gyakorlatl. A régi kiegészítés, mikor számvivői szakszolgálatra a testület legjobb őrsparancsnokai jöttek csak figyelembe, lehetővé tette ezt a gondos kiválasztást. Ha az adott viszonyok ma nem is engednek meg a kiválogatásnak ezt a módját, mégis arra kell törekednünk, hogy valóban az arra alkalmasok kerüljenek számvivői kiképzésre és a megkívánt „rátermettség” ne legyen csak üres szó. Azok a parancsnokok, akik végigolvasták cikkemet és szolgálati állásuknál fogva befolyással bírhatnak a számvivői kipróbálásra számbajöhető altisztek kijelölésére, javaslatuk megtétele előtt egy pillanatra gondoljanak arra, hogy a következő évek, vagy évtizedek ugyanilyen nehéz, vagy még nehezebb próbák elé állíthatják testületünk gazdaságkezelési szerveit s mi lehet a következménye annak, ha az anyagi végrehajtó szolgálatot ellátó szerveinknél a felelősségteljes munkakörök betöltői nem hivatástudattól áthatott emberek, talpig férfiak lesznek. A most folyó háború szakirodalmában már jelentkeznek a

2.

példák: Franciaország a háborús anyagi szolgálatot asszonyokkal, aggszűzekkel és hadastyánokkal akarta ellátni. Ugyanakkor Németország az anyagi szolgálat vezetését és végrehajtását a legképzettebb fejekre, fiatal tudósokra, kemény férfiakra, lehetetlen nem ismerő katonákra, a nemzet értékeire bízta. Az eredmény előttünk áll.

A másik kérdés a munkakörök elosztásának kérdése, tekintettel a mostani számvivői létszámláhiányra. Le kell szögeznünk, hogy egy számvivői szakszolgálatos altisztet sem egy, sem kettő, sem három *nem* szakszolgálatos nem pótolhat. Ugyanúgy nem, ahogy például hat egészségügyi altiszt sem pótolhat egy fegyvermestert. Kétségtelen, hogy mindent meg lehet tanulni, de a nehéz viszonyok nem adnak időt a tanításra és főleg a kísérletezésre. Az egyéni kötelességtudat az egyetlen, mely a nehéz viszonyokon átsegít bennünket: ilyenkor egy ember kettőnek a munkáját végzi, mert a cél csak egy lehet: feladatunkat minden körülmények között elvégezni. S hogy azt el is végeztük, annak bizonyítására álljon itt cikkem végén ez a grafikon, amelyből mindenki kiolvashatja, hogy tiszta kiadásaink — mely egy gazdasági hivatal munkájának feszültségmérője — mindinkább emelkedő vonala mellett a munkaerő vonala állandóan — és sokszor mélyen — a rendszeresített szám alatt maradt.

Teljes személytelenséggel írtam meg cikkemet s — mint annak elején — ismét hangsúlyozom, hogy itt nincs egyéni érdemeikről szó. Ez a grafikon éppen úgy a miénk, mint a többi gazdaságkezelési szervünké, akik ugyanezen időkben, ugyanezekkel a feladatokkal küzdöttek meg. Nem történt semmi, csak mindnyájan teljesítettük azt a kötelességet, amit esküvel fogadtunk.

Felkérjük erdélyi bajtársainkat,

figyelmeztessék a visszaesetolt keleti és erdélyi országrészen lakó volt magyar csendőröket és csendőrségi özvegyeket, hogy az 1941. évi 44. számú Budapesti Közlönyben megjelent a m. kir. kormány 1.200/1941. M. E. számú rendelete az erdélyi nyugdíjasok ellátásának szabályozásáról.

E rendelet hatálya alá tartozó csendőregyének az ellátás megállapítására irányuló kérelmüket az 1941. évi április hó 30. napjáig, a honvédelmi miniszter úr által kiadott, rózsaszínű K., illetőleg a csendőrségi özvegyek KÖ. jelzésű folyamodvány-ürlapot a lakóhelyükre illetékes községi előljárásnál (városokban a polgármesternél) szerezhetik be s kitöltés után, okmányokkal kellően felszerelve, ahhoz a hatósághoz (községi előljáráshoz, polgármesterhez) kell benyújtani, amelytől érdekelt a folyamodvány-ürlapot beszerezte. A folyamodványok illetékmentesek (32. §.).

A fentemlített folyamodványt azok is kötelesek előterjesztetni, akik előzőleg esetleg már adtak be kérvényt ellátásuk folyósítása iránt — bárhova is címezték azt, s akik ennek alapján átmeneti nyugdíjjárandóságban vagy segélyben részesülnek, mert ha folyó évi április hó végéig nem nyújtják be újabb folyamodványukat, a m. kir. központi illetményhivatal 1941. május hó végével megszünteti átmeneti nyugdíjjárandóságuk vagy segélyük további folyósítását.

Ezer pengő jutalomdíj versenyfeladatokra.

Pályázatot hirdetünk:

I. Oktatási példák összeállítására.

II. Az oktatás előkészítésének és vezetésének részletes kidolgozására.

I-hez:

1. A H. M. úr folyó évi január hó 21-én kelt 97.038/eln. 20.—1941. számú rendeletével kiadott „*Irányelvek az őrsőkre beosztott csendőrlegénység továbbképzéséhez*” (minden csendőrpáncsnokság megkapta) III. fejezetének 1. pontjában és ennek a), b), c) és d) alpontjaiban általánosságban megjelölte az oktatás tárgyát, azokat a szolgálati feladatokat, amelyeket az őrsőkön gyakorlatilag oktatni lehet, illetve kell.

A rendelet minden lehetséges szolgálati feladatot nem sorolhatott fel, csak meghatározta azokat a csoportokat, amelyekbe azok tartoznak. A csoportokon belül az oktatónak kell kiválasztania az oktató szolgálati feladatot. Minél több feladat kerül oktatásra, annál több remény van arra, hogy az őrs járőrei szolgálatban is helyesen és eredményesen alkalmazzák a tanultakat. A csendőri szolgálat sajátosságából következik, hogy ma itt, holnap ott kerülhet sor a legkülönbözőbb szolgálati feladat megoldására. Tehát minden eshetőségre fel kell készülnünk.

A pályázat célja: *gyűjteményben összefoglalni az előfordult, vagy lehetséges különböző, tanulságos és oktatásra is alkalmas szolgálati feladatokat.*

Ez a gyűjtemény, mely az oktatás tárgyán kívül a feltevést és a vonatkozó utasítás-pontokat is tartalmazza, nagy segítsége lesz az oktatónak. Együttes munkával azt kell elérnünk, hogy a gyűjtemény minél teljesebb legyen, mert csak akkor fog megfelelni rendeltetésének, ha az őrs (járőrök) szolgálatából vett 2—300 jellegzetes példát tudunk közreadni benne.

A gyűjteményt — nevezhetjük oktatási példatárnak is — a pályázatok anyagából állítanánk össze és mint a Csendőrségi Lapok ajándékát kiadnánk minden őrsnek és tanalakulatnak.

A gyűjteményből az oktatók esetenként kiválaszthatják majd a nekik szükséges oktatási anyagot és a példának a helyi viszonyokra szabott alkalmazásával a kevésbé gyakorlott oktatók is könnyen előkészülhetnek az oktatáshoz annak a mintának a segítségével, amelyre II. alatt külön pályázatot hirdetünk.

2. A pályázók az „*Irányelvek*” III. fejezet 1. pont a)—d) alpontjaiban megjelölt csoportokból válasszák ki az oktatás tárgyát, ennek megfelelően határozzák meg a feltevést és ()-ben jelölik meg a vonatkozó utasítás, szabályzat, törvény, rendelet stb. pontokat, vagy más forrást pl.: tansegédlet, kiképzési képsorozatok I. füzet oldal, Csendőrségi Lapok cikkei, stb., amelyek tekintetbe jöhetnek a feladat végrehajtása — az oktató által elképzelt helyes megoldás — során. Pl.

. számú oktatási példa.

Oktatás tárgya:

. (vontakozó utasítás, szabályzat, törvény, rendelet stb. pontok és egyéb források).

Feltevés:

(az itt érintett utasítás, stb. pontokat ()-ben a szövegben kell feltüntetni a megfelelő helyeken).

A feltevés egyszerű, az őrs szolgálatából vett olyan rövid esemény legyen, amely az elképzelést — a helyzetbe való gyors beleélést — lehetővé teszi és irányt ad a további cselekvéshez (feladat elé állítja a gyakorlót). Egyszerű, tehát jó, ha a próbacsendőr is megérti. A szereplőket, községeket, tereptárgyakat stb. nem névvel, hanem betűvel kell megjelölni. A járőrjátékra (valamennyi őrsön van) szabott feltevést az esemény színhelyének ismeretében mindenki könnyen elképzelheti.

3. A pályázatban csak a csendőrség legénységi állományú tagjai vehetnek részt.

A dolgozatok jutalmazására 600 P-t tűztünk ki. Ebből azokat jutalmazzuk, akik a legtöbb és a legjobb anyagot dolgozták fel.

Pályázatunkban résztvehetnek azok is, akik csak néhány feladatot írnak, ezek dolgozatait — ha megfelelnek és az oktatási példatárba átvesszük — külön jutalmazzuk.

A pályázat határideje: június 1.

A pályázatokat a H. M. Úr által kijelölt bizottság bírálja el, döntését közölni fogjuk.

II-höz:

1. Ennek a pályázatnak az a célja, hogy az „*Irányelvek*” III. fejezet 1. pont a), b), c) és d) alpontjaiban megjelölt feladatok egyikéből vett oktatási tárgynak, adott helyzetben való teljes kidolgozásával, útmutatást, tájékoztatást (mintát) adjon az őrsparancsnoknak a terepen és a szobában tartandó oktatás tervezéséhez és vezetéséhez.

A dolgozatokban az „*Irányelvek*” III. fejezet 3—7. pontjaiban szabályozott oktatási módszer helyes alkalmazása jusson kifejezésre.

2. A dolgozatoknak tehát tartalmaznia kell első sorban:

az oktatás tárgyát, a gyakorlat színhelyét, a szemléltető eszközöket, az oktatás időtartamát, azután az alábbi csoportosításban és címszavakkal megjelölve:

- a) a szükséges tájékoztatást, a jelzők eligazítását,
- b) a feltevést, feladatot,
- c) a gyakorlók kijelölését,
- d) a megindulási helyzet felvételét,
- e) a gyakorlat — mozzanatok — lefolyását és
- f) a megbeszélést,

amint az oktató a tervezés során azokat a szabályok ismeretében és helyes alkalmazásával elképzelte.

Az a)—e) alpontokban foglaltakat részletesen kell kidolgozni, az f) alpontban elég csak azt tárgyalni, amit az oktató a gyakorlatból leszűrhető tanulságként kiemelni már a tervezésnél fontosnak tartott.

A vonatkozó utasítás, szabályzat, stb. pontokat a megfelelő helyeken ()-ben a szövegben kell feltüntetni.

Az esemény színhelyének szemléltetése az elképzelést az olvasó számára megkönnyíti, ezért egyszerű szöveg vázlat, vagy a járőrjáték egy részletének (folyószámokkal ellátott tereptárgyak) megjelölése, stb. célszerű, de nem feltétele a pályázatnak.

Ki tudta ?

Az 1:75.000-es térképen 1 cm = 750 méterrel. Mivel 1 öl = 1.89 méterrel, 1 kat. hold pedig 1600 négyszögöl, éppen 100 kat. holdnyi területet ölel körül 1 négyzetcentiméter az 1:75.000-es térképen.

3. A pályázatban csak a legénység vehet részt akár egy, akár több feladat részletes kidolgozásával.

Az elbírálást a I. alatt írt bizottság végzi. Az arra alkalmasnak talált dolgozatokat az oktatási példatárban, mint függeléket, adja ki a Csendőrségi Lapok.

Ennek a pályázatnak a jutalmazására 400 P-t tűztünk ki, amelyet a legjobbak jutalmazására osztunk ki.

A pályázat határideje: június 1.

Igen kíváncsi, hogy a tisztikar tagjai — pályázaton kívül — szintén foglalkozzanak a fenti I. és II. alatt tárgyalt kérdésekkel és dolgozataikat küldjék be a szerkesztőséghez. Ezeket a dolgozatokat is a H. M. úr által kijelölt bizottság fogja elbírálni s az arra alkalmas dolgozatokat a szerkesztőség a munka arányaival és értékével összhangban álló cikkírói tiszteletdíjban fogja részesíteni, függetlenül a legénységnek kitűzött 1000 P díjtól. Az ilyen dolgozatok is a Csendőrségi Lapok tulajdonába kerülnek és akár gyűjteményes kiadásra, akár a lapban való közlésre felhasználhatók.

Szolgálati könyvek

magánrendeléseinek lebonyolításával a Csendőrségi Lapok szerkesztőségét bízták meg.*

Közzöljük bajtársainkkal, hogy ezidőszent a

Próbacsendőrök Tankönyve
és a

Szervezeti és Szolgálati Utasítás (Szut.)
van raktáron készletben.

Előbbi 6 füzetből áll és pedig:

Szolgálati szabályzat I. rész, (kivonat);

Büntető törvénykönyv, (kivonat);

Kihágásokat megállapító törvények és rendeletek (Törvényes rendelkezések gyűjteménye),

Az őrszolgálatkezelési utasítás, közigazgatási határozmányok, illetményszabályok és a ruhagazdálkodási utasítás, (kivonatok),

a bűnügyi nyomozás,

a magyar történelem.

Ennek a könyvnek az ára: 4.— P.

Egyes füzetek nem rendelhetőek!

A Szervezeti és Szolgálati Utasítás az igen sok helyesbítés miatt már nehezen használható, eddigi Szut.-nak az új (után-)nyomása.

Ennek a könyvnek az ára: 2.20 P.

Ezeket a könyveket csak a pénz egyidejű beküldése mellett lehet nálunk megrendelni. Más rendelést nem vehetünk figyelembe. A pénzt bianco csekklapon (25.342. csekkszám, számlatulajdonos: Csendőrségi Lapok) kérjük beküldeni és a csekklap hátlapján a rendelő pontos címét (név és rendfokozat, állomáshely és utolsó posta) kérjük feltüntetni.

Egy csekklapon többen is rendelhetnek.

A rendelést postafordultával szállítjuk.

Azok, akik előljáró parancsnokságaikhoz jelentették még a múlt év november hóban, hogy az utánnyomott Szut.-ból rendelnek, ne küldjék be a könyvárát, mert azt a gazdasági hivatalok fogják tőlük levonni.

* L! az 1941 március 15-i 11/1941. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 581.528/20.—1941. H. M. rendeletet.

Portyázás.

A negyvennyolcas zászlók hazatérési ünnepén vitéz Somogyvári Gyula szép beszédet mondott, amit érdemes nekünk is legalább részben megörökítenünk:

„Mi tudjuk, hogy Világos, Zsibó és Lugos nem gyáulát volt, hanem csak egy bátor nemzet átmeneti tragédiája. Mi már tudjuk, hogy nem árulás és gyávaság törte le ezeket a lobogókat, hanem a húszszoros túlerővel szemben vívott küzdelem kilátástalansága. Az a férfi, aki a világosi fegyverletétel után lova nyakára borulva felzokogott, tisztán látta, hogy csak a fegyver harca bukott el dicsőséges küzdelemben, de a nemzet élve maradt...”

„Ha a nemzet élni akar, nincs hatalom, amely megfojthatná... Nemzetek nem háborúban buknak el feláldozhatatlanul, hanem elbuknak egyéni önzésben, kényelemkeresésben, pártviszályokban. Akármilyen ellentmondásnak látszik, mégis örök igazság marad, hogy csak azok a nemzetek maradnak élve, amelyeknek fiai készek meghalni a jövődöért...”

„Az unokák nemzedéke meghozta a maga áldozatát a jövődöért, 600.000 magyar ajánlotta fel életét a világháború éveiben... Megváltottuk a jövődöt áldozattal, omló vérrrel... Szeretjük ezt a rögit és ma is meg tudunk érte halni. Jussunk van hát a holnaphoz, jussunk van a jövődöhöz...”

Az a férfi, aki Világosnál a lova nyakára borulva zokogott Görgey Arthur volt. A nemzet évtizedekig gyávasággal és árulással vádolta, aminél súlyosabb vád nincs. Akármennyire igaztalan és szörnyű volt a vád, nem lehet megróni érte a nemzetet, mert nem volt ez más, mint az elbukott szabadság fölötti keserűség és az önbizalom kitörése. Nem hitte a nemzet, hogy elbukott, hanem csak árulással lehetett erőt venni rajta. Két nagyhatalommal, húszszoros túlerővel szemben vérzett ez a nép, mégsem hitte el, hogy legyőzhető. Nem akarta hinni, inkább árulónak bélyegezte szegény Görgeyt, akit a felelős hadvezér sorsa a magyar lét, vagy nemlét problémája elé állított Világosnál. A béke csendjét és kényelmét hozta a nemzetnek, de annak inkább a hősi halál kellett volna és nem úgynevezett józan mérlegeléssel fogadta a bukást, hanem keserű indulatokkal háritotta azt egyetlen ember fejére. Igaztalan vád, de akkor talán egyetlen útja volt a nemzet önbizalmának, hitének és önbecsülésének a megmentésére.

És ez a hit mindmáig meg is maradt. S ha még Görgey Arthur is ott állhatott volna a Bátyán, amikor a negyvennyolcas zászlók alatt ezek a szavak elhangzottak, ennél is csattanóbb, igazságosabb és felemelőbb drámát a világ minden írója együttvéve sem tudna kieszelni. De hallotta legalább Görgey szobra és benne Görgey lelke. Számunkra pedig könnyeztetően szép tanulság, hogy a hazáért hozott áldozat hálátlan és elfeledett soha sem lehet.

Azt kérdezi egyik fiatal bajtársunk, hogy most már aztán ki legyen a járőrvezető: az e, aki öt-hat éve szolgál, de járőrvezetői tanfolyamot nem végzett, vagy pedig az, aki csak 2 éve szolgál, de elvégezte az egyesített járőrtárs-járőrvezetői tanfolyamot?

Elfelejtí a fiatal bajtárs, hogy ezelőtt maga a járőrtársi kiképzés — iskolában — 10 hónapig tartott, most pedig a rendkívüli viszonyok miatt 6 hónapra vonták össze a járőrtársi és járőrvezető ismeretek iskolai oktatását. Nem kell tehát nagyon tanakodni rajta, hogy az öregebb csendőr, aki csak járőrtársi iskolában volt, semmivel sem kapott hiányosabb kiképzést a mostani hathónapos egyesített kiképzésnél. Hogy szükségből a legelemibb járőrvezetői ismereteket is oktatják most, nem változtat a dologon semmit. Ma tudás dolgában kisebb a követelmény a járőrvezetőkkel szemben, hiszen akárhány próbacsendőr eldicsekedhetik vele, hogy ő is járőrvezető volt nem egyszer. Nincs tehát igazuk azoknak, akik az egyesített kiképzés címén azok elé akarják kerülni, akik alakilag csak a járőrtársi iskolát végezték ugyan, de lényegileg többet tanultak benne. Ez a kérdés iskolai része.

A másik: a gyakorlati. Aki 5-6 éve szolgál és kinyitotta a szemét-fülét, kétségtelenül többet tapasztalt a kétéves csendőrnél. Őt az évek óta tartó szükséghelyzet már akkor a járőrvezetői megbízatás tisztességéhez juttatta, amikor a kétéves csendőr még civilben álmódzott róla, hogy talán belőle is csendőr lesz. Az öt-hat éves csendőr még a részletesebb kiképzést kapta, a fiatalabbnak ez most nem juthat, sietni kell. Az idősebb átélte a Felvidéktől kezdve az ország nyugatlan éveit, derekasan kivette a részét a megfeszített szolgálatból s eközben rengeteget tanult, tapasztalt. Ez elé akar kerülni az egyesített iskolát végzett fiatalabbik? Ez bizony enyhén szólva — szerényletlenség, de nevezhetnénk másként is.

A harmadik része a kérdésnek: aki régebben szolgál, nemcsak tudásánál és tapasztalatainál fogva értékesebb, hanem azért is, mert megvan benne az, amit csak az idő hozhat meg: higgadtság és mérséklet. Ez vele jár a korrall, és nélkülözhetetlen érték. Különösen a csendőrségnél, mert itt a fiatalos forró fej és meggondolatlanság sok galibának okozója és mostanában túlsok a fiatal az örsökön.

Tisztelni kell tehát és értékelni az idősebb bajtársban magát a kort még akkor is, ha tudásban és képzettségben a fiatalabb netán már föléje került. Aki sok éven át szolgálja becsülettel az országot, mindenképpen érték, akármilyen rendfokozatot visel. Természetes, hogy mindenki nem lehet az élen, de a munka elvégzéséből a derékhad is kiveszi a részét, különösen mostanában. Akkor fogják ezt igazán megérteni a mostani fiatalok, ha majd ők korosodnak bele a derékhadba s mikor az ő mellüknek szegezi neki a fiatalabbik a kérdést: ki legyen hát a járőrvezető?

Ezen a télen mindenki a tavaszról beszélt és írt. Tucátjával olvastuk a cikkeket, hogy ezen a tavaszon bárányfelhők helyett acélmadarak keringenek az égen és a beszélgetésekben is megágyazták egymásnak az emberek a hideglelést. Szinte azt mondták, hogy a németek, olaszok, angolok harcolnak, Európa többi része pedig reszket hozzá. Lehet,

hogy ez is olyan, mint a hidegvízbe-ugrás: aki már benne van, nem fázik, de bizonyára más oka is van annak a sok melodrámának, amit mások háborúja körül itthon összeírtak és beszéltek.

Túlsokan vannak nálunk — valószínűleg más országokban is —, akik görcsösen ragaszkodnak az úgynevezett békebeli életmódhoz. Nem annyira a veszélytelenséghez, mint inkább a kényelemhez, jóléthez, felelőtlenséghez. Különös emberi természet, hogy az életveszélyt aránylag könnyebben vállalja, mint a hústalan napot, meg a kukoricás kenyeret. Nem a gyávasággal van baj, hanem a puhasággal. A bombákra-gondolással járó hideglelés másodrendű szempont ahhoz, hogy nem vásárolhat egyszerre hat pár cipőt az, aki a tilalom nélkül két évig egy párat sem vett volna. Az emberek látják, hogy füstölög a határ és érzik, hogy reng a föld, de az igazi veszély előtt becsukját a szemüket és azon tűnődnek, hogy megint drágult a kadarka.

Nem elég, hogy bátor nemzet vagyunk, meg kell tanulni a lemondást és nélkülözést is. Ne propagandafilmen bizonyígtassuk egymásnak, hogy a kukoricakenyér jobb a búzakalácsnál, mert először: ezt csak a bolond hiszi el, másodsor: propaganda nélkül kell tudomásul venni mindenkinek, hogy azt eszik, amit kap. Egyszerűen azért, mert nincs más.

Ilyen kicsi dolgokban kell józannak és elszánnak, határozottnak lennünk, ha a mostani vihart a végéig állni akarjuk. Aki erről csak egyetlen magyart felvilágosít, annyit tesz, mintha egy katonát adott volna a hadseregnek, mindenestől felszerelve, mert ez a háború elsősorban a kitartásra megy.

EMÉKEZZÜNK!

Szücs Antal maglódi őrsbeli tiszthelyettest vasút-biztosító szolgálat alkalmával a maglódi vasútállomás közelében 1937 április 2-án egy vonat elütötte.

Császár Sándor bocsai őrsbeli csendőr címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett betegségben 1915 április 5-én Soltradkerten meghalt.

Demeter István nagyzeréndi őrsbeli népfelkelőt 1917 április 5-én kőborcigányok járőrszolgálat közben agyonlőtték.

Préda György maroshévi őrsbeli csendőr az oroszokkal vívott harcban 1916 április 6-án Osztrovecznél elesett.

Tóth József dusnoki őrsbeli tartalékos címz. őrmester 1918 április 7-én katonaszökevény kísérése közben hajókatasztrófa következtében a Dunába fulladt.

Abrahám Mihály felsőtöröcsvári őrsbeli alőrmester román hadifogságból hazatérőben, a sipotei táborban szerzett betegségében 1918 április 8-án Aradon meghalt.

Berta József tiszthelyettes, a móri őrs parancsnoka, 1914-ben ágyúlövéstől kapott dobhártyarepedés gennyesedése következtében 1930 április 8-án Budapesten meghalt.

Broczkó Gyula remetevasgyári őrsbeli alőrmester a szerb harctéren szerzett betegségében 1919 április 12-én Remetevasgyáron meghalt.

Sztrezenszyczký János zselizi őrsbeli alőrmester a harctéren szerzett betegségében 1919 április 13-án Esztergomban meghalt.

KATONAI ISMERETEK.

A gyalogság fegyverei.

Irta: H. I.

A gyalogság felfegyverzése az utolsó évtizedekben hatalmas lendületet vett és még ma is tart.

A világháború kezdetekor a puskán, a pisztolyon és a géppuskán kívül más fegyver nem volt a gyalogság kezében. A nagy háború számos követelményével a fegyverzet terén is éreztette hatását: a rendszeresített új fegyverek (aknavető, gyalogsági ágyú, könnyű géppuska, kézigránát) jelentősen növelték a gyalogság erejét és nagyszámban kerültek a gyalogság felszerelésébe.

A világháború óta eltelt 22 év ezt a fejlődési folyamatot gyorsította s ennek eredményeképpen ma a korszerű zászlóalj a kézigránáton, a puskán és a pisztolyon kívül 50 géppisztollyal, 24 golyószóróval, 12 állványos golyószóróval, 9 géppuskával, 9 gránátvetővel, 3 nehézpuskával, 2 aknavetővel és 2 páncéltörő ágyúval rendelkezik. A fejlődés megvilágítására megemlítjük, hogy míg 1916-ban a zászlóalj tűzereje egy perc alatt 16.000 lövés volt (súlya kb. 560 kg.), ez 1941-ben 40.000 lövésre emelkedett (súlya kb. 1.500 kg.).

A csendőrségnél úgy szolgálati vonatkozásban, mint az önképzésnél ismételtén szöbakerülnek a gyalogság fegyverei. A csendőrnek szolgálata közben ezek megismerésére és az újításokról való tájékozódásra ritkán nyílik alkalm. Ezért az alábbiakban röviden összevonva ismertetjük a gyalogság fegyvereit, melyeket a könnyű és a nehéz fegyverek csoportjába sorolnak.

A könnyű fegyverekhez a pisztoly, a kézigránát, a puska, a golyószóró, az állványos golyószóró, a géppisztoly és a gránátvető,

a nehéz fegyverekhez pedig a géppuska, a nehézpuska, a páncéltörő ágyú és az aknavető tartoznak.

A 37. M. pisztoly 9 mm-es űrméretű s a 29. M. pisztolytól főleg abban különbözik, hogy szabatosabb célzást tesz lehetővé és szétszedése a tisztításhoz egyszerűbb.

1. ábra.

Nagy tűzgyorsaságánál fogva 50 m-en belül nagyhatású fegyver, mely közelharcban különösen az önvédelemnél jut szerephez.

A kézigránát ügyes és vakmerő csatár kezében még a többszörös túlerővel szemben való helytállást is lehetővé teszi.

2. ábra.

Erre számtalan példát nyújtott az elmúlt világháború és a most folyó harcok. Kézigránatunk, szerkezetének szellemes megoldása révén, teljes biztonságot nyújt, szállítás közben, leesésnél nem robbanhat. A kidobás után következő csapódás váltja ki a robbanást, melyet hatalmas, több kilométerre halatszó dőrej kísér. A robbanás ereje a kézigránát sok száz (gombostűfejtől borsónagyságig terjedő) repeszdarabra szakítja; ezek sebesítő hatásáról fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy a repeszdarabok kezdő sebessége 1000–1200 m/mp.

Jól kiképzett csatár a kedvező alakú kézigránát 70–80 m-re is eldobja, de általában 30–40 m-en belül alkalmazzuk.

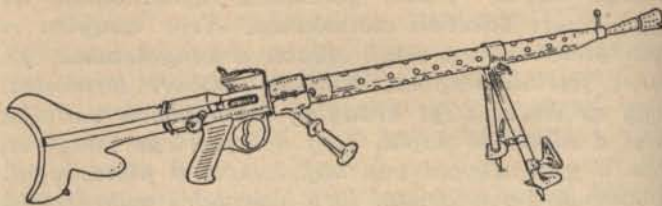
Honvédségünk új puskája a régivel szemben számtalan előnyös tulajdonsággal rendelkezik. Így például a lövés nem veszi annyira igénybe a lövőt, az irányzékalállítás kéziésebb, löszabotossága nagyobb, a töltés és a tűzgyorsaság gyorsabb és tartós gyors tüzelésnél a működés változatlanul biztos.

3. ábra.

A puska jelentőségét az önműködő fegyverek nagyarányú alkalmazása erősen csökkentette, de még így is kis távolságon belül, különösen a hirtelen feltűnő és rövid ideig látható, vagy mozgó célok leküzdésénél, valamint oly terepen, ahol az önműködő fegyverek a hatás kifejtésében technikai okokból korlátozva vannak, a gyalogság nélkülözhetetlen fegyvere.

A golyószóró a kis egységek (rajok) jellegzetes önműködő fegyvere, mely nagy tűzgyorsaságánál és biztos működésénél fogva, az egyszerű rövid időtartamot kívánó tűzfeladatok megoldásánál bír jelentőséggel.

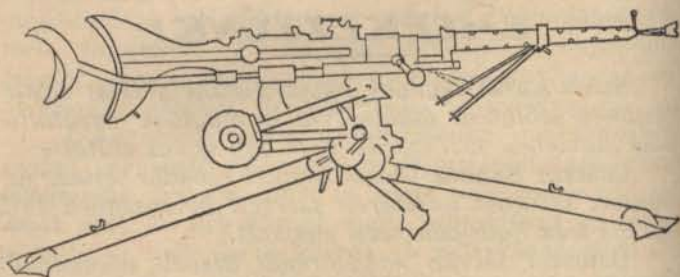

4. ábra.

Mechanikus tűzgyorsasága 600 lövés/perc, ezt azonban a tár és esetleges csőcsere miatt tartós tüzelésnél nem lehet kihasználni. Egy tár eltűzelése teljes sorozatban 3–3.5 mp-t vesz igénybe. Erre azonban csak ritkán kerül sor, mert a golyószóró jellegzetes tüzelési módja a rövid 3–5 lövésből álló sorozatok lövése.

Mivel a golyószóró kis súlyánál fogva könnyen hordozható, löiránya gyorsan változtatható és igen rövid idő alatt tűzkész, az ellenség közelébe férközött gyalogság legfontosabb fegyvere.

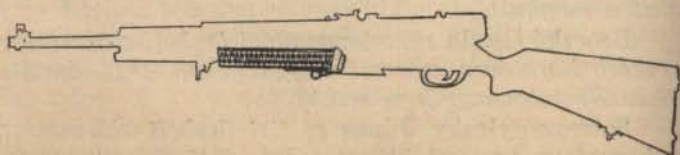
Az állványos golyószóró lehetővé teszi, hogy a golyószóró 800 m-en túl fokozatosan emelkedő szórását igen nagy mértékben csökkentjük. Az állványos golyószóró a pontosabb hatást kívánó löfeladatokat a géppuskához hasonló szabotossággal oldja meg.

5. ábra.

A puskás század több állványos golyószóróval rendelkezik. Ez többek között azzal az előnnyel jár, hogy a század nehéz helyzetekben saját fegyverével is segíteni tud magán s a felszabaduló nagyhatású géppuskák fontosabb feladatokat kaphatnak.

A géppisztoly a gyalogság legkönnyebb önműködő fegyvere, súlya kb. mint a puskáé. Úgy egyes lövés, mint sorozattűz lövésére alkalmas. Tűzgyorsasága 700 lövés/perc. Bármely testhelyzetben használhatjuk. 9 mm-es pisztoly löszert tüzel. 300 m-en túl csak kivételesen alkalmazzuk. Töltényei (40 drb-ként) tárban vannak elhelyezve.

6. ábra.

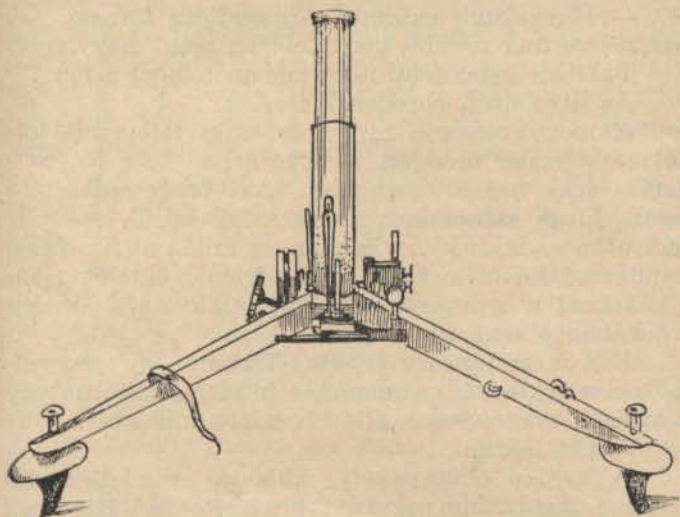
Hatására jellemző, hogy egy perc alatt 100 m-en belül egy jól kiképzett lövészről 6–20 ellenség leküzdését várhatjuk.

A géppisztolyt főleg akkor alkalmazzuk, ha kis távolságon belül rövid idő alatt nagy hatást akarunk elérni, vagy pedig túlerővel szemben kell helyállnunk.

A német hadsereg a multévi harcokban nagy sikerrel alkalmazta rohamok végrehajtásánál, helység-harcokban és erődök leküzdésénél.

Erdőben, szőlőben, bokros terepen, általában magas növényzetben gyakran előfordul, hogy az ellenfelek meglepetésszerűen, váratlanul bukkannak egymásra. Ilyenkor pillanatok alatt tűzharcra, majd közelharcra kerül a sor. A golyószórónak és a géppuskának bizonyos tüzelési előkészültre van szüksége, a géppisztoly azonban azonnal tűzkész, ezért a felsorolt esetekben nélkülözhetetlen fegyver.

A gránátvető a puskás század fegyvere.

7. ábra.

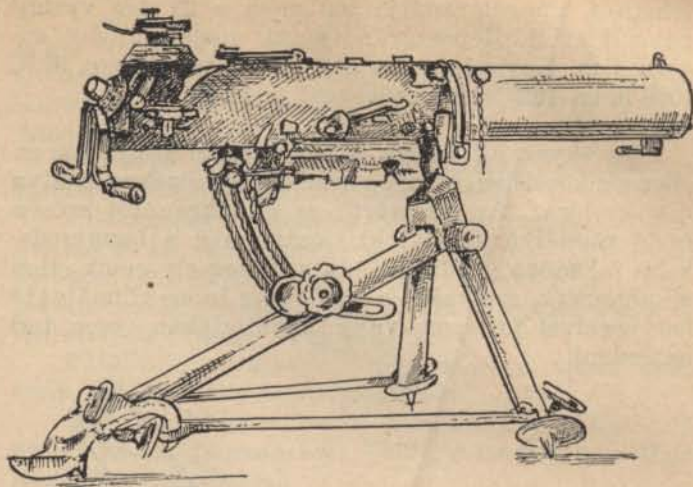
Űrmérete 50 mm, súlya kb. 20 kg, egy ember szállítja, gránátját 700 m távolsáig lövi ki, annak hatása kb. 2–3 kézigranátnak felel meg. A repeszdarabok kb. 20 m sugarú körben veszélyeztetnek. A gránátvetőt oly célok ellen használjuk, melyeket a terepen elfoglalt helyzetük, vagy védettségük miatt, a század egyéb fegyvereivel nem lehet leküzdni. Egyes lövedékének nagy hatása és jelentős tűzgyorsasága (percenként 20–25 lövés) következtében olyan löfeladatok megoldására is alkalmas, melyeknél eddig a nehéz fegyverek, vagy a tüzérség segítségével volt szükség.

A géppuska a gyalogság legnagyobb hatású fegyvere. Gyakorlati tűzgyorsasága, mivel hevederezett löszert tüzel, az összes önműködő fegyverek között a legnagyobb, kb. 300 lövés/perc.

Hatása különösen akkor megsemmisítő, ha több géppuska tüztét egy célra összpontosítjuk.

Szabatos állványozása lehetővé teszi a saját csapatok hézagai között a tüzelést, vagy a saját csapat feje felett való átlövést.

Körirányzéka módot nyújt az úgynevezett megosztott irányzás alkalmazására. Ez abból áll, hogy a géppuska oly célokat is pontos tűz alá tud venni, melyek a tüzelőállásból nem láthatók. A körirány-

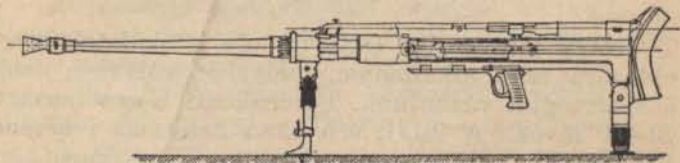

8. ábra.

zék használata a géppuska lőtávolságát 3500 m-re növeli.

A 20 mm-es nehézpuska a puskás század fegyvere, melyet nagy eredménnyel alkalmazunk golyószórók, géppuskák kilövésére, másodsorban pedig harkocsik ellen.

Egy ló által vont taligán szállítják. Ellenséges tűzben a kezelők kis 4-kerekű taligán vontatják, vagy két kezelő hordozza. Percenkénti tűzgyorsasága 20 lövés. Irányzéktávolsága 2 km, súlya 45 kg. A célzás távcsöves irányzék segítségével történik. Golyószórók, géppuskák ellen repeszgránátot tüzel, mely 3 m sugarú körben megsemmisítő hatást fejt ki, repeszdarabjai 15 m-en belül még hatásosak. Páncélozott célok ellen a nehézpuska páncélgránátot tüzel. A gyalogság legszabatosabb lövő fegyvere,

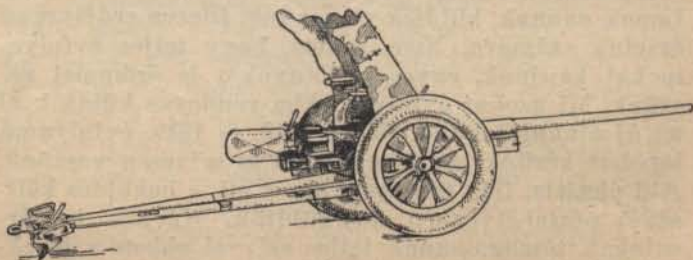

9. ábra.

mellyel ellenséges géppuskát 500 m-ig 1–2, 1000 m-ig 2–3 lövéssel jó irányzó biztosan eltalál.

A páncéltörő ágyú a zászlóalj fegyvere. Feladata, elsősorban páncélos járművek, másodsorban pedig erősebb ellenállást kifejtő pontcélok leküzdése.

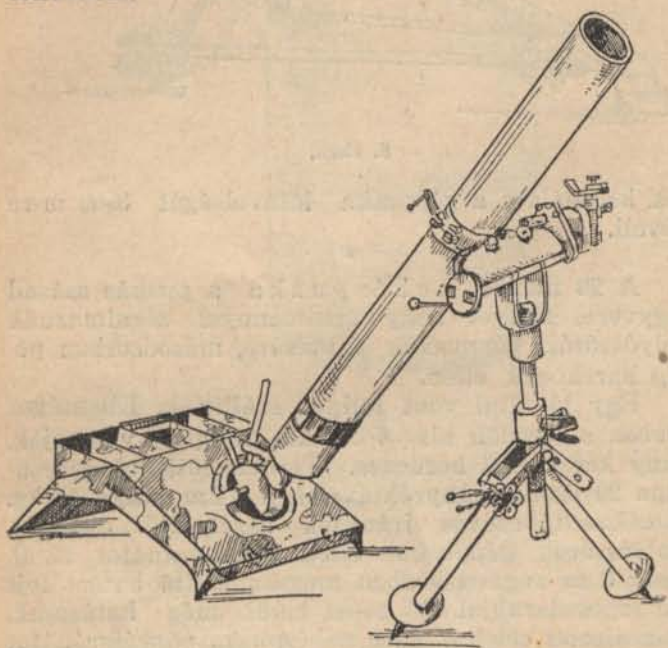
A 37 mm-es páncéltörő ágyút két ló vontatja. Nagy löszabatosága és lövedékének nagy átütő képessége átlagos, erősen páncélozott járműveknek közepes távolságon belüli harcankívül helyezését teszi

10. ábra.

lehetővé. Páncélgránátja 500 m-en a 28 mm vastag páncélt átüti. Repeszgránátjának megsemmisítő sugara 4 m. Egy géppuska célt 500 m távolságon 50%, 1000 m-en 16% valószínűséggel talál el.

Az *aknavetőt* (súlya 85 kg) taligán szállítják, az ellenség közelében pedig a kezelők egységekre bontva viszik előre. Az aknavető az aknagránátot erősen ívelő röppályával lövi ki, ezért még a legmeredekebb fal mögé is tüzelni képes. Főleg oly célok ellen alkalmazták, melyeket a gyalogság lapos röppályájú fegyvereivel nehezen, vagy egyáltalában nem tud leküzdeni.

11. ábra.

Nagy lőtávolsága (3500 m) oly löfeladatok megoldására teszi alkalmassá, melyeket különben csak a tűzérségtől várhatunk. Percenkénti tűzgyorsasága 20–30 lövés. A talajt érő akna hatalmas recsenő hangot adva robban, repeszdarabjai 7 m sugarú körben megsemmisítenek, 200–300 m-en belül pedig veszélyeztetnek.

Tízezernél több bajtársunk

olvassa a Csendőrségi Lapokat, viszont négyszáz új csendőrpárancsnokság működik a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben, amelyeknek könyvtára a Csendőrségi Lapokat nélkülözni kénytelen. A szerkesztőség csak néhány tartalék-példány Csendőrségi Lapokkal rendelkezik. Ezért azzal a kéréssel fordulunk bajtársainkhoz, hogy azok, akiknek birtokában nélkülözhető Csendőrségi Lapok vannak, küldjék el nekünk, illetve erdélyrészi őrszeink számára. Nem fontos, hogy teljes évfolyamokat kapjunk, egyes példányokat is örömmel veszünk. Mi azokat évfolyamokba rendezve küldjük el az új alakulatoknak. Főleg 1940. és 1939. évfolyamú lapokat kérünk, de régebbieket is szívesen veszünk. Aki óhajtja, írja meg nekünk és mi, a beküldés költségét postabélyegben megküldjük. Kérjük bajtársainkat, támogassanak teljes szívvel ebben a törekvésünkben.

Hajnali portyázás.

Írta: MARTON JÁNOS tiszthelyettes
(Budapest).

Sűrű ködben jártunk. Egy-egy távoli kutyaugatás vagy a hegyoldalban elszórtan fekvő tanyák béreseinek kurjantása volt egyedüli tájékoztatónk a fehér éjszakában.

Járőrvezetőm bajúszára dér rakódott s a férfidisz most szomorúan csüngött alá.

— Kapaszkodjék öcsém a köpenyembe — biztatótt tréfásan —, mert ha lemarad, eltéved, s mire megtalálják, megeszik a farkasok.

Az ösvény erősen emelkedni kezdett, s a köd észrevehetően ritkult. Pár perc múlva kiléptünk a ködfüggöny mögül; gyönyörű csillagos ég borult felénk. A telihold lábaink alatt sziklás, erdős partokkal szegélyezett fehér ködtengert világított meg.

Magányos sziklára telepedtünk le rövid tüdőpihentetésre. A szikla tövében jóvizű forrás bugyogott.

— Harapjunk valamit — mondotta társam —, aztán gyerünk tovább, mert félórán belül megvirrad. Valóban kelet felől mindjobban terjedt a fény.

Az alvó erdő ébredezni kezdett.

A mogyorócsérje zuzmarás ágán felborzolt tollal feketerigó üldögélt, s néha-néha bele füttyentett a friss hajnali levegőbe. Az öreg vadkörtefa ágait fűge szécinkék kopogtatták körül, reggelijük után vadászva. A visszhangos erdön át hullámos repüléssel feketeharkály repült felénk, éktelen rikácsolásával megzavarva a ledőlt bükk alatti meleg vackában pihenő nyulat.

Ritkás szálerdőbe értünk. Társam egy fagyalbokor mögé húzódva magához intett és az erdő egy tisztásán magányosan álló kis házra mutatott:

— Ott lakik.

A házikó elhanyagolt külseje, rendetlen udvara a gazda hanyagságát bizonyította. Bár még sohasem láttam őt, az előző esti róla való beszélgetés után magam elé képzeltem a hegy rossz szellemét, a részeges, izgága, erdei lopásból és vadorzásból élő, munkakerülő, golyvás nyakú, gonosz tekintetű Rostás Miklóst, aki nem átalja kocsiszámra kívágni a drága, szerszámjának ültetett csemetéket, s hurokkal fogdossa össze a nagy hidegben az emberi lakások közelébe lemerészkedő apróvadakat, sőt alkalomadtán törbe ejti az erdők királyát, a szarvast is. Valószínű, hogy fegyvere is van, mert a hegynek erről a tájékaról többször hallottak már az erdőkerülők puska lövéseket.

— Ilyen tájban szokott hazatérni — sugta társam —, de eddig még mindig sikerült különböző fufangokkal kezeink közül kisiklani.

Egy távoli gyár szirénája hét órát jelzett, s a ködhullámok alól távoli harangzúgás hangfoszlányai törtek elő.

A házból egy sovány, rongyos ruhájú asszony jött ki. Pár percig az erdő felé figyelt, majd fát vitt be a házba.

— Jöjjön! — sugta felém társam.

A parányi, rongyokkal eldugaszolt ablak előtt elsurranva, az ajtóhoz siettünk és beléptünk a házba.

Az egész lakás egyetlen helyiségből állott. A piszok és bűzös levegő megtántorított. Egyik sarokban rozoga tűzhelyen nagy lábosban hús sült, alatta

vidáman ropogott a tűz. A földön kifordított véres nyúlirha, a tűzhely előtt a lopott fa maradványai. A szoba közepén gyalulatlan faasztal, két székkal és paddal. Másik sarokban széles ágy, benne piszkos pirosesíkos dunyha alatt két alvó gyermek.

Az asszony háttal az ajtónak a földön gyújtót aprított. Belépésükkor felugrott és szembefordult velünk. Szemeiből izzott a gyűlölet, lehelle a pálinkabűzt árasztott.

— Adjon Isten ... — köszönt társam kedélyesen.

Az asszony nem fogadta a köszönést, de teste megremegett a félelemtől vagy a gyűlölettől, a jobb kezében görcsösen markolta a gyújtósvágó kislejzét.

— Hát a gazda hol van?

Az asszony egy pillanatig még várt, talán mérlegelte, hogy érdemes-e egyáltalán felelnie. Aztán kitört belőle a szóáradat:

— Mi közük hozzá?... A városban van, vagy a hegyen van, vagy mit tudom én hol van... Mit akarnak megint vele?... Mit üldöznek folyton bennünket?... Se éjjelünk, se nappalunk maguk miatt. Azért a pár darab fáért, amit a püspök erdejéből elhozunk, vagy azért a pár vacak nyúlért... Hiszen nem halhatunk éhen, s nem fagyhatunk meg...

A két gyermek a kiabálásra felébredt és sírni kezdett. Anyjuk hisztériás sirással az ágyhoz szaladt:

— Mit bögtök még ti is? Megbolondítjátok az embert. Inkább döglőnétek meg ti is, meg mi is mindnyájan, hogy ne kellene ennyit szenvedni...

Társam az ágyhoz lépett, hogy a síró gyermekeket néhány barátságos szóval lecsillapítsa, de a nagyobbik gyermek szitkozódva feléje köpött.

Az asszony, mint egy tigris ugrott fel az ágy mellől:

— Menjen innen, ne nyúljon hozzájuk!... Gyűlölöm, gyűlölöm magukat!... Hogy az Isten... — s itt vad káromkodásba fúltak szavai.

Megdöbentett ez a mélységes gyűlölet. Úgy éreztem, megfojt ez a bűzhödtt levegő, ez a lelki és testi szenny, amely ennek a szobának minden zugát úgy betöltötte, mint a nyirkos köd a kopár téli tájat.

Szédelegve nyitottam ajtót, hogy szippanthassak egyet a friss hegyi levegőből...

Ebben a pillanatban az erdő felől elnyujtott kiáltás ütötte meg füleimet.

Mindnyájan feszülten figyeltünk.

— Segítsééég! — hangzott most már kivehetően. Összenéztünk.

— Az uram! — sikoltotta el magát az asszony.

— Szent Isten mi történhetett vele?...

Társam az udvarra futott és az erdő felé figyelt.

— A régi kőbánya táján lehet — szolt hozzám.

— Gyerünk!

Ziháló mellel, el-elesúsza a nyirkos avaron, törtettünk felfelé a meredek hegyoldalon. A bokrok közötti bujkálásban arcunkat felsértették a tüskés ágak, ruhánkat belepte az ágakról levert hó.

A forrásnál mégegyszer meghallottuk az elnyujtott segélykiáltást. Az asszony, aki sebtében vállaira dobott nagykendővel a nyomunkban rohant, jajveszékelné kezdett.

Rostás Miklós a kőbánya alján háton feküdt a jeges havon, tört lábakkal, véresre zúzott homlokkal. Hátizsákjából négy nyúlláb kandikált ki, s mellén keresztben, frissen kivágott hatalmas szálfá hevert, amelytől mozdulni sem tudott.

Felesége sírva ugrált körülötte, de gyenge asszonyi erejével segíteni nem tudott.

Puskáinkat hátunkon keresztbe vetve, megragadtuk a fát, s leemeltük a sebesültről. Tört lábait levágott galyakkal rögzítettük, homloksebet bekötöttük. Aztán óvatosan karjainkra ültettük, s ő gyámtalanul átfogta nyakunkat.

Fától-fáig csúszkálva, kapaszkodva, végre leértünk a házhoz. Ott ágybafektettük.

Míg mi lihegve izzadt homlokunkat törülgettük, felesége gyorsan teát főzött, s megittatta a félig megfagyott emberrel.

A két kisgyermek mezitláb, szennyes ingecskében szipogva álldogált az ágy fejénél. Társam megsimogatta a kisebbiknek borzas kis fejét.

— Olyanforma idős lehet, mint az én kis fiam — sügta nekem.

Aztán az asszonyhoz fordult:

— Na, nem kell nagyon megijedni, nincs olyan nagy baj. Mi most elmegyünk és orvost küldünk. Maga pedig Rostás — szolt a sebesülthöz — ne feledje el, hogy aki az igaz útról letér, könnyen a kőbánya fenekén találhatja magát.

A sebesült bárgyú tekintettel nézett rá, de felesége könnyes szemei nagy lelkitusát árultak el.

Menni készültünk.

Az asszony csendesen sírdogált.

Társam a gyerekekre pillantott, majd zsebébe nyúlt és pénztárcájában kotorászott.

— Tessék, tegye ezt el — mondotta az asszonynak — egy kis cukorkára a gyerekeknek.

Az asszony könnyei alól melegen tekintett rá. Megragadta társam kezét, s mielőtt megakadályozhatta volna, megcsókolta.

— Köszönöm, köszönöm — mondotta zokogva. — Sohasem felejttem el... Bocsássanak meg nekem.

Társam barátságosan megveregette az asszony vállát.

— Na, Isten áldja meg magukat.

Kiléptünk az ajtón.

A köd eloszlott, s melegen sütött a nap. Az olvadó hóban szótlanul lépkedtünk egymás mellett.

Lent a völgyben a székesegyház kupolája csillogott a napfényben. A folyó hátán megindult a jég. Megérkezett a tavasz.

Örsfőzőnő kerestetik.

Kedves Törzs úr!

Elsősorban is bocsánatot kell kérnem Törzsőrmester úrtól, amiért Törzs úrnak szólítom. Mert hát Isten jóvoltából már mindketten tiszthelyettesek vagyunk, mégpedig egy napon lettünk azok. Csak az a különbség, hogy Törzs úr örsparancsnok iskolát nem végzett, én meg igen. Így a szabályok szerint én vagyok a rangidős, Törzs úr viszont kor szerint idősebb. Így legjobb volna, ha tegeznénk egymást, de nekem ehhez még most sincs bátorságom, mert még mindig elevenen él bennem az együtt eltöltött öt esztendő a sárréti örsön. Hej, Törzsőrmester úr, alázatosan jelentem, azok voltak

a szép idők, amikor Törzs úr volt az őrsünkön az őrsparancsnokhelyettes. Különösen derűsek voltak azok a napok, amikor az „Öreg“ egy pár napra kitette a lábát az őrsről és az őrsöt Törzs úr vezette.

Nem mondom én azt, hogy Törzs úr részéről hiányzott volna a komolyság, de talán a mi részünkről igen. No, de ez sem mindig, csak olykor-olykor. Nem is lett volna jó, ha Törzs úrban is annyi komolyság lett volna, mint mi bennünk, hiszen Törzs úr akkor is negyven éves volt már, mi meg 22–23 évesek. Külön úton jártunk gondolkodásmódban. Törzs úr akkor volt vőlegény, sőt ami még ennél is több, leadás előtt állt a nősülési engedélye, ami egymagában is elég ok arra, hogy az ember komolyan vegye a közigazgatási kérdéseit.

Ismételten kérem, ne haragudjon meg levelem miatt, mert most már Törzs úr is, meg én is más szemmel nézzük a dolgokat. Mindketten nők vagyunk s ilyenkor már mosolygunk a velünk megesett dolgokon és csak azért mondjuk el a fiatalabbaknak, hogy ne a maguk kárán tanuljanak, mint mi.

Emlékszik még Törzs úr arra, hogy egy esztendőben tizenhat szakácsnőnk volt?

Egyiket azért küldtük el, mert fiatal volt és Törzs úr észrevette, hogy egyik vacsora alkalmával a költői hajlamú Virág csendőr csirkepaprikásában mind a két csirkecomb ott díszelgett. Pedig az mindenki által tudott dolog, hogy egy csirkének csak két combja van.

A másodikat meg azért küldtük el, mert az egyik ebédnél Törzs úr tányérján csupa csont meg tudó volt, a mieinken meg csupa finom falat. Pedig az lett volna az igazság, hogy fordítva legyen, mert az idősebbnek a korján szobos és jobb falat jár.

A harmadiknak azért mondtunk fel, mert öreg volt és seperi sem tudott. Emlékszik rá Törzs úr, hogy seprés után olyan nagy volt a por, hogy lehetetlen volt a butorról letörölni. Mondtuk is, hogy bizonyosan boszorkány és az a szerencséje, hogy nem Könyves Kálmán királyunk uralkodása előtt élt, mert biztosan megégették volna, a vén seprényargalót. Így is tiszteltük, amikor nem hallotta. Igaz, hogy ezt nem is hallhatta szegény feje, mert süket volt, mint a töke.

A negyediket meg azért küldtük el, mert minden nőnek —aki az őrsre beállított— kezit csókolomot köszönt. Igen megbotránkozott ezen Törzs úr. Pedig nem tehetett róla az Istenadta, mert negyven esztendőig szolgált Brüll korcsmárosnál.

Az ötödiket azért küldtük el, mert a Százados urat a szemlén igen megdicsérte, hogy: „Milyen derék, szép embernek tetszik lenni, hogy az én jó Istenem áldja meg.“ Ekkor Törzs úr volt az őrsparancsnok, a szakácsnőt nem tűrhettük tovább.

Mind a tizenhatot nem tudom most már felsorolni, mert nem jegyeztem az okokat, mivel akkor azt tartottuk, hogy az a leghuncuttabb csendőr az őrsön, amelyik jegyez. Pedig most milyen jó volna, ha tudnám. Az igazság kedvéért meg kell jegyezmem, hogy Törzs úr egyetlen szakácsnőt nem küldött el, hanem az őrs női tagjai Törzs úr elnöklete alatt gyűlést tartottunk és közfelkiáltással kimondtuk, hogy Törzs úr indítványát magunkévá tesszük és a szakácsnőt vévelelbanás alá vonjuk. Mindig a gazdálkodásvezető mondott fel, így ő volt a bűnös.

Mi nem tudtuk a Törzs úr által benyújtott indítványt elvetni, mert Törzs úr olyan megfontolt és rövid, katonás előterjesztést tett, hogy lehetetlen volt annak ellentmondani. Nem is igen próbáltuk meg, bár amikor a Törzs úr nem volt odahaza, az a mindenlében kanál Virág oly ékes szavakkal dicsérte hol egyik, hol másik szakácsnőt, hogy valamennyien őrskihallgatásra akartunk menni. De elővettük a jobbik eszünket s beláttuk, hogy Virág a szakácsnő-ügyet is eszményi alapon akarja rendezni.

Mindebből csak azt akarom kihozni, hogy a sok szakácsnő-változás miatt olyan szegények lettünk, mint a templom egere. Rossz volt az étkezés az őrsön, zúgóldtunk is emiatt, de mi csak akkor, amikor Törzs úr nem hallotta, Törzs úr meg akkor is, amikor mi hallottuk.

Hogy tönkrement a gazdálkodás, csak akkor tudtuk meg igazán, amikor elsején napi 1 pengő 80 fillért kellett a közigazgatásnak fizetnünk. Az őrsparancsnokunk minden becslési jegyzőkönyv felterjesztése előtt, valamint a szemle végén is csóválgatta a fejét és morgott, mert a Százados úr nem volt megelégedve a gazdálkodás vagyoni állapotával. Olyat is hallottunk, hogy a sok szakácsnő-változást a Százados úr ki akarta vizsgáztatni. Amikor ezt meghallottuk, Törzs úr éjjel nem aludt, hanem csak forgott az ágyban. Szekfű csendőr olyasmit is sugdosott, hogy a Százados úr a szemlén különösen a lelkére kötötte Törzs úrnak a gazdálkodás érdekeit és olyformán nyilatkozott volna, hogy ha a gazdálkodásnál lényeges javulás nem lesz, az Öreget és Törzs urat felváltva tizennégy napra bevezényli a szárnyhoz. Mindannyian tudtuk, hogy ennél a vezénylesnél díjazás nem jár és azt is tudtuk, hogy Törzs úr is igen idegenkedik az ilyen vezénylestől, mert ez a vezénylet akkor jött volna, amikor a Törzs úr az esküvőjét tervezte és úgy tudtuk, hogy Törzs úr sem ilyen formában képzelte a mézesheteket.

Azt hiszem, arra is emlékszik Törzs úr, hogy amikor szakácsnő nélkül voltunk és egyik ebédünket Törzs úr készítette el. Gulyásleves és burgonyapogácsa volt az ebéd. Nem is volt abban hiba, de csak a jó Isten tudja, hogy mi ütött akkor belénk, mert nagyon kicsit ettünk valamennyien. Jól emlékszem, hogy Törzs úr azért nem evett, mert átjárta a konyhaszag. Szekfű csendőrnek meg a feje fájt. Virág pedig fulladozásról panaszkodott. Olyan nehezen szedte a levegőt, hogy megsajnáltuk szegényt.

Így azután megmaradt az ebéd jó része s mivel nem volt rá kilátás, hogy vacsorára is megtudnánk enni, a jó gulyásleves a hízóknak, a burgonyapogácsát pedig a Dolfi cigánynak adtuk. Amikor másnap délután a cigánytelepen jártam, egy csapat cigánygyerek a mi pogácsáinkkal gurigázott.

Hej! jó világ is volt akkor, nem olyan, mint most.

Most pedig rátérek a tulajdonképeni tárgyra és levelem befejezése előtt arra kérem Törzs urat, ha tudna egy jó szakácsnőnek valót, legyen szíves és közölje a címét, esetleg személyleírás lapot is mellékeljen, mert jelenleg a mi őrsünkön sincsen szakácsnő.

Maradtam alázatos volt alárendeltje:

Nemes Bálint tiszthelyettes
(Kúnhegyes).

A m.kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése.

(Folytatás.)

Az előrészek derékvarással készülnek és a jobb-
oldali előszél mentén 9 cm-nyi, a baloldali előszél men-
tén pedig 6 cm-nyi széles behajtással vannak borítva.
Az előrészek felül egy-egy, zubbonyszövetből készült,
ráncos mellzsebbel, az alsórészen egy-egy ráncos aljzseb-
bel láttatnak el, melyek torkolatát ugyancsak zubbony-
szövetből készült zsebfedő takarják. A zsebek alsó sar-
kai mérsékelten lekerekítve, a mellzsebek egyenes, az
aljzsebek pedig rézsutos zsebníylásokkal és lefelé tra-
pézszerűen szélesbítve készülnek.

Az előrészek alsó sarkai lekerekítettek. Az előré-
szek 5, a zsebek 1—1 látható, 22 mm átmérőjű dombor-
nyomású, koronás, közép nagyságú fémgommbal begom-
bolhatók.

A zubbonyon a testméretnek arányosan megfelelő,
alul kiszélesedő tág alsó zsebeket kell készíteni. Ezek
legkisebb méretei: zsebníylás 18 cm, zsebközepének szé-
lessége 20 cm, zseb alsó szélessége 22 cm, zsebhossza
(mélysége) 18 cm és a zsebfedő belő széle 19 cm.

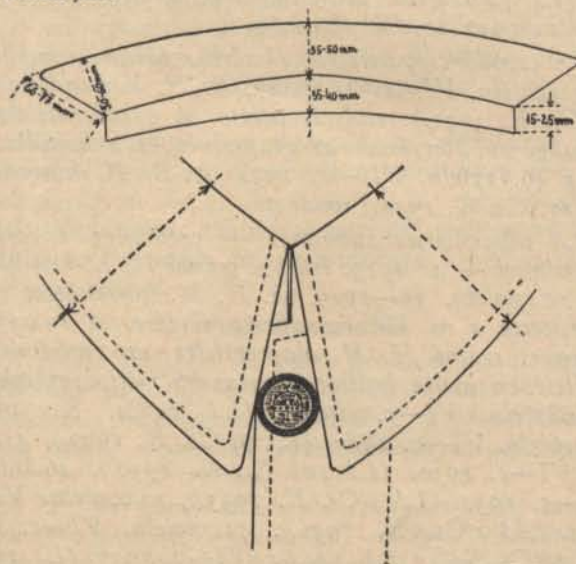
Az oldalrészek a hónalj alatt a derékvarrásig ter-
jednek.

A legénységi zubbony hátrésze egy darabból, tehát
derék- és középvarrás nélkül készül.

A zubbony a mell és hónalj körül tábori barna bé-
lésvászonnal van bélelve.

Az ujjak két részből, alsó és felső részből szaba-
tak. Az ujjak a legénységnél simák, gombok nélkül ké-
szülnek.

A lehajtott gallér méretét és formáját az alábbi áb-
rák mutatják.

A gallér összekapcsolására az álló rész baloldali
végén alkalmazott 1 (egy) darab nőkapocs és a jobboldali
végén alkalmazott 1 (egy) darab hímkapocs szolgál.

A zubbony gallérján a hajtóka, sujtás és rendfoko-
zati jelvények változást nem szenvednek.

A zubbonyhoz tábori zöld cserkészínget kell viselni,
nyakszegélyt e zubbonyhoz viselni nem szabad.

A zubbonyon az aljrészt — a testméret szerinti de-
rékhosszon túl — oly hosszúra kell készíteni, hogy az
legalább 25 cm hosszú legyen. Természetes, hogy a zub-
bonyaljrész derék hosszának, magasabb termetű egyének-
nél arányosabban hosszabbnak kell lennie. Az aljrész

hátsó részének hossza arányosan igazodjék az aljrész
elülső részének hosszához. A zubbonynak felülről szá-
mított 5. gombja a derékvarrásba esik. A derékszij
(vállszíjas bőrvő) a felülről számított 4. és 5. zubbony-
gombok közé kerül.

A legénységi zubbonyon mindkét vállra egy-egy, a
szabad végeken lekerekített, visszahajtással, acélzöld
alapon buzérvörös posztóból, toldás nélkül készült váll-
szalag van az ujjak varratába beillesztve és ezen varrá-
soktól 1—1.5 cm-re tűzőöltésű varrással a vállakra le-
tűzve és cérnaretesszel lezárva. Az acélzöld szegély
3—3 mm széles, a buzérvörös 39 mm.

A gallérilleszték helyétől 2—2.5 cm-re mindkét
vállra 1—1 koronás dombornyomású kisgomb van fel-
varrva, ezekhez való gombolás céljából pedig a jobb-
vállon alkalmazott vállszalag kettő, a balvállon alkal-
mazott vállszalag pedig három, cérnával kihurkolt
gomblyukkal van ellátva.

A vállszalagok hosszúságát a vállméret, továbbá a
jobb- vagy balvállon való alkalmazásuk határozza meg.
Begomboláskor a gallérilleszték helyétől 1 cm-nél távo-
labb nem lehetnek. Szélességük: 4—4.5 cm. Két hossz-
oldalukon s a szabad végeken — a kerekítésben — 1—
1.5 cm-re gépvarrással vannak letűzve.

A válltekercs tartására a jobb vállon — a vállsza-
lag letűzővarrásától 2—2.5 cm-re — 10 cm széles, két-
szeres vastagságú és kéziöltéssel összevarrt, buzérvörös
posztóból készült csukordarab van felvarrva.

A táboribarna zubbony lehajtott gallérján a haj-
tóka az összes (csapat- és szakaszolgálatot teljesítő) le-
génységnél acélzöld alapon buzérvörös posztó.

A táboribarna zubbonyon koronás dombornyomású
fémgombok vannak, a „csendőr”-rendfokozatúaktól föl-
felé homályosan ezüstözött, a próbacsendőröknek pedig
sötétkávébarna fémből készülnek.

Rendfokozati jelvények: A legénység részére rend-
szeresített rendfokozati jelvényeket az 1935. évi 5.
számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 18.250/eln.
VI-c. 1935. számú B. M. körrendelet A) mellékleteként
kiadott „Áttekintési Táblázat” 7. függőleges rovata
tünteti fel. Az 5/1938. sz. Cs. K.-ben megjelent
156.343/VI-c. 1938. sz. B. M. körrendelet a próbacsend-
őrök és csendőrök részére, az eddig használt celluloid
csillag helyett 18 mm átmérőjű, 3 lyukkal ellátott mű-
csont csillagot rendszeresített.

Megkülönböztető jelzés gyanánt az összes végleg
és ideiglenesen kinevezett szakasz-, őrs- és különítmény-
parancsnokok, valamint az őrsparancsnokiskolát végzett
törzsőrmesterek részére a zubbonygallér hajtókáján —
a széles ezüstpaszomány közepe mögött, az acélzöld
hajtóka közepén — egy-egy homályosan ezüstözött, ko-
ronás dombornyomású, 15 mm átmérőjű fémgomb van
rendszeresítve. Az összes felsoroltak — az őrsparancs-
nok-iskolát végzett törzsőrmesterek kivételével — az
említett fémgombot a köpeny hajtókáján is viselik.

Legénység részére nyári ruházatnak „könnyű szö-
vet”-ből készült táboribarna zubbony is van rendszere-
sítve, mely úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül
hordható.

Tiszti.

Mérete és kivitele a legénységgel azonos, az alábbi
eltérésekkel:

Tisztek részére a zubbonyon, mindkét vállon az
„A-26.” jelzésű szolgálati könyv 3. Függelék II. 3/a.
pontjában előírt arany vállzsinórok vannak rendszere-

sítve. Azonban a vállzsinórokra a fonott aranygyűrű nem alkalmazható, gombolásukra pedig kis aranyozott koronás dombornyomású gombokat kell felvarrni.

A galléron a hajtóka színe a katona-állományú tiszteknél azonos a legénység hajtókéjával, míg a gazdasági tiszteké karminvörös posztó.

Rendfokozati jelvények: Tisztek (hasonló állásúak) részére rendszeresített rendfokozati jelvényeket a 75.694/Elnökség A. 1920. és a 21.170/eln. 39—1919. számú H. M. körrendeletekkel módosított 1919. évi 55. számú Rendelet Kézlönyben megjelent 212.228/42. számú H. M. körrendelet sorolja fel.

Az ujjak alsó burkolatánál hajtóka-tűzés és 3 darab 15 mm átmérőjű, homályosan aranyozott dombornyomású, koronás fémgomb van alkalmazva. Az ujjak gyapottbéléssel vannak bélelve.

A tisztek (hasonlóállásúak) és mindazok a legénységi állományúak is, akik saját ruha beszerzésére és viselésére jogosultak, illetve arra engedéllyel bírnak (pl. karpaszomány viselésére jogosultak), táboribarna zubbonyának hátrésze két darabból áll és a hátrész közepén — ellentétben a legénységi zubbony hátrészával — csupán egy kb. 25 cm hosszú középhasíték van. Az egyhasítékú zubbony úgy szolgálatban, mint szolgálton kívül hordható. Kivétel ez alól a sorban és rendben való díszöltözet, amikor a legénységi állományúaknak két-hasítékos tábori barna zubbonyt kell viselniök.

A táboribarna zubbony anyaga tisztek (hasonlóállásúak) részére finom kamgarn szövet. Díszöltözet kivételével posztóból készültet is hordhatnak.

c) Nyári fehér zubbony.

Kizárólag a tisztek (hasonlóállásúak) részére van rendszeresítve. Anyaga: félfinom és finom fehér vászon, vagy pedig nyersszínű len- (zsávoly) vászon.

A nyári zubbony alakja és szabása: az „A-26.” jelzésű Utasítás I. rész 4. feje. A) pont, 44. baloldalán leírt lenzubbony alakjában, fedett gombolással, azonban hátul a közepén kb. 25 cm hasítékkal.

Méretei a testalkatnak megfelelően.

A gallér méretei: az álló (belső) rész: elől kb. 2,5—3,5 cm, hátul kb. 3—4 cm, a lehajtott (külső) rész: elől kb. 4,5—6 cm, hátul kb. 5—6,5 cm.

A gallér összekapcsolhatása céljából az állórész baloldali végére két nőkapocs, míg a jobboldali végére két himkapocs van felvarrva.

A gallérhajtóka alakját és a rendfokozati jeleket az A-26. 3. függ. 40—44. ábrái szerint kell alkalmazni; a hajtókáknak az aransujtással való szegélyezése azonban elmarad, de tábornokok stb., IV. rangosztálytól felfelé, a hajtókán, az aranypaszomány mögött, az „A-26”, 3. függ. 24. A) 3. pont c) alpontjában meghatározott babér- és tölgyfagalyat viselik.

A hajtókák általában oly szélességben készüljenek, hogy a hajtóka alsó és felső szélén tul, a gallér 2—3 mm szélességben még kiálljon.

A nyári zubbonyon ugyanolyan vállzsinórokat kell viselni, mint a szövethől készült táboribarna zubbonyon.

A galléron a hajtókát, valamint a vállzsinórt akként kell alkalmazni, hogy azok a zubbony tisztítása miatt, könnyen fel- és levehettek legyenek.

A zubbony ujjai végének alsó felén, egy-egy kb. 1 cm átmérőjű fehér csontgombot kell viselni.

Ennek a zubbonynak a kihordása 1941. november 1-ig van megengedve. (L. 74.624/eln. 20. 1940. sz. H. M. körrend. 11/1940. sz. Cs. K.-ben.)

d) Nyári ruházat táborizöld lenszövetből.

A csendőrtisztek és tisztjelöltek részére — a honvédség részére rendszeresített — táborizöld lenszövetből készült nyári zubbonyt és pantallót rendszeresítették.

A zubbony és pantalló szabásában és kiállításában a használatban volt nyári ruházattal szemben változás nincs.

A tisztek és tisztjelöltek nyári ruházatának viselését általában az 1935. évi 22. számú Csendőrségi Közlönyben megjelent 440.265/2. 1935. számú körrendelet szabályozza.

A zöldes színű nyári ruházat rendszeresítése kapcsán a fenti rendeletet az alábbiakkal egészítették ki:

1. A fehér vászonruha az említett rendeletben foglalt korlátozás mellett kizárólag szolgálton kívül viselendő.

2. A lovaglósabással készült úgynevezett „Breeches-pantalló” szolgálatban — az alábbi 4. pontban foglalt korlátozással — viselhető.

Szolgálton kívül a pantallót kizárólag csak lovaglásoknál szabad viselni.

3. A fenti rendeletnek a lenszávolj és fehér vászon tábori sapka rendszeresítésére, illetve viselésének engedélyezésére vonatkozó része azonnal hatályát veszti.

A nyári ruhához a posztó tábori sapkán kívül csak a fekete sapka viselhető.

4. A nyári ruhában történő kivonulásoknál, ha az egyöntetű öltözködés el van rendelve, továbbá tanácsulatoknál nyári ruhában elrendelt menetöltözet esetén is, a gyalog kivonuló tisztek (tisztjelöltek) pantallót és cipőt (tehát nem csizmát), a lovasítottak pedig szövet lovagló nadrágot és csizmát, valamint tábori sapkát viselnek.

(L. 74.624/eln. 20.—1940. sz. H. M. körrendelet a 11/1940. sz. Cs. K.-ben.)

A csendőrcsapattisztek részére a társasági zubbonyt a 45.540/eln. VI—c. 1931. sz. B. M. körrendelet (L. 10. Cs. K. 1931.) rendszeresítette. A gazdasági tisztek társasági zubbonyának az alapszínét és a hajtóka színét a 46.527/eln. VII—c. 1932. sz. B. M. körrendelet (L. 21. Cs. K. 1932.) rendezte.

A táboribarna zubbonyt — eredetileg táborizöld alapszínnel — az 1919. évi 80. számú H. K.-ben közzétett 21.170/eln. 39—1919. sz. H. M. körrendelet rendszeresítette a m. kir. csendőrség részére. A 19.043/eln. 5—1921. számú H. M. alaprendelet ezt módosította. Kivételében azóta beállott fontosabb változtatásokat a 121.087/eln. VI—c. 1926. (L. 24/Cs. K. 1926.), 54.456/eln. VI—c. 1929. (L. 9. Cs. K. 1929.), 45.391/eln. VI—c. 1930. (L. 10. Cs. K. 1930.), 46.866/eln. VII—c. 1932. (L. 1/Cs. K. 1933.), 20.009/eln. VI—c. 1935. (L. 1/Cs. K. 1936.), 51.270/eln. VI—c. 1936. (L. 16/Cs. K. 1936.), 141.623/VI—c. 1936. (L. 19/Cs. K. 1936.) és a 156.343/VI—c. 1938. (L. 5/Cs. K. — 1938.) számú B. M., a 80.361/eln. 20.—1939. sz. H. M. (L. 6/Cs. K.—1939.), a 75.757/eln. 20.—1940. sz. H. M. (L. 14/1940. sz. Cs. K.) és 77.416/eln. 20.—1940. sz. H. M. (L. 23/1940. sz. Cs. K.) körrendeletek közzölték.

A nyári fehér zubbonyt a mai alakjában az 1935. évi 22. számú Csendőrségi Közlönyben megjelent 440.265/2—1935. számú H. M. körrendelet szabályozta.

A csendőrlegénység részére a zsávolyzubbony viselését a 46.095/eln. VII—c. 1933. számú körrendelet II. pontja tiltotta be. (L. 13/Cs. K. 1933.)

NADRÁGOK.

Rendszerezítve van: fekete-, táboribarna- és fehér nyári pantalló és táboribarna lovaglónadrág. Táboribarna pantallóból csizmanadrág átalakítása és hordása — később tárgyalandó korlátozások mellett — meg van engedve.

a) Táboribarna pantalló.

Csak a legénységi állományúak részére van rendszerezítve.

A táboribarna pantalló két, egy-egy elő- és hátrészből összeállított, testmérethez illő hosszúságú lábszár-ból és a zsebekből áll. Elöl egy begombolható berendezett hasítékkal van ellátva.

A pantalló derék-kerülete belülről hasonló színű gyapottelbélésszövettel van borítva. Hátsó közepének felső szélén egy háromszögletű, 6 cm mély hasíték van.

Az előrészeket két nagy zseb, a jobboldali zseb felett egy kis órázseb és a hátsó részeket pedig két begombolható, úgynevezett revolverzseb van beillesztve. A zsebek nyílása 18 cm, a tartós nyers lenanyagból készített zsebek szélessége és hossza — kész állapotban — egyaránt 18—18 cm-nél kevesebb nem lehet.

Az elől lévő hasíték mindkét szélén táboribarna bélésvaszonnal van bélelve, ezenfelül a baloldali részhez egy nadrágszövetből készült és bélésvaszonnal aljazott, továbbá gomblyukákkal ellátott sáv van felillesztve. A hasíték (elülső) begombolására (felül) egy pár sötétkávébarnára lakkozott kapocs és sötétkávébarna gombok szolgálnak.

A hasíték meghosszabbításában a lábközvarrás mindkét oldalán bélésvaszonzólból egy-egy darab lábköz-erősítő van.

A pantallónak a derékban való bővíthetése és szűkíthetése a lábrészeket két deréknyelv van, amelyek egy csattal összefoglalhatók.

A nadrágtartó használatára elől és hátul sötétkávébarna gombok vannak. A pantalló tartására nadrágtartó szolgál, de a nadrágszíj használata is meg van engedve.

A gyalog állományú legénység a táboribarna pantallói közül egyet — amennyiben mint ilyen már kevésbé viselhető — és ha ezen felül még megfelelő számú táboribarna pantallója marad, csizmanadrág-gá átalakíthat. Pantallót lovaglónadrággá azonban átalakítani nem szabad.

b) Fekete pantalló.

A fekete pantalló alakra és kivitelre olyan, mint a táboribarna pantalló, az alábbi eltérésekkel:

Mindkét oldalvarrása, a csípőtől a lábtorkolatáig, 45 mm széles buzérvörös posztószegélyzet-tel van ellátva.

A IV. és ennél magasabb rangosztályba tartozó tisztek (tábornokok) a nadrágot világos skarlátvörös szegélyzettel, ezenfelül a szegélyzet mindkét oldalán alkalmazott 3—3 cm széles, világos skarlátvörös posztósávokkal (lampasszal) viselik.

A fekete pantalló a tisztek (hasonló állásúak) és az őrmesternél magasabb rendfokozatú legénység részére van rendszerezítve. Viselési módját az „Öltözeti Táblázat” szabályozza.

(Folytatjuk.)

Ki tudja?

Nemcsak gazdasági, de honvédelmi szempontból is igen nagy jelentősége van az ország lóállományának. Ki tudja, hányan milyen arányban van a lóállományunk a lakosság számához?

CSENDŐR LEKSZIKON.

12. Kérdés. A Szut. 575. pont 1. bekezdése értelmében az őrsparancsnok olyan cselekedéssel, amelyből a szolgálatra kár vagy hátrány nem keletkezett, őrskihallgatáson oktató intéssel vagy dorgálással saját hatáskörében elintézhethet. Milyen mulasztásokra vonatkozik az utasításnak ez a rendelkezése?

Válasz. Az őrsön a katonai rend és fegyelem közvetlen fenntartása az őrsparancsnok feladata. E feladatának azonban csak akkor tud megfelelni, ha megfelelő parancsnoki hatalommal is fel van ruházva. E parancsnoki hatalmi jogosítvány körébe tartozik az a joga, hogy alárendeltjeit maga elé kihallgatásra rendelheti és kioktathatja, illetőleg megdorgálhatja.

Azt, hogy melyek lehetnek azok a cselekmények vagy mulasztások, amelyeket az őrsparancsnok saját hatáskörében elintézhethet, nem lehet mind felsorolni, mert egy őrs belső életében sok mindenféle cselekedéssel, őrskihallgatáson oktató intéssel, aminek nem kell mindjárt a tiszt előljáró beavatkozását maga után vonnia. Általánosságban azt mondhatjuk, hogy az őrsparancsnok saját hatáskörében elintézhetheti az alárendeltjeinek minden olyan cselekményét vagy mulasztását, ami nem olyan súlyos természetű, hogy a tiszt parancsnok részéről fegyelmi felelősségrevonást tenne szükségessé.

Hogy néhány példát mondjunk: a csendőr a szobaparancsnok által történt figyelmeztetése ellenére nem tartja be az ébresztőt, hanem tovább marad az ágyban; a szoba rendbelsőzatalánál nem segítkezik; ágyát rendetlenül veti meg; elkesve jelenik meg a foglalkozáson; a feladott tananyagot nem tudja; rendetlenül öltözködik; az előírt szolgálat megkezdésére késedelemmel jelentkezik; a fogalmazványát gondatlanul szerkeszti meg; a hozzá nem illő egyén társaságában mutatkozik; a közigazgatás érdekében álló közös munka alól kivonja magát; szolgálatban kisebb szabálytalanságot követ el (pl. az állsiját nem ereszti le); feleslegesen költségek; bajtársaival civakodik; a tisztalkodást elhanyagolja; a szolgálati köteleseit általában lánghán teljesíti, stb.

Mind ezek csak példák, mert — mint említettük — ilyen kisebb jelentőségű cselekmény vagy mulasztás sokféle lehet. Jól meg kell azonban az utasításban foglalt két feltételt jegyezni, amelyek lehetővé teszik, hogy az ilyen természetű ügyeket az őrsparancsnok a saját hatáskörében elintézzé. Ezek: 1. A cselekménynek vagy mulasztásnak nem szabad rosszakaratból fakadónak lennie és 2. a szolgálatra nem szabad abból kárnak vagy hátránynak származnia.

Nincs helye az őrsparancsnok által való elintézésnek akkor, ha a csendőr a fentemlített hibák valamelyikében megrogzottságot tanúsít azáltal, hogy azt figyelmeztetés, esetleg már őrskihallgatáson történt megdorgálás ellenére is tovább folytatja. Amint nem áll sem a fegyelemnek, sem a szolgálatnak érdekében, hogy a csendőr minden legkisebb cselekményért vagy esetleg csak emberi botlásért mindjárt fegyelmi fenytést kapjon, éppen annyira fontos követelménye az őrsök rendjének és fegyelmeinek, hogy ugyanannak a hibának megrogzott vagy éppen rosszindulatú ismétlődése miatt a vétkest a tiszt előljáró felelősségre vonja, mert tudvalevő, hogy a fegyelem meglazulása rendszerint nem nagy dolgokkal, hanem apróbb jelenségekkel kezdődik.

Annak a jó magaviseletű, szorgalmas, használható csendőrnek, aki egyszer kisebb hibát követ el, éreznie kell az őrsparancsnok jóindulatát, ami abban nyilvánul, hogy őt nem jelenti fel azonnal, hanem megpróbálja a hibáját és ezzel igyekszik őt annak megismétlésétől visszatartani. Ha azonban a csendőr az őrsparancsnok jóindulatával szemben hálátlannak bizonyul, vagy ha az őrsparancsnok intését semmibe veszi,

akkor nem érdemel tovább kiméleteket; az őrsparancsnoknak nincs más választása, mint a feljelentés.

Másik feltétele az őrsparancsnok által történő elintézésnek az, hogy a csendőr cselekményéből vagy mulasztásából a szolgálatra hátrány ne származzék. Ha tehát a csendőr pl. egy nyomozás eredményéről tesz az őrsparancsnoknak valótlannak jelentést, ha takarodón túl engedély nélkül kimarad, ha kéthavi illetményeinek összegét meghaladó könnyelmű adósságot csinál, ha civódásaival fegyelmetlenséget követ el, vagy megbontja az őrs bajtársi egyetértését, ezt már az őrsparancsnok nem intézheti el dorgálással, mert a csendőr ilyen magatartása a szolgálatra hátrányos. Egyáltalán: ha a cselekmény olyan súlyos, hogy a tisztí előjáró részéről fegyelmi elintézés kell maga után vonnia, az őrsparancsnoknak nem szabad a feljelentéstől eltekinteni, mert különben önmagát teszi ki felelősségrevonásnak.

Azt pedig talán mondanunk sem kell, hogy az alárendelték súlyosabb természetű cselekményeinek vagy mulasztásainak szándékos elhallgatása vagy éppen palástoltatása olyan súlyos hiba, hogy a felelősségrevonáson kívül az őrsparancsnoknak állásától való felfüggesztését is maga után vonhatja. Az előjáró jóindulatának is hátrát von a fegyelem, a rend és a szolgálat magasabb érdeke. Sok baj származott már abból, ha az őrsparancsnok olyan méltatlanokkal szemben is kiméleteket gyakorolt, akik nem érdemelték meg. Kivel-kivel az érdeme szerint bánni: ez a legjobb fegyelemkezelés.

13. Kérdés. Közreműködhetik-e a csendőrség az árelenőrzésben?

Válasz. A csendőrségnek az árelenőrzésben való közreműködése nemcsak lehetséges, hanem kívánatos is. Figyelemztetjük azonban olvasóinkat, hogy az alábbi válaszunkban foglaltakat figyelmesen olvassák át és annál többet, mint amennyit itt a gyakorlati szempontok figyelembevétele mellett tanácsolunk, ne tegyeren, mert az árelenőrzés olyan gazdasági, ipari és kereskedelmi szakismereteket feltételez, amelyeket a csendőrnek nincs módjában megszereznie.

Az árak megállapítását és ellenőrzését az ország egész területére kiterjedő hatáskörrel az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosa végzi, akinek minden vármegye székhelyén kirendeltsége van. Ha tehát valamelyik őrsnek árelenőrzési kérdésben felvilágosításra van szüksége, ne az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosához, hanem annak az illető vármegye székhelyén levő kirendeltségéhez forduljon. A kirendeltségek címe: „A m. kir. Kereskedelmi Hivatal Kirendeltsége.”

Az árfelügyelet szempontjából kétféle helységet kell megkülönböztetni: olyat, amely az árfelügyeletbe be van vonva és olyat, amely az árfelügyeletbe nincsen bevonva. Az előbbi csoportba a 10.000 lakosnál népesebb, az utóbbiba pedig az ennél kevesebb lakosú helységek tartoznak. (Erdélyben a 10.000 lakosnál nagyobb helységeknek az árfelügyeletbe való bevonása most van folyamatban.)

Az árfelügyeletbe bevont (vagyis a 10.000 lakosnál népesebb) községek mindenikében a kereskedelmi kirendeltségeknek egy-egy árelenőrzési helyi megbízottja működik, akinek az a feladata, hogy hetenkint egy, 123 árucikket felsoroló nyomtatvány kitöltésével az árkormánybiztoságnak és a kereskedelmi kirendeltségnek az illető helységben fennálló kiskereskedelmi árakat bejelenti. A 10.000-en felüli lakosságú helységekben működő őrsök tehát helyesen teszik, ha megtudják, hogy az őrsállomáson ki az árelenőrzési helyi megbízott és szükség esetében elsősorban vele lépnek érintkezésbe. Ahol ilyen helyi megbízott nincsen, ott közvetlenül a vármegye székhelyén működő kereskedelmi kirendeltséggel kell érintkezésbe lépni.

A kereskedelmi kirendeltségnek az árelenőrzés tekintetében az a feladata, hogy az áralakulást nemcsak a vármegye székhelyén, hanem a vármegye egész területén figyelemmel kísérje és oda hessen, hogy az árszabályozási és egyéb kormánybiztosi rendelkezéseket betartsák, illetőleg a hatóságok végrehajtsák.

A gyakorlati árelenőrzés szempontjából legfontosabb az árrágitó visszaélésekről szóló 1920. XV. t. c. 1. §-ának ismerete, mert ez határozza meg az e tekintetben elkövethető bűncselekményeket és azok büntetését. Olvassuk át tehát alaposan a törvényt és az ahhoz fűzött magyarázatot a Pincesz-féle Btk. (1940. évi kiadás) 1051–1066. oldalain. Látjuk ott, hogy árrágitó visszaélést hatféle cselekménnyel lehet elkövetni. Ezek: 1. ártállás, 2. áruzsora, 3. munkabérszora, 4. árrágitó üzérkedés, 5. árúlvonás és 6. árú-

csempészet. (Ugyanebbe a szakaszba ütközik ugyan az a cselekmény is, ha valaki közszükségleti cikk eladását megtagadja azért, mert őt valaki árrágitó visszaélés miatt feljelentette, de ezt itt figyelmen kívül hagyjuk, mert ezt a cselekményt nem árrágitó visszaélés célzatával, hanem bosszúból szokták elkövetni.)

Vegyük sorra a törvény 1. §-ának pontjait és vizsgáljuk meg, hogyan kell a gyakorlatban elbírálni az egyes cselekményeket!

1. pont. Ártállást csak valamely hatóságilag megállapított legmagasabb ár túllépésével lehet elkövetni, még pedig kétféleképpen. Vagy úgy, hogy az eladó kér, követel vagy fogad el magasabb árat az árúért, vagy pedig úgy, hogy a vevő vásárol magasabb áron azért, hogy a vásárolt árut nyereséggel tovább eladja. Magasabb áron történt vásárlás esetében tehát a vásárló csak akkor esik büntetés alá, ha a nyereséggel való továbbadás célzat bizonyítható, vagy legalábbis alaposan vélelmezhető. Pl. ha egy tejkereskedő vásárol a megengedettnél magasabb áron tejet, nyilvánvaló az a szándéka, hogy azt nyereséggel továbbárusítsa. Ha ellenben egy háziasszony vásárol a megengedettnél magasabb áron annyi tejet, amennyi a háztartási szükségletét lényegesen meg nem haladja, nem büntethető, mert a továbbárusítási célzat sem nem bizonyítható, sem nem valószínűsíthető. De a tejkereskedő sem büntethető, ha a megengedettnél magasabb áron nem tejet, hanem pl. ruhaanyagot vásárol, mert ebből a tényből sem a továbbadás szándékát, sem pedig a nyeresézkedési célzatot nem lehet megállapítani.

Ha azonban valaki — akár kereskedő, akár magánszemély — bármiféle árut a saját vagy családja szükségletét jóval meghaladó, nagy mennyiségben vásárol össze a megengedettnél magasabb áron, a nyeresézkedési célzatot a bíróság akkor is megállapíthatja, ha az illető az értékesítést még meg sem kísérelte.

Hogyan állapítjuk meg, hogy valóban a „legmagasabb ár” volt-e az, amit valaki túllépett?

Legmagasabb ár alatt kétféle árat értünk: a helyi legmagasabb árat és az országos legmagasabb árat.

A helyi legmagasabb árat a helyi közigazgatási hatóság (főszolgabíró, alispán) állapítja meg a kormánybiztos jóváhagyásával. A helyi legmagasabb árat könnyű felismerni: ennek ugyanis abban a helységben, amelyben megállapított, falragaszokon közzé kell tétve lennie. A falragaszt az összes kiskereskedelmi üzletekben és a piacokon is ki kell függeszteni.

Eddig csak mintegy száz élelmicikknek van a helyi legmagasabb ára megállapítva. Ha tehát valamely élelmicikknek az árát a falragaszon nem találjuk meg, ez azt jelenti, hogy a kérdéses cikk árát a helyi hatóság nem állapította meg.

Ezután azt kell vizsgálni, hogy nem esik-e a cikk az árrágitó rendelet hatálya alá? Az árrágitás tárgyában kiadott 8.300/M. E. 1939. számú kormányrendelet ugyanis a következőket rendel: Iparcikk, valamint gazdasági termények és termékek legmagasabb árának az 1939. augusztus 26-án fennállott árat kell tekinteni, feltéve, hogy az illetékes hatóság ennél magasabb árat nem engedélyez. Az árrágitó rendelet hatálya az összes iparcikkekre, továbbá a következő mezőgazdasági cikkekre terjed ki: búza, rozs, kétszeres, árpa, zab, tengeri és ezek őrlményei; sertésszár, hár, szalonna; a szárazfőzelékek közül: bab, borsó, lencse; továbbá burgonya, tej, vaj, korpa, takarmányliszt, répaszelet, melasz és olajpogácsa. Az erdőgazdasági termékei közül minden közszükségleti cikke (tűzifa, épületfa, stb.).

Ha a kérdéses cikk ezek szerint árrágitás alá esik, akkor az ártállás szempontjából azt kell vizsgálni, hogy mennyi volt a cikk ára 1939. augusztus 26-án. Legelőszőrűbb a kereskedőt felszólítani, hogy ezt az árat igazolja. Az igazolás bármilyen alkalmas módon történhetik (számlával, üzleti könyvvel, tanúval, stb.). Meglehet azonban, hogy a kérdéses cikk rögzített árához az idők folyamán a kormánybiztos felárat engedélyezett. Ha ez általános felár volt (az egész ország területére kiterjedő érvénnyel), akkor ennek a kereskedelmi kirendeltség rendeletgyűjteményében benne kell lennie. Ha azonban a kereskedő csak ú. n. egyéni felárat kapott, akkor ezt neki kell igazolnia.

Ha a cikk árrágitás alá sem esik, akkor meg kell kérdezni a kereskedelmi kirendeltséget, hogy nem állapította-e meg az árkormánybiztos annak legmagasabb árát esetleg külön rendelettel, azaz nem szerepel-e a cikk az árkormánybiztos rendeletgyűjteményében? Ha ott sem szerepel,

akkor a cikknek nincs legmagasabb ára, vagyis azt a kereskedő a kialakult közforgalmi áron árusíthatja anélkül, hogy ártülpést követne el. Megjegyezzük azonban, hogy minden közszükségleti cikknek meg van állapítva a legmagasabb ára: vagy a helyi hatóság által, vagy árrögzítéssel, vagy kormánybiztosi rendelettel. Csupán az ú. n. fényüzési cikkek eladási árát állapíthatja meg a kereskedő szabadon; ezekkel tehát nem is lehet ártülpést elkövetni.

2. Pont. Ha az ártülpés nem látszik beigazoltnak, azért, mert az illető közszükségleti cikknek nincsen sem helyi, sem országos legmagasabb ára és mert az árrögzítő rendelet hatálya alá sem tartozik, (pl. mezőgazdasági idény-cikk, zöldség, gyümölcs, baromfi, stb.), akkor következik az 1920:XV. t.-c. 2. pontja szerinti vizsgálat, vagyis annak a megállapítása, hogy nem számítót-e az eladó a cikk után a méltányosnál nagyobb kereskedelmi hasznot, vagyis nem követett-e el *áruuzsorát*?

Itt két eset lehetséges. Ha a megengedett haszonkulcsot a kormánybiztos megállapította, akkor az erre vonatkozó rendeletnek meg kell lennie a rendeletgyűjteményben. Ha pedig egyéni haszonkulcs-engedélyezés történt, a kereskedő fogja ezt igazolni. Az ügy tehát tisztán és könnyen elbíráltató.

Ha azonban a felszámítható haszonra nézve egyáltalán nem történt intézkedés, akkor a hasznot is rögzítenek kell tekinteni, vagyis annál több hasznot, mint amennyit az illető cikk eladásánál a kereskedelem 1939. augusztus 26-án felszámítottak, a kereskedőnek most sem szabad felszámítania. Nem esik a kereskedői haszon fogalma alá természetesen az, ha a kereskedő az áru beszerzési árához a maga több készkiadását — pl. a magasabb fuvarköltséget — számítja hozzá, feltéve, hogy ez most bizonyíthatóan magasabb, mint amennyi 1939 augusztus 26-án volt. (De ebben az esetben sem szabad pl. egy kiló árura több fuvarköltséget felszámítania, mint amennyi arra valóban jutott.)

3. Pont. Ez a pont a munkabéruzsoráról szól. E pont alapján nemigen történt még eljárás, mert ezt a kérdést szociálpolitikai szempontból igen kényes elbírálni. Azonban különösen a fuvarozási és favágási munkánál figyelmet kell fordítani erre a kérdésre is. Elbírálása ugyanolyan, mint a 2. pont alatt említett áruuzsoráé. Munkabéruzsorát csak közszükséglet tárgyául szolgáló munkateljesítéssel kapcsolatban lehet elkövetni.

Felhívjuk itt olvasóink figyelmét a legutóbb kiadott 1.520/M. E. 1941. számú kormányrendeletre (az 1941. évi 12. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként van kiadva). A rendelet 8. §-a szerint az a mezőgazdasági munkavállaló, aki a megállapított munkabérnél magasabb munkabért követel, kihágást követ el, de csak akkor, ha a cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik. Ezen azt kell érteni, hogy ha pl. egy mezőgazdasági napszámos általában magasabb napszámot követel, mint amennyit az illető helységre vagy vidékre nézve a vármegyei (városi) gazdasági munkabérmegállapító bizottság megállapított, csak kihágást követ el, de ha a munkaadó szorult helyzetét kihasználva (pl. aratás, vagy más igen sürgős munka idején) követel a megengedettnél magasabb munkabért, a cselekménye munkabéruzsorává is minősülhet. Különösen ennek kell minősíteni a cselekményt, ha a munkavállaló a magasabb munkabért összebeszélés eredményeképpen, csoportosan követeli, hogy ezáltal a munkaadó szorult helyzetét előidézzék. Nem munkabéruzsora, hanem csak kihágás a cselekmény akkor, ha a munkaadónak módjában áll a legmagasabb munkabérért más munkásokat felfogadni.

A munkabéruzsorát természetesen a munkaadó is elkövetheti azáltal, hogy a munkavállalók szorult helyzetét (a munkát keresők nagy számát) kihasználva, nekik méltánytalanul alacsony munkabért fizet.

4. Pont. A láncolatlan kereskedelem ismérveivel nem foglalkozunk, mert ilyen cselekmény nyomozására a csendőrnök nemigen van sem alkalma, sem lehetősége. Annak megállapítása ugyanis, hogy láncolatlan kereskedelem történt-e, csak úgy lehetséges, ha a nyomozó az áru útját a termelőtől a fogyasztóig követi, ez pedig kereskedelmi ismereteket és olyan nyomozó cselekményeket (könyvvizsgálat, stb.) feltételez, amelyeket a csendőri saját kezdeményezéséből úgysem végezhet. Ha tehát láncolatlan kereskedelem miatt az őrsön feljelentést tesznek, vagy ha annak gyanúja felmerül, a nyomozás megindítása előtt a kir. ügyészségtől kell felhívást és útbaigazítást kérni.

Megjegyezzük, hogy a mai nehéz áruforgalmi viszonyok között a látszat szerinti közbeékelődés nem mindig káros, sőt hasznos is lehet a közönségnek áruval való ellátása szem-

pontjából, de hogy ez így van-e, csak szakértő tudja megállapítani.

5. Pont. Az áruelvonás bűncselekményének megállapításánál legfontosabb a nyereszkeskedési célzat megállapítása, mert enélkül nincs bűncselekmény. Áruelvonás a gyakorlati életben általában kétféle formában szokott előfordulni:

a) a kereskedőnek van áruja, de annak kiszolgáltatását megtagadja, vagy pedig

b) kiszolgáltatja az árut, de csak azzal a feltétellel, hogy a vevő más árucikket is vásárol.

(Harmadik eset is lehetséges: kiszolgál belőle, de csak keveset. Ez azonban a mai általános áruhiányt tekintve — ha csak más indok, pl. áruelrejtési szándék, nincs a háttérben — sok esetben egyenesen hasznos, mert meggátolja, hogy magánosok feleslegesen nagy készleteket halmozhassanak fel.)

Áruelvonás gyanúja esetében mindenekelőtt azt kell vizsgálni, hogy az eladónak a szóbanforgó cikkekre nézve megvolt-e az eladási szándéka?

Ha a termelő vagy a piaci árus a piacra már felhozott áruját a bárki által felkínált törvényes legmagasabb árért nem hajlandó eladni, áruelvonást követ el, amelynek a kísérlete is büntetendő. Ilyen esetben az árucikket, amelyre nézve a cselekményt elkövették, bűnjelként őrizetbe kell venni, ha pedig az romlandó, akkor a hatóság elrendelheti az értékesítését és a befolyt vételárat helyezheti bűnjelként letétbe.

Ugyanez áll arra az esetre is, ha hivatásos kereskedő tagadja meg az árukiszolgáltatást.

Az áruelvonás mindig megállapítható, ha a kereskedő azzal az indoklással tagadja meg az áru kiszolgáltatását, hogy abból nincsen készlete, de ezzel szemben megállapítást nyer, hogy az áruból készletet halmozott fel vagy rejtett el. Ebben az esetben nyilvánvaló, hogy nem is volt szándékában az illető cikket elárúsítani, hanem azt elrejtette azzal a szándékkal, hogy később, ha az ára emelkedni fog, magasabb haszonnal árúsítsa el.

A folyó évi 5. számunkban a 9. lexikonválaszunkban már említettük, hogy a húsiparos megkívánhatja, hogy zsír vásárlása esetében a vevő húst is vásároljon. A húsiparos ezzel nem feltétlenül követ el bűncselekményt, mert különösen vidéki helységekből a nagy zsírhiány idején úgy megröhanják a henteseket ú. n. fehéráruért, hogy a zsír szempontjából rosszul értékesülő selejtes sertések húsa másként eladhatatlanná válnék a részükre. Ugyanez az eset a lisztnél is: a kiörlési rendelet értelmében a malmok ma kétszerannyi kenyérlisztet állítanak elő, mint nullást s ezért kikötik, hogy nullás liszt vásárlása esetén a pékek kenyérlisztet is vásároljanak tőlük. Ezen a helyzeten büntetésekkel sem lehet segíteni: közellátási kérdés, hogy a kenyérlisztet oda szállítsák, ahol semmiféle liszt sincsen, de szükség van rá.

6. pont. Az árucsempésznek egyszerű az ismérve. Árucsempészet az is, ha valaki hatóságilag zárolt cikket vagy terményt szállítási igazolvány nélkül szállít vagy hoz forgalomba.

Ma főként az élelmiszerdrágítás megakadályozása a legfontosabb. Iparcikkeknél csak néhány áruajtában lehet erős árdrágítási kísérleteket megállapítani (tűzelőszér, talpbőr, szappan, petróleum). Az élelmiszerkereskedelem ellenőrzése azért igen fontos, mert a mezőgazdasági terményekben eddig céltudatosan engedélyezett áremelkedés már elérte az élelmiszer-árslínvonalnak azt a megengedhető legmagasabb mértékét, amelynek túllépése már könnyen olyan általános munkabéremelkedési törekvéseket hozhat létre, amely már pénzünk vásárlóerejét is veszélyeztetheti.

Az elmondottak szerint tehát a csendőrségnek az árellelőrzésben való közreműködését a következőkben foglalhatjuk össze:

1. Az árellelőrzés csak közszükségleti cikkekre terjedhet ki.

2. Ha annak gyanúja merül fel, hogy valaki közszükségleti cikket (iparcikket vagy mezőgazdasági terményt) a megengedettnél magasabb áron árusít, meg kell állapítani, hogy:

a) Van-e az illető cikknek a helyi hatóság által megállapított helyi legmagasabb ára (Szerepel-e a falragaszon)?

b) ha a falragason nem szerepel: nem esik-e az árrögzítő rendelet hatálya alá, vagy

c) nem állapított-e meg az árellelőrzés országos kormánybiztosa az illető cikk számára külön legmagasabb árát?

Az utóbbi esetben, de minden más esetben is, amikor árellelőrzési kérdésben felvilágosításra vagy útbaigazításra van szükségünk, forduljunk a vármegye székhelyén működő kereskedelmi kirendeltséghez.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Cigány-furfang.

Írta: ILLE SÁNDOR ny. tiszthelyettes (Kámon).

1922. évi március hó 24-én a Battonyán tartott országos vásárt követő reggelen a vásár alatt látottakat és hallottakat tárgyaltuk meg. Úgy éreztük, hogy jól láttuk el a szolgálatot, mert egyetlen lopás sem fordult elő, vagy legalább is ilyen miatt senki feljelentést nem tett. A beszélgetést be sem fejeztük még, amikor az őrön megjelent Fehér Ádám* battonyai lakos és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik a battonyai határban levő tanyája ablaka üvegét betörték és a szobában levő nyitott szekrényéből 2 öltöny férfi ruhát, több fehérneműt, 2 drb. kék zománcozott tejes kannát és a konyhában a szegre felakasztva volt 3 pár lószerszámát ellopták. Elmondta még a sértett, hogy az egyik zománcozott tejeskanna füle alatt a zománc pengőnyi nagyságban le volt ütve, az egyik öltöny nadrágjának ülep-része pedig meg volt foltozva. A lopást nem vette azonnal észre, mert mint nőtlen ember az istállóban szokott aludni.

A panasztevés közben bejött az őrre Gruics Milán battonyai lakos is, ki ugyancsak feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, kik aznap virradóra tanyáján, a kocsiszin alatt álló hosszú szekkeréről egy rudaló kötelet és két rudaló láncot elloptak.

Nyomozást több ízben végeztünk, eredménytelenül. Már-már feladtuk a reményt, hogy az eset hamarosan kiderüljön, amikor a véletlen a segítségünkre jött.

Az eset után 4 hétre Battonyán labdarúgó mérkőzés volt. A mérkőzést én is végignézttem. A mérkőzés után a két hátvédhez csatlakozva indultam haza. Beszélgetés közben a bátorságról és merészségről is szó esett. Az egyik hátvéd megjegyezte, hogy ő nem szokott félni, de az elmúlt országos vásár éjjelén, amikor a tanyájuk felé igyekezett, nem mert az országúton menni, hanem letért a földekre és úgy ment haza. Amikor ugyanis a községi bíró tanyája közelébe ért, halk beszélgetésre lett figyelmes. Megállt. De a beszédet, bár magyarul, németül, szerbül és románul is ért, nem értette meg. Az a véleménye, hogy az ott levők — beszédjükről ítélve — cigányok voltak.

Izgatottan elkészöntem. A kiderítetlen lopási esetekre gondoltam, úgy érezttem, hogy ha a beszélgetők cigányok voltak, a betörések tettesei azok! Ezt annál is inkább valószínűsítettem, mert a vásárban több végegyházi cigányt is láttam és Végegyháza abba az irányba esik.

Bementem az őrre és a hallottakat jelentettem Kopacz Áron tiszthelyettes őrparancsnoknak és kérttem, vezényeljen éjjel szolgálatba, hogy a végegyházi cigányok között a nyomozást lefolytathassam. Parancsot kaptam, hogy éjjel 2 órakor őrparancsnokommal megyek szolgálatba. Amint lakásomra haza akartam indulni, az őrre megérkezett a mezőkovács-házai őr járőre és jelentette, hogy dohányjövédéki ügyben nyomoz. Mivel a járőrvezető, Nagy tiszthelyettes, már huzamosabb ideje szolgált a mezőkovács-házai őrön, amelynek körletéhez Végegyháza is tar-

tozott, megbeszéltük a járőrrel, hogy másnap reggel 5 órakor 2 bizalmi egyénnel együtt legyen a faluvégén, majd átmegyünk a végegyházi cigányokhoz nyomozni.

Másnap a cigányokat sikerült alvás közben meglepnem. A sorakozó után kiderült, hogy a 78 közül 2 hiányzik, még pedig Balog Zsigmond (Zsubrik), a bíró és Kolompár József (Jocó). Ezek hollétére nézve a többiek előadták, hogy elmentek a faluba munkát keresni. Amint a házak, sátrak és kunyhók között jöttem-mentem, az egyik kunyhóban egy 10 éves forma gyerek egy kék zománcozott kannának nem találta a helyét, mert hol ide, hol oda dugta, amikor azt gondolta, hogy én nem figyelem őt. Közlebről szemügyre véve láttam, hogy a kanna füle alatt a zománc pengőnyi nagyságban le van ütve. Ebből tudtam, hogy — alighanem — jó helyen járunk. Eközben megérkezett a járőr a bizalmi egyekkel együtt.

Ezután Kopacz tiszthelyettes elrendelte, hogy a lakásokból hordjanak ki minden ingóságot. Amikor ez megtörtént, azokat átvizsgáltuk. E közben az egyik cigánylány dunnája alól egy ismeretlen cigány került elő. Ez előadta, hogy őt Bagó Sándornak hívják és Kistelekről jött ide nősülés végett, de csak két napja van itt. A kirakodásnál azért nem vették őt észre, mert, amint a cigánylány a dunnát a földön vonszolva kihúzta, ő a dunna alatt négykézláb lépkedett.

A jelen volt Fehér Ádám a Bagón volt nadrágban saját ruháját ismerte fel. A házkutatás és szemlémotozás közben előkerült Fehér 2 drb. kék zománcozott kannája és több fehérneműje is. Hiányzott a 3 pár lószerszám, 1 öltöny ruha és Gruics rudalókötele és lánc. Ennek előkerítése végett Kopacz tiszthelyettes elrendelte, hogy a sárból, nádból, tengeri- és cirokszárból épített kunyhókat is szét kell szedni.

Ekkor ért csak az igazi meglepetés!

A távol levő Balog Zsigmond bíró úr kunyhójának széjjelszedésekor ugyanis kiderült, hogy a kunyhó hátsó végén kettős fal van! Kívülről, de még belülről nézve sem tűnt fel ez az embernek. A kettős fal között hosszú árok volt. Ebből előkerült a távollevőnek mondott Balog Zsigmond és Kolompár Jocó, valamint előkerült egypár lóra való szerszám, egy zsákban, kétoldal szózott szalonna, darabokra vágva, egy zsák kimosott különféle női és férfi ruha, valamint Balog Zsigmond bíró uron, Fehérnek egy hiányzó öltönye.

Mondhatom, szép jelenet volt! Az előkerült bűnjelek láttára Balog bíró úr beismerte, hogy a battonyai lopást ő, valamint Kolompár Jocó Kolompár Rudolf, Orsós István, Kolompár János (Jané) végegyházi és Bagó Sándor kisteleki lakos követték el. A még hiányzó lószerszámot, rudaló kötelet és láncot pedig eladták Gál Márton és Csordás Ferenc végegyházi lakosoknak. (Itt a bűnjeleket hiány nélkül meg is találtuk.)

A szalonnára és ruhaneműre azt adták elő, hogy azt az asszonyok kártyavetésért és szerencsemondásért kapták. De amikor a szalonnát a községházán az asztalon összerakták és az bizony egy drb. sertés 55 kg-os 2 oldal szalonnájának felelt meg, a bíró úr — de csak az egy napig tartó, több ízben történt kikérdezés után — beismerte, hogy a szalonnát azelőtt két nappal lopták a hódmezővásárhelyi határ-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

ban, egy kamra ajtajának feltörése után, míg a ruhaneműt ezen tanya padlásán szedték le a kötélről. A tanyában az ő, valamint a Kolompár Jócó felesége két nappal előbb járt kártyát vetni és akkor kémlelték ki a helyszínt.

Ezek után helyszíni szemlére vittük a bandát, ahol bizalmi egyének jelenlétében bemutatták, hogy a lopást hol és hogyan követték el. Amikor a hódmezővásárhelyközponti őrsre is elmentünk, melynek körletéből lopták a szalonnát és a ruhaneműt, az egyedül odahaza levő napos nem győzött eleget csodálkozni, hogy az ő körletükben elkövetett lopást hogyan követhették el a 60–70 km távolságra lakó végegyházai cigányok.

Az őrsre bevonultunk, hogy a tényvázatot megszerkesszük. Előbb azonban a nálunk elkövetett lopás és annak kiderítése között eltelt idő alatt érkezett nyomozati ügyeket megegyeszer átnéztük. Láttuk, hogy a magyarbánhegyesi őrs, mely a mezőkovácsházai őrsrel szomszédos, megkeresésében közölte, hogy azelőtt két héttel egy kamrából az ajtó feltörése után két lóra való ezüst veretű lószerszámot, egy másik ház padlás ajtajának feltörése után pedig nyolc drb. füstölt sonkát ismeretlen tettesek elloptak. Ezekre a lopásokra nézve is kikérdeztük a cigányokat, de mivel bűnjel nem volt, a lopás elkövetését mindnyájan tagadták. Az elkövetés helye, módja és ideje az ő munkájuknak felelt meg, így az a meggyőződés érelődött meg bennünk, hogy itt csak valami furfang segít. Nagy tiszthelyettes, aki ezekkel a cigányokkal igen sokat foglalkozott és ennek következtében jól ismerte őket, tudta, hogy Kolompár Rudolf nagyravágyó hiú ember, aki minden áron bíró szeretett volna lenni. Ezt a gyengéjét kihasználva Nagy tiszthelyettes megígérte neki, hogyha nyomravezet minket, kiszabadulása után, ő lesz a cigánybíró. Ezen ígéret fejében azután Rudi elárulta, hogy a keresett lószerszám Zsubri bíró úr kunyhója előtt levő szekér alá van elásva, egy zsákba bekötve.

Ismét kutatás vette kezdetét, miközben a szekér is elkerült a helyéről, és annak a helyén a keresett lószerszám meg is került. Ezt látva Zsubri bíró úr és társai, úgy a lószerszám, mint a sonkák ellopását — beismerték, bár a sonkából bűnjelet már nem sikerült előkeresni.

A cigányokat átadtuk a szegedi kir. ügyészségnek. Itt újabb meglepetésben volt részünk. Amikor az átvett cigányokat a fogházörmesterhez kísértük, akkor derült ki, hogy az egyik cigány régi ismerősük. Ugyanis, amikor Bagó Sándorra került a sor, az örmester feddőleg reászólt, hogy „Csucsár“, már megint itt vagy, hisz alig 6 héttel ezelőtt helyezték feltételes szabadságra! Ez ellen Bagó tiltakozott, mondván, hogy ő itt még soha nem volt, őt nem Csucsárnak, hanem Bagónak hívják. De amikor több fogházör is bizonyította, hogy ő bizony Csucsár Sándor, akkor beismerte, hogy a járőrnek hamis névet mondott be, gondolva azt, hogy szabadlábon marad és így nem találják meg.

Négy év múlva Nagy tiszthelyetessel őrsöt cseréltünk és ekkor Rudi nálam, mint cigánybíró jelentkezett. Így Nagy tiszthelyettes az ígéretét megtartotta.

A leírt lopási esetek nyomozásánál a battonyai, magyarbánhegyesi és a Hódmezővásárhely központi

őrsök járőreit mulasztás terheli, mert a nyomozások alkalmával egyiknek a figyelme sem terjedt ki arra, hogy a lopás előtt kik fordultak meg a helyszínen. Pedig a nyomozás alkalmával a Rudi és Jócó felesége beismerte, hogy kéregetés, kártyavetés és szerencse mondás ürügye alatt előzőleg ők mindig kikémlelték a helyszínt. Ha az első lopás után a battonyai őrs járőrének eszébe jutott volna az ott megjelentek után érdeklődni, igen sok fáradságtól és kellemetlenségtől megkímélhette volna úgy magát, mint a többi őrsöket és a sértetteket is.

Igen nagy mulasztás terheli a mezőkovácsházai őrsöt is. Mert amikor a szomszédos két őrs megkeresése hozzájuk megérkezett, annak nem a legalapossabban tettek eleget. Ha a battonyai őrs megkeresésekor a járőr egy kissé alaposabban néz szét, biztos eredmény lett volna. Annál is inkább, mert oly sok bűnjelet nem oly könnyű elrejteni.

A cigány nem tehetségtelen fajta. Csak, amint mondani szokás, nem mindig jóra használja az esztét. A cigánybűnöző ravasz, furfangos és ezért a csendőrnek nagyon vigyázni kell, hogy a cigányok túl ne járjanak az eszén. Másnak, mint a cigánynak olyan fogás, hogy a földön vonszolt dunna alatt négykézláb lépkedve igyekszik elrejtőzni, eszébe se jutna.

A cigányokkal szemben folytatott nyomozás sikerének feltétele, hogy a csendőr legyen alaposan járatos a cigányfurfangok és szokások terén, szóval alaposan ismerje őket.

A házkutatás két főkövetelménye a rendszeresség és alaposság. E téren a leírt esetből tanulhatunk.

Tapasztalati tény, hogy a cigányok falujukban többnyire rendesen viselkednek és tartózkodnak a bűncselekmények elkövetésétől. Bűnözni a közeli községekbe, de inkább távolabb eső helyekre járnak. Az ilyen kirándulásaik alkalmával sokszor, hihetetlen rövid idő alatt, igen tekintélyes hosszúságú utat tesznek meg. Gyorsan mozognak. Ezért sohasem szabad távolabb lakó cigányok tettességének feltételezésétől, csupán a nagy távolság miatt eltekinteni.

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segítők abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

Egészítse ki nyugdíját!

címmel a „CSENDŐRSÉGI LAPOK“ március 1-i számához egy felhívást mellékelünk. Ebben a vonatkozásban szívesen adunk felvilágosítást mindenkinek, aki ezért hozzánk fordul. :: Felhívásunkhoz erre a célra levelezőlapot csatoltunk. :: Felhívjuk erre a mélyen tisztelt olvasók szíves figyelmét.

Foncière Általános Biztosító Intézet

BUDAPEST, V., Sas-utca 10-12. Tel: 127-233

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Békefi Jakab tiszthelyettes (I. ker.), 1881-től 1919-ig szolgált,

Bárá Gyula tiszthelyettes (I. ker.), 1906-tól 1921-ig szolgált,

Kővári Imre tiszthelyettes (IV. ker.), 1896-tól 1926-ig szolgált,

Német József törzsőrmester (VI. ker.), 1912-től 1924-ig szolgált,

Visnyei Károly törzsőrmester (II. ker.) 1908-tól 1918-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

KÖNYVISMERTETÉS.

I.

A német nagyvezérkar jelenti... Irta: *Vitéz Barabás Emil altábornagy*. A nyugati háború tükre ez a könyv, a világtörténelemben páratlanul álló győzelmes hadjárat eseményeinek tükre. 1940 május 10-én lépi át a német hadsereg a nyugati határt és hat hét alatt a hadsereg példátlan győzelmet aratott. Ha e győzelem a világ előtt csodálatot és ijedséget váltott ki, akkor ezek egyike sem volt indokolatlan. Hogy miért nem, azt ebből a könyvből láthatjuk. A könyv — ismételjük —: tükör. Az események tükre, de az eseményeket mozgató okok, erők is világosan állanak előttünk. Katonaembert, a harc emberét ezeken túlmenőleg leginkább az fogja érdekelni: hogyan tudott a német hadsereg ilyen hihetetlenül rövid idő alatt hadseregeket, országokat legyőzni? El kell olvasni a könyvben időszerű egymásutánban közölt hadijelentéseket, rádióbemondásokat, sajtókivonatokat — és előttünk áll az a hat hét, amelynek eseményeit annak idején izgalommal vártuk és vettük tudomásul. Minden lapja e könyvnek idegfeszítő hősi költeménye egy népnek, amely magára talált az egységben.

A könyv a legszebb könyvek egyike, olvassa el mindenki, a győzelem, a siker, az erő utáni vágy érzete fogja el és ösztönzést kap arra, hogy részese lehessen — az egyszer eljövendő — győzelmeknek.

(Megrendelhető: Centrum Kiadóvállalat Rt., Budapest, VIII., Gyulai Pál-u. 14.)

II.

Cseh világ a Kárpátokban. Irta: *Ortutay Tivadar*. A könyvpiac egyik érdekessége, a szerző a cseh megszállás, a 20 éves bitórló uralom eseményeit írja le, mint szemtanú. Érdekfeszítő, izgalmas olvasmány ez a könyv, amely felnyitja az olvasó szemét olyan világra, ahonnan annyi keserűség fakadt. Ajánljuk látni, tanulmányozni, a jó könyvet megbecsülő olvasóinknak. (Megrendelhető: a szerzőnél, Ungvár.)

HIREK

A visszakerült erdélyi

részekről szomorú leírásokban innen is, onnan is fajkiáltások jutnak el hozzánk fajunk veszteségéről, amely egyes vidékek, falvak vérséگیleg magyar lakosságának elrománosodásával ért bennünket.

Évszázadok véres háborúiban pusztult, kevesbe-
dett a magyarság. Keleti vérért Nyugat védelmében ontotta, testvérharcban állva a Keletről előtörő fajrokonával. És e szívós fajt, amely kivéreztetve is keményen állt Nyugat kapujában, lassú sorvadás kezdte ki. Ősi, többezeréves származását és faji öntudatát elfeledve, elhagyta nyelvét, dalait, népszokásait és megfogyatkozott táborával csatlakozni kezdett azokhoz, akik harcából kívülmaradva a hegyek ormairól szemlélték titáni erőfeszítéseit.

A gazdátlanul maradt portákat, a gyomfelverle telkeket új gazdák vették birtokba. A régi harang elsírta az eltávozottakat, minden új kopjafával új gazda jelent meg a falu végén, aztán a kis harang végleg elnémult, mert a megmaradtok is átmen-
tek a másik templomba, hogy őseik nyelvét elhagyva, idegen nyelven sírják el fajuk lassú pusztulását.

Ma már Kovácsok, Baloghok, Szabók, Kissek csak románul beszélő ezreinek és tízezeinek fájdalmas sora mutatja azt a szomorú utat, amelyen a vártán továbbörkődők táborát elhagyták.

Magam is Erdélyben szolgáltam és elgondolkodva meredtem a temető fejfáira, ahol elbékélt magyarok: Kovácsok, Szabók alusszák örök álmukat az ősi földben, de az elpihentek véréből fakadt unokák szemében már hiába keresem a testvér megértését. Magyarul szölok hozzájuk, de az ősi keleti vonások nem rándulnak meg és a szemek értelmetlenül néznek reám, aki vér vagyok a vérből. Mi kellett történnék, vagy mi minden nem történt, aminek történnie kellett volna, hogy ide jutottak? Tán, ha visszamennék a turáni pusztákra, a Góbi-sivatag füves térségeire, szavaim ismerős hangjára inkább meglobbanna a testvéri szemek tüze! Es itt közöttünk, mellettünk hagyjuk kialudni a tüzeket a magyar szemekből, hagyjuk fogyni a magyar szót a magyar ajkakon?

Mi csendőrök, ápoljuk és gyarapítjuk a magyar érényeket, hazánkért mindig többet igyekeztünk tenni, a kötelességteljesítés, az áldozatvállalás terén mindig az elsők között igyekeztünk maradni, mert vérünk, fajunk, megmaradásunk parancsolja ezt. Nemcsak a rend, a biztonság őrei vagyunk, de szent missziót teljesítő népnevelők is, akik elődeink útját járva, tudásban és lelkierőkben gyarapodva, nem szakadunk el onnan, ahonnan jöttünk. Rá kell eszmélnünk arra, hogy olyan faj élni akarásának vagyunk hordozói, amely faj távoli évezredek homályában kezdte formálni történelmét. A nagy mult, a többezeréves faj történelemformáló szerepe arra kötelez bennünket, hogy őseinkhez méltóan mi is kivegyük részünk abból a küzdelemből, amely az ázsiai puszták lovasát oly keményre edzette.

Ez az áldozatos kötelességvállalás most azt parancsolja nekünk, hogy segítsünk visszavezetni kö-
zénk azokat, akik nem tudatosan, de a küzdelmes

mult hányódásai közben tévedtek le arról az útról, amelyet mi járunk. Nem akarjuk a másét, csak a magunkét akarjuk számbavenni. Seregszemle ez a nemzeti öntudatosodás és megújulás küszöbén.

A nép között élünk, falvait járjuk, résztveszünk örömeiben és segítjük elesettségében. Sok alkalmunk és lehetőségünk van arra, hogy e számbavételnél segítőkészet nyújtunk azoknak, akik a visszatérítő munka elhivatottjai. Olyan munka ez, amelyet nem könnyű elhanyagolni. Magyar szívünk parancsa ez! Testvéreink és utódaink soráról van szó, akiket nem akarunk elveszíteni, hanem visszahívjuk őket az oly küzdelmes magyar sors közös munkájára.

Lehet-e szebb hivatás, nemesebb rendeltetés: újraéleszteni magyar tűzhelyeket, megfényesíteni megtört, tétovázó magyar szemeket, hogy a jól végzett munka után kéz a kézben, egymást támogatva, méltók maradassunk a keleti lovashoz, aki egy évszázad előtt vérében elhozta ide Kelet pusztáiról azokat az erényeket és hibákat, amelyek felemelhetnek, de el is bukathatnak és amelyek örökösüként lehetünk nagyok és erősek, de lehetünk gyengék is.

Mi csendőrök, magyar sors hordozóinak részei, jövőbetekintő szemünkkel most is látjuk az utat, amelyet magyar szívünk sosem szűnő lángolása világít meg és amely megtért testvéreinkkel körünkben élvezet bennünket a szebb magyar jövő küszöbére!

TAKÁCS JÓZSEF százados.

A közigazgatási tanfolyam hallgatóinak látogatása a Bőszörményi-úti laktanyában. A közigazgatási tanfolyam hallgatói 1941 március 9-én délelőtt meglátogatták a csendőrség nyomozó, közlekedési és híradó alakulatait, ahol érdekes és szakszerű előadások és bemutatások keretében ismertették velük a mai idők igényének mindenben megfelelő alakulataink működését. A bemutatásokon és előadásokon részt vett vitéz Nemerey Márton tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője is.

Dicséretet. A m. kir. csendőrség nyomozó osztály parancsnoksága nyilvánosan megdicsérte: Lukács Pál, Nemes József, Gerendeli Pál tiszthelyettes, Kapos Mihály, Palotás Ferenc

Katonai kitüntetések

szalagok, miniatűrök:
kistétényi WALTHER E.

Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 6. főemelet 5.

„ATLANTIS“

kelmefestő és vegytisztító üzem
VI. HEGEDŰS SÁNDOR-UTCA 8.
Telefon: 22-45-10. Flók: IX., LONYAY-UTCA 51. SZÁM.
Függönytisztítás! Minta utáni
festés! Szőnyegtisztítás!

Öskeresztény oégl A testület tagjainak 5-10% engedmény

BÚTOR

LŐRINCZ fehér- és műbútorasztalos. Üzlet: VI., Király-utca 89. Üzem: VI., Podmaniczky-utca 41. Telefon: 319-956. Saját készítményű konyhák és elosztóbútorok állandóan raktáron, avagy rajz szerint készülnek. Háló, kombinált és műbútor raktáron. Öskeresztény cég. A testület tagjainak készpénzvásárlásánál 0% engedmény, avagy kedvezményes fizetési feltételek.

Könyv-, papír-, írószer-, kegytárgy szükségletünket szerezzük be

az „**ÖRSZEM**“

könyv, papír és kegytárgy kereskedésben

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 1. Színház háttárgyótt.

II. és Borbély József őrmestert, mert a törzsosztálynál nyomozó teendőiket fáradságot nem ismerő lelkiismeretes pontossággal és igen jó szaktudással végezték, Révész János tiszthelyettest, Pusztai Béla törzsőrmestert, Tardi József, Józsa Sándor, Buda István, Lendvai György, Karácsony Ferenc őrmestert, mert mint a vasúti alakulatokhoz beosztott altisztek a vasúti őrs közbiztonsági szolgálatát fáradságot nem ismerő la kadatlan szorgalommal, odaadással és igen jó eredménnyel teljesítették. Bálint Sándor, Pap István, Kató Ferenc, Horváth Lajos V., Szabados Zsigmond tiszthelyettest és Kaposi Pál törzsőrmestert, mert mint nyilvántartók teendőiket nagy szorgalommal, jó szaktudással és igen jó eredménnyel végezték.

Honvédségi Közlöny. 10. szám. Személyes ügyek. Dr. Körömczy Rezső gazdasági hadnagyot 1941. évi április hó 1-től számítandó 6 hó tartamára várakozási illetményekkel szabadságolták. A m. kir. belügyminiszter úr 1937. évi június hó 19-én kelt 43.196/II.-1937. számú határozata szerint dr. Sándor István csendőr főhadnagy ősi székely „lőfő“-i rangja és a „Farczádi“ előnév használatához való joga igazolt.

Honvédségi Közlöny. 11. szám. Személyes ügyek. Athelyezések, kinevezések. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a belügyminiszter úrral egyetértésben azonnali hatállyal áthelyezte: Zekány Zoltán őrnagyot Ungvárról, parancsnoki minőségben, a miskolci VII. kerület miskolci gyalog tanalosztályához Miskolcra, Örendy Norbert őrnagyot Budapestről, parancsnoki minőségben az ungvári közlekedési szárnyhoz Ungvárra, — kinevezte: Pálffy Sándor századost a kassai VIII. kerület ungvári szárnyának parancsnokaként, nemereskei Fodor Sándor századost a műszaki alosztály parancsnokaként, Mondok István főhadnagyot a budapesti közlekedési szárny parancsnokaként, dr. Németh László V. főhadnagyot a vasúti szárny parancsnokaként, beosztotta: vitéz Thassy Plávenszky Ferenc őrnagyot előadó-tiszti minőségben a miskolci kerület törzséhez, Lázár Pál őrnagyot a nyomozó-osztály segéd-tisztjévé, dr. Meszlényi Egon főhadnagyot a budapesti kerület budapesti szárnyához, dr. Bóna Zoltán főhadnagyot a közlekedési és híradó osztályhoz segéd-tiszti minőségben, dr. Borhy Emil hadnagyot parancsnok-helyettesként a műszaki alosztályhoz. Nemesség elismerése. A m. kir. belügyminiszter úr határozata szerint dr. Németh László Dezső csendőr főhadnagy régi magyar nemessége igazolt.

OSZTÁLYSORSJEGYET

TÖRÖKNÉL

V Á S Á R O L J U N K

Nyereményhúzás már
április 5-én és 8-án

Egy sorsjeggyel nyerhető legnagyobb nyeremény

700.000 P.

Hivatalos sorsjegyárak:

Egész P 28.-, fél P 14.-, negyed P 7.-,
Nyolcad P 3.50

Török A. és Társa
BANKHÁZ R.-T.

Budapest, IV. Szervita-tér 3

Honvédségi Közlöny. 12. szám. Személyes ügyek. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága Legfelsőbb elhatározásával vitéz **Marssó Lőrinc** százados 1940. évi május hó 1-ével május 1-ei ranggal **örnaggá** kinevezni máltóztatott.

Csendőrségi Közlöny. 10. szám. Szabályrendeletek. A Nemzetvédelmi Kereszt Alapszabályai, Kereskedők és iparosok által vásárokon, piacokon és búcsúkon folytatott árusítás hatósági engedélyhez kötése. A lizttel való takarékos gazdálkodás újabb szabályozásáról szóló 1.040/1941. M. E. számú rendelet egyes rendelkezései hatálybalépésének elhalasztása. Háztartásokban és vendéglátó ipari üzemekben tartható élelmiszerkészletek korlátozása tárgyában kiadott 280/1941. M. E. számú rendelet kiegészítése.

A visszacsatolt keleti és erdélyi országrészre beosztott csendőregények kiküldetési pótdíja. A B. M. úr 1941. március 21-én kelt 233, 197/VI. b. 1941. számú rendeletében kimondta, hogy a visszafutott keleti és erdélyi országrészen felállított új csendőralakulatokhoz — Magyarországnak az 1940. augusztus 30. előtti területéről áthelyezett (1940. november 23-tól 1941. január 31-ig terjedő időben tartósan vezényelt) olyan nős tiszteket és nős legénységi egyéneket, akik az adott viszonyok között új állomáshelyükre családjukkal együtt — saját hibájukon kívül — átköltözködni nem tudtak, illetmények szempontjából ideiglenesen vezényelteknek kell tekinteni mindaddig, míg családjuktól való kényszerű különélés szükségessége fennáll, illetve családjukat az új állomáshelyre átköltöztetik, legtovább azonban 1941. április végéig.

A vezényeltetési költségtérítés összege ezredes, alezredes, őrnagy és századosnál napi 3 pengő, főhadnagy, hadnagy és zászlósnál napi 2 pengő 50 fillér, ezenfelül a tiszteknél az átvonuló szálláspénz. Az igény jogosult nős csendőregénység vezényeltetési költségtérítésének összege — rendfokozatra való tekintet nélkül — napi 2 pengő.

Határsértés. A buzai őrs jelentése szerint március 7-én 16 óra 45 perckor a melegföldvári határvadász őrs egyik járőrére a román graniésárok ráütöttek. A románok 13–14 lövést tettek. A lövöldözésre, a határszélen portyázó és a buzai őrs állományába tartozó **Juhász Miklós** őrmester és **Kéri László** próbacsendőrből állott járőr a megtámadott határvadászjárőr segítségére sietett. Ezek odaérkezését azonban a román graniésárok nem várták be, hanem a román területen levő Katona község irányában elmenekültek. Magyar részről sérülés nem történt.

Fogoly megszökése. A zalaszentgróti őrs állományába tartozó **Magasházi Pál** tiszthelyettes jv. és **Husztó Gyula** csendőrből álló járőr őrizetéből március 16-án 8 óra 30 perckor **Bogdán János** sorozatos lopással gyanúsított cigány Túrje községben megszökött.

Jelentkezés az O. T. K. tenisz osztályba. Az O. T. K. budapesti tenisz osztálya ezévi működését előreláthatólag május hó 1-én kezdi meg margitszigeti sporttelepén. **Idénydíj:** 40 pengő; a kezdők részére 30 pengő, mely összegbe labdaszedő, valamint a tenisz osztály felszerelésének díja van felszámítva. Labdaár fenti összegben nem foglaltatik bent. Labdáról az osztály igyekszik gondoskodni, de a mai rendkívüli viszonyokra való tekintettel felhívjuk a Tagok figyelmét, hogy erről maguk is gondoskodhatnak. Az idénydíj egyszerre, vagy 10 pengős havi részletekben fizethető. Az első részletet a felvételtkor, a többi június, július és augusztus hónapban kell az O. T. K. pénztárába

befizetni. **Jelentkezés:** írásban vagy személyesen az O. T. K. igazgatóságnál (IV., Váci-utca 38. II. emelet, titkári szoba) **április hó 30-ig.**

A Nemzetvédelmi Kereszt Alapszabályához kiadott **Végrehajtási határozványokat** (a csendőrség egyénei részére) ismereti a II. Cs. K.-ben közzétett 97.039/eln. 20.—1941. számú honvédelmi miniszteri körrendelet.

A csendőrségi szolgálati könyvek magánrendeléseinek lebonyolításával a honvédelmi miniszter úr a belügyminiszter úrral egyetértőleg a **Csendőrségi Lapok** szerkesztőségét bízta meg (II. Cs. K.-ben közzétett 581.528/20.—1941. számú honvédelmi miniszteri körrendelet.)

Tényleges állományú csendőrtiszteknek és azok családtagjainak magaslati helyre való bentelását szabályozza a II. Cs. K.-ben közzétett 232.827/VI. b. 1941. számú belügyminiszteri körrendelet.

Tényleges állományú csendőrtisztek gyermekeinek nyári üdültetéséről intézkedik a 231.345/VI. b. 1941. számú belügyminiszteri körrendelet. (II. Cs. K.) A kérvényeket úgy kell felterjeszteni a H. M. úrhoz (20. osztály), hogy oda legkésőbb folyó évi április 20-ig beérkezzenek.

Árkormánybiztosi rendeleték gyűjteménye. Április hó elején házagpótló szakkönyv fog megjelenni, amely méltán számíthat a rendészeti szervek és hatóságok érdeklődésére is. Címe: **Az Élelmiszer- és Terményárszabályozás Rendeletei.** Szerkesztette: dr. sz. Zsótér Bertalan főrevizor, az árkormánybiztos árfelügyeleti osztályának vezetője. A mű közel négyszázoldalas, zsebkönyv formában készül és tartalmazza mindazokat a tudnivalókat, amelyek az árellenőrzésre vonatkoznak, valamint bőséges magyarázatokkal ellátva közli az élelmiszerek és mezőgazdasági termények ármegállapítására vonatkozó összes jelenleg érvényben lévő árkormánybiztosi és miniszteri rendeleteket. A könyv kedvezményes ára 4.— P, ha a megrendelést a szerző 24.344. számú postatakarékpénztári csekszámlájára történő befizetés útján eszközölk. Bianco csekklapok minden postahivatalnál kaphatók.

Eladó 2 darab tiszti köpeny, 1 tiszti körgallér, 2 darab gyalogtiszti kard, 1 vadászkalap, 1 tollforgó, 1 kalaptok, 1 bőrvész vállsík, 1 kamgár zubbony, 1 szövet zubbony, 1 pár gyapjú lábszártekeres, 1 gyalogsági szurony bojtjal, 1 pár fehér glazé bőrkecnyű, 1 tiszti kardbojt, 2 pár tarajos sarkantyú, 11 db különböző éremszalag, továbbá 1 pár alig használt 43-as tiszti eszma, 1 db eszmanadrág. Megtekinthetők a szerkesztőségben 8—14 óra között.

Ki tud róla? Hegedűs József volt csendőr alőrmestert, aki 1916-ban a gyergyótölgyesi őrsön teljesített szolgálatot, keresi **Benedek József** gyergyótölgyesi lakos. Akik a keresett címét tudják, kérjük közöljék azt Benedekkel.

Ki tud róla? Kovács Antal II., Gulyás Balázs, Szűcs István csendőroket és **Kun János** őrmestert, akik 1925—1929. években a szőregi őrsön teljesített szolgálatot, keresi a **szenesi csendőrształy parancsnokság**, mert részükre az O. F. B.-föld után visszatérítés jár. Nevezetteket, vagy azokat, akik a keresettek címét tudják, kérjük, közöljék ezt a szenesi csendőrształyparancsnoksággal.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA Részvénytársulat

BUDAPEST, V., Zoltán-u. 2. Tel.: 129-560. Sörgöncfm: BRIKETT

Szénbányák: Tatabánya, Tokod, Dorog.

Brikettgyár: Tatabánya.

Portlandcementgyárak: Felsőgalla, Beremend, Nyergesújfalu.

Bauxitcementgy.: Felsőgalla.

Mésztelepek: Felsőgalla, Hejőcsaba, Beremend.

Karbidgyár: Felsőgalla.

Szénlepárolótelep: Felsőgalla.

Ferrósilíciumgyár: Felsőgalla.

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses
szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn

Szövet közvetlen a gyárból!

ELADÁS:

IV. PROHÁSZKA 0.-UTCA 8.
VI. TERÉZ-KÖRÜT 8.
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSZTÓGYÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSCAY-ÚT 117 SZÁM.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy „A m. kir. csendőrség elhelyezési térképe” c. kiadványunk teljesen elfogyott, nem tudunk tehát küldeni senkinek. A „Csendőrség Tízparancsolat” tartalékpéldányai a m. kir. csendőrség felszerelési anyagraktár parancsnokságánál vannak, indokolt esetben onnan kell kérni.

SZEMÉLYI HÍREK.

Új őrsparancsnokok: a székesfehérvári II. kerületben: Szabó József VIII., Pongrácz János tiszthelyettes; a debreceni VI. kerületben: Madarász Gyula, Szöllősi Mihály I. tiszthelyettes őrsparancsnokká kinevezték.

Új alesoportvezetők: a budapesti I. kerületben: Szűcs József I., Bárdos János tiszthelyettes nyomozó alesoportvezetővé kinevezték.

Véglegesítették: a pécsi IV. kerületben: Szentmihályi István; a miskolci VII. kerületben: Papp József; a kassai VIII. kerületben: Gombos József, Bánfalvi Miklós; a kolozsvári IX. kerületben: Barna Kálmán, Tulisz Márton, Rísvölgyi Pál, Kozma József, Fekete Imre, Cukor György, Vágvölgyi Károly, Bélavári Antal, Tóth Pál, Ladányi József, Zoltán József, Burom Jakab István, Oláh László, Sólyom Imre, Horváth Gyula I., Horváth Lajos II.; a marosvásárhelyi X. kerületben: Gondócz József, Nagy Károly II., Szabó Pál, Kiss Ferenc, Jancsó Gyula, Farkas István, Varga Mihály, Novák János, Kiss Varga István, Sándor Ignác, Fucskó Ferenc, Dulai János, Hatos József, Balogh József IV., Németh Sándor, Falusi István, Boros István, Kemenes Sándor, Mezős Flórián, Olasz Lajos, Tóth Sándor IV. csendőröket a próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: Gerencsér József őrmester Porcsa Erzsébettel Porogon, Mogyorós János I. őrmester Csorba Rozáliával Dunaegyházán, Bernáth József őrmester Hummel Annával Nyergesújfalun, Sebestyén Ferenc őrmester Kecsmár Annával Kerecsenden, Révész Dénes tiszthelyettes Molnár Teréziával Ócsodún, Kocsis Bálint tiszthelyettes Nyerges Ilonával Budapesten, Szabó Sándor IV. törzsőrmester Kiss Edith-Annával Jászfényszaru; a pécsi IV. ke-

rületben: Fehér Sándor I. őrmester Knittel Katalinnal Igalon; a debreceni VI. kerületben: Gyarmat Lajos őrmester Fülöp Juliannával Gyulán, Szombathy Lajos őrmester Kőczián Margittal Jászberényben; a miskolci VII. kerületben: Tari János csendőr Csonka Etel Irénnel Karádon, Nagy József II. törzsőrmester Farkas Annával Gyöngyösön, Mészáros László őrmester Hegyi Rozáliával Tiszafüreden, Endrődi János őrmester Tóth Ilonával Rimócban; a kassai VIII. kerületben: Vörös Ferenc őrmester Pécsvári Juliannával Budapesten, Jakab Károly őrmester Kovács Margittal Balmazújvároson; a kolozsvári IX. kerületben: Csider Zsigmond törzsőrmester Márfy Teréziával Vépén; a marosvásárhelyi X. kerületben: Kővári Albert tiszthelyettes Kádár Ilonával Poroszlón, Tóth Mihály tiszthelyettes Takács Irénnel Vaján.

Születés: a budapesti I. kerületben: Fodor Sándor százados feleségének Péter-Sándor-Gyula fia, Magyar József III. tiszthelyettes feleségének Attila fia, Nagy Károly I. törzsőrmester feleségének Klára-Izabella leánya, Gerencsér Imre őrmester feleségének Imre-József fia; a székesfehérvári II. kerületben: Várnagy Imre II. tiszthelyettes feleségének Terézia-Zsuzsanna leánya; a debreceni VI. kerületben: Beke József II. törzsőrmester feleségének Sándor fia, Nemes Bálint tiszthelyettes feleségének László fia; a miskolci VII. kerületben: Lőrincz Pál törzsőrmester feleségének Mária-Terézia leánya; a kassai VIII. kerületben: Erdei Miklós törzsőrmester feleségének Katalin leánya, Zsadányi László tiszthelyettes feleségének László fia, Balogh József I. tiszthelyettes feleségének József fia, Oláh Pál I. tiszthelyettes feleségének Árpád-Pál fia, Dávid Lajos őrmester feleségének Ilona-Anna leánya; a kolozsvári IX. kerületben: Horváth József II. őrmester feleségének Ágnes-Franciska leánya, Ferenc Máté tiszthelyettes feleségének Árpád-Máté fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: Csaba József tiszthelyettes feleségének Brigitta-Teréz leánya, Jegyénys Pál tiszthelyettes feleségének Mária-Valéria leánya, Tóth Károly I. törzsőrmester feleségének Zsuzsanna-Irén leánya, Csuka Károly törzsőrmester feleségének István fia.

Halálozás: Horváth István III. alhadnagy felesége, szül. Orosz Julianna Szegeden és Kerekes János törzsőrmester v. felesége szül. Gacsori Kiss Piroksa Szilvásváradon meghalt.

**MEZ HIMZŐFONALAK
SELYEMFÉNYŰEK ÉS
KIVÁLÓAN SZINTARTÓAK!**

**Mez-Cameza
Mez-Meridían
Mez-Gyöngyfonal
Mez-Horgoló**

Gyártja

MEZ R-T.

**BUDAPEST
NAGYATÁD**

**Otthon, szolgálatban
10 perc alatt kész a
BéBé SONKÁS BAB,
BORSÓ,
LENCSELEVES**

Irodájába

Lakásába

BUTORT

KOCSIS JÁNOS-tól vegyen

Üzlet: V., Visegrádi-utca 14. Tel.: 112-821

Üzem: V., Bálvány-utca 32. Tel.: 310-620

Intézeti berendezések
a legutányosabb áron.

Autóterkép Hazánkról

a visszatér Erdélyi részrel együtt. Ára 2.— P. Többszínű nyomás, 110×70 alak.
1 750.000 mérték Ára 2.— P. Bélyegben előre beülve — bermentve!

KÓKAI LAJOS KÖNYVKERESKEDES
Budapest, IV., Kamermayer-utca 3. szám.

CSENDŐR GYŰRŰK

Ezüstből csendőrféjjel szép
kivitelben monogrammal
14 pengőért 3 havi
részletre is fizethető.

SASVÁRI JÓZSEF

Budapest, IV., Régiposta-utca 10. sz.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átesiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalra és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

IRÓGÉP vétel eladás csere **MOCSÁRY** -nál
kedvező részletekre
Nagyvárad, Rákóczi-út 13. Telefon: 20-35. Díjtalan árajánlat
Szakszerű javító üzem.

Ha petróleummal világít
Aladdin
lámpát vegyen!
125 gyertyalényes kezelésmentes, lágyfényű világítás. Régi lámpáját átalakítjuk
lámsertetőt díjmentesen küld:
Aladdin RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

DOXA A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.
ÖGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

Eriska **Er** a mi **Írógépünk**
Vezérképviselő:
Bálint Sarolta
Budapest, Erzsébet krt 43. Tel.: 422-123.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötfegyű számot választani. Aki jellegét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrtisztek részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrtisztek részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

Simon Péterné. Köszönjük kedves sorait, boldog ember, akinek ilyen melegen érző, okosan gondolkodó felesége van. Úgy van, ahogy írtuk s ahogy Ön is mondja: ...minden egyébtől eltekintve is, a csendőrszónagy egyik legnehezebb, legszebb hivatása a gyermekek felnevelése, az oly sokszor

BUTORT
bizalommal vásárolhatunk MESTITZ butorüzletében
KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-u. 30.
Kedvező fizetési feltételek. ALAPÍTÁSI ÉV 1869.

Csendőrsjárőr éjjeli portyázásain csak
Pertrix elemmel világítson
Minden szaküzletben kapható!

nélkülözött családfőt ebben a munkában is pótolni! Erőt merítsen a maga tiszta gondolkodásából, az egyszerű és őszinte érzéseiből, adja Isten, hogy nyugodtan éljék szép életüket, nevelhessék gyermeküket és segítse Isten Önt a — második apróságnál is. Üdvözljük.

1001. Ha elvégezte is a lovas csendőri tanfolyamot, de még gyalogságra van beosztva és gyalogos csendőri szolgálatot teljesít, a lovas csendőr kardot nem viselheti.

11.620. 1. Fiatalabb bajtársai okulására szösz szerint idézzük levélének egy részét: „Saját kérelmemre szerettem le Nyilatkozat alapján. Azt a napot sohasem fogom elfelejteni, amikor erre a könnyelmű lépésre ráadtam a fejemet... Pedig mindjárt állami állásba kerültem és havi keresetem 150—160 P között mozgott.” Nem az első s nem is az utolsó levél az, melyben meggondolatlan volt bajtársak sóvárognak vissza a csendőri élet után. Még jó, ha ilyen bajtársról van szó, aki mindjárt biztos kenyérhez jutott, de hány olyan van, akinek betevő falatja is alig akad. Nem azért mondjuk ezt, hogy mindenáron visszatartsuk azt, aki menni akar. Nem! Aki úgy érzi, hogy nincs ereje megállni közöttünk s nem tudja jószántából magára venni a csendőr kemény, de tisztas, férfias törvényeit, az jól teszi, ha megy. De csupán meggondolatlanságból ne tegye egy bajtárs se! 2. A nemténylegesen visszatérnyelgesítés iránti kérvényét előreláthatólag április hó folyamán elintézzhetik. Éresülésünk szerint aránylag kevesen számíthatnak visszatérnyelgesítésre, különös reményeket tehát ne tápláljon. Polgári állásának megtartására és abból folyó díjazására nézve olvassa el ezévi 4. számunk 141. oldalán „Hazavágyó” jelíges üzenetünket. Többet nem mondhatunk az Ön esetére sem. Visszatérnyelgesítés iránt benyújtott kérelme még nem befolyásolhatja a viszonyt, bejelentenie csak akkor kell, ha esetleg eredménnyel járna.

Tóth Lajos, Kolozsvár. A volt kolozsvári csendőrkerület anyakönyvi lapjainak egy része a budapesti kerületnél van. Esetleg megtalálható ott az Ön is. Irjon oda. Ha nincs meg és a világháborúban szerzett kitérítéseit nem tudja más-ként igazolni, mert az ezekről kapott igazolványai elvesztek, kérjen levélben „a m. kir. Hadilevéltár személyügyi osz-

tályá”-tól (Budapest, I., Bécsikapu-tér 4. szám) kutatóívet és csekket. A csekken 250 P kutatási díjat kell befizetni, a kutatóívet pedig kitöltve vissza kell küldenie a hadilevéltárnak. Körülbelül egy éven belül megkapja a választ. A Károly-csapatkereszt ilyen úton nem igazoltatható. Erre nézve a községi jegyző megadja a felvilágosítást.

1942. Újabb számvívó altiszt tanfolyamot őszre terveznek, de lehet, hogy későbbre marad.

55.555. A „11.620.” jelíges üzenetünkben megtalálja a választ.

Csarnapuszta. Írja meg, hogy milyen célból van szüksége a kért címre. Idézzé újból a nevet is, mert a leveleket válaszadás után azonnal megsemmisítjük.

99.999. — Pszb. Nézetünk szerint a csendőrapa származási igazolványát felhasználhatja menyasszonylánya is. Ha nem fogadják el, értesítést kapnak s akkor is ráérnek felterjeszteni az eredeti okmányokat.

N. S. Királyháza. Valószínűnek tartjuk, hogy a halotti anyakönyvi kivonatokat is elfogadják ebben az esetben igazolásul. A plébániahivatal jelzett igazolványát is csatolják.

N. N. Szentcs. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Mátra. 1. Rablás. Olvassa el a Pinczés Btk. 1940. évi kiadás 725. oldalán az erre vonatkozó magyarázatot. 2. Kötelezője 1940 október 1-én járt le. Ezt láthatta volna a Szut. (1927-es kiadás) 21. pontjából is. Jelentse az őrsparancsnokának.

B. L. Pestszerterzsébet. Nem kell külön megköszönnie, megérdemelten kapta.

Takarékosság. Helyes gondolatok. Szóvátettük, a rendezés következik.

Sóstó. Az igényjogosultsági igazolvány elnyeréséhez szükséges hat szolgálati évbe beszámít a honvédségnél teljesített szolgálati idő is, még abban az esetben is, ha megszakitással jött volna át a honvédségtől.

FEJESZTESI
-CIKKEK- **CSENDŐR BOLT** IRÓGÉP
KERÉKPÁR

MINDEN CSENDŐRT

EREDETI STEYR WAFFENRAD

kerékpárokat, teljes felszereléssel, (elsőrendű gumikkal, csengővel, pumpával, bőrtáskában elhelyezett szerszámokkal), szállítani. Kézpénz ára 210 pengő. **12 havi részletre**

(csak a csendőrség véglegesített tagjainak) 225 pengő.

Luxus kivitelű kromozott Styria Dinamó-lámpa, teljes készlet 24 P.

Bosch-lámpa teljes készlet ára 21 P. 60 f.

Ebben az árban befoglalatik az Á. K. által megállapított fázisadó felár is. Az első részlet a kerékpár átvételekor utánvéttel fizetendő. Rendelje meg levelezőlapon, erre megkapja az aláírandó kötelevelet s ennek beérkezése után elküldjük a kerékpárt.

A kerékpárra vonatkozó feltételek vonatkoznak a legjobb gyártmányú

WANDERER CONTINENTAL

hordozható írógépre is. Kézpénz ára 236 P. 12 havi részletre 266 Pengő.

CSENDŐR BOLT

BUDAPEST, XII., BÜSZÖRMÉNYLÚT 19/a. TELEFON: 154-733.

érdekel, aki **KERÉKPÁRT** óhajt venni, hogy a gyári képvisellel történt egészen kivételes megállapodásunknál fogva módunkban áll

ezidőszereint még, amíg a készlet tart

a csendőri szolgálatban anyagminőségénél és teherbirásánál fogva legjobban bevált, kiállításában is felülmúlhatatlan

Kérjük az olaszteleki őrsőt, értesítse alkalmilag a Füle községben lakó Boda Gyulát, — aki 1918-ban próbacsendőr volt — a következőkről, azzal, hogy levelet válaszbélyeg csatolása esetén sem írunk senkinek. 1. Leveléből nem látjuk, hogy a Nemzetvédelmi Keresztre való igényét megszerezte volna. Csupán az a körülmény, hogy csendőr létére belekeveredett az akkori zavaros idők forgatagába és a vörösök, majd a románok elfogták, még nem jelenti az igény megszerzését. Önként vállalt, saját kezdeményezésből végrehajtott tettek szükségesek ehhez. Ilyennek számít például a volt Székely Hadosztálybeli önként vállalt szolgálat. A feltételeket egyébként a folyó évi 10., illetve 11. Cs. K.-ben közzétett erre vonatkozó rendelet ismerteti. Természetesen mint csendőr is igényt szerezhett a Nemzetvédelmi keresztre, ha a hivatkozott Cs. K.-ben foglalt feltételeknek megfelel. Ennek elbírálására mi nem vagyunk hivatottak. Ha úgy gondolja, hogy jogosultsága meg van, adja be a kérvényét. 2. Elhalt csendőrtestvér után sem nyugdíj, sem egyéb igény nem támasztható.

Riese. Vitéz Csathó István nyugáll. ezredes címe: Budapest, VI., Benczúr-utca 35.

Kárárszteleki. Kertész Jenő ny. ezredes címe: Miskolc, Farkas Károly-u. 20. Cseresznyés Emil őrnagy meghalt, Pongrácz Aladár századost Püspökladányban a kommunisták megölték. A másik címet nem találtuk.

R. L. Sepsiszentgyörgy. Viselje jóegészséggel. Örülünk, hogy így megbecsüli.

G. A. Kápolnásfalu. 1. Mihelyt megállapítják nyugdíjjogosultságát és megkapja a nyugdíját, megrendelheti lapunkat. 2. A nyugdíjat most kell kérni. Megizentük ezt március 15-i számunkban és ebben is. 3. Régebben nyugdíjazott idősebb altszökeket nem vesznek vissza.

K. L. Ungvár. A kéreztett cím: Budapest, honv. miniszterium 7/k. osztály.

Családvédelem. Kívánsága szerint válaszolunk: nem! Gondoljon arra, hogy mi lenne, ha ilyen esetekben egyre-másra megkapnák az engedélyt? Sajnáljuk. Elhatározása egész férfira vall.

Continental írógépek képviselője

JUHÁSZ IMRE

SZÉKESFEHÉRVÁR, Rákóczi-u. 2.

m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

MI BÚTORT
FEKETE VILMOS

a leggyorsabbtól a
költséges kivitelig
műbútor asztalosmester
bátorságnakból vásárolunk

Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélynyos árak! Kiváló munka!

ZALKA LAJOS

ÉGYENRUHAZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSA

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

TELEFONSZÁM: 8-19.

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Az O. R. I. megbizottja — A m. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fizetési feltételek.

MI
Órá-ékszer

REGÉNYI LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ CÉGNÉL VÁSÁROLUNK

Alpaca evőeszközök. Ajándék-tárgyak. Kedvező fizetési feltételek. Megbízható bevásárlási forrás.

Székesfehérvár,
Kossuth L.-u. 2

Remény. A kéreztett cím: ezredes, Miskolc, hadtestparancsnokság.

F. s. d. Kolozsvár. Rendfokozata: alezredes, címe: Budapest, honv. miniszterium 7/m. osztály.

Nyiregyháza. Nyugáll. ezredes, címe: Nyiregyháza, Színház-utca 5.

Tölgyesi szoros. A visszatért országrészek honvéd kórházaira is egyaránt vonatkozik az a rendelkezés, hogy a kórházba utalt csendőrelégység napi 1.50 P gyógy- és ételmezési térítmenyt fizet. A nőtlenek ezenkívül még napi 50 fillért a közzéadalkodásnak. Ha többet vontak le, kérheti a visszatérítést.

Újvidék. Ha a közzéadalkodás fűtötte a nős őrsparancsnok részére folyósított őrsiroda fűtési átalány ellenében az őrsirodát a hideg téli hónapokban. akkor természetes, hogy az őrsparancsnok a március és áprilisi hónapokra is átadja a fűtési átalányt, hogy ezekben a kevésbé hideg hónapokban is a közzéadalkodás fűtsön s megtakaríthassa azt az összeget, amit a hideg hónapokban az átalányra esetleg ráfizetett. Fel sem tételezzük, hogy lenne olyan őrs, ahol ne így lenne.

Kárpátok 9999. A ténylegességi illetmények élvezése a Kárpátjáról és a Felvidékről származó csendőröknek két feltételhez volt kötve és pedig az eskü letételéhez és a tényleges csendőrségi szolgálat teljesítéséhez. Önt igazoltatása elhúzóda miatt csak 1940 január 1-ével vehették fel a testületbe, illetményeit tehát csak ettől az időponttól folyósíthatták. Az előleget ezt megelőzőleg — a többi érdekelten együtt — törvényes alap nélkül kapta, ezért a jelzett 3 hónapra sem előlegre, sem illetményekre igénye nincs.

Áthelyezés. 1. Egy éven belül történt ismételt áthelyezés esetében az első alkalommal mindenképpen igénye van az átköltözködési átalányra, akkor is, ha nem költözködött volna át; a többi áthelyezésnél már csak akkor, ha valóban át is költözködött. Ebből láthatja, hogy Sárvárról Beregszászra az átköltözködési átalány megilleti, a többi helyeken azonban, ha azokra nem költözködött át, nem. Ha viszont az első áthelyezése — melynél nem költözködött át — hatálytalanítva lett, az átköltözködési átalány erre nézve nem illeti meg, de ebben

Kerékpár, Írógép, Rádió és Gramofon

legelőszobban **J. Varga József-nél**

RÉSZLET! CSERE! **GYŐR, Árpád-út 50-**
J A V Í T Á S!

Mi bármely
rendszerű

Írógép,
Kerékpárt,
Rádiót

ROZNÁR JÓZSEF cégnél
vásárolunk

Alkatrészek SZOMBATHELY,
Szt. Márton-u. 20. • Telefonszám: 214.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek. Megbízható keresztény cég. Szakszerű javító üzem

Megbízható jó
BÚTORT csak mesternél rendeljen.

HORVÁTH MIKLÓS
lakberendező-kárpitosmester
GYŐR, Deák Ferenc-utca 20.

Mélynyos árak! • Keresztény cég. • Alapítva 1908-ban

FEINER GYULA

Márkus órák
arany eszt. ajándék-tárgyak megbízható
kivitelben. Kedvező fizetési feltételek. Szakszerű
javítások. • Keresztény magyar üzlet
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
SZOMBATHELY
GRÖF SZÉCHENYI-UTCA 3

az esetben a második áthelyezéséből folyólag van rá igénye. 2. Kérdezze meg a gazdasági hivatalt, erre nézve mi nem adhatunk választ.

Fegyelem. Megtalálja a választ a folyó évi 5. számunk 174. oldalán „Jövő” jelíges üzenetünkben, ez általában az Ön esetére is vonatkozik. Ha nem javul az állapota, kérje kerületi orvosfőnöki megvizsgálását. Szükség esetén kórházi megfigyelés alá veszik, hogy megállapítsák pontosan a baját. Addig nem is gyógykezelheteti magát. Ezt szorgalmaznia kell, mert enélkül nemhogy meggyógyulna, hanem elfajul a baja.

Dráva. Ahhoz, hogy az akna az Ön elgondolása szerint robbantható legyen, áramfejlesztő berendezéssel kellene ellátva lennie. Ez pedig a feltételezett helyzetekben nem valószínűsíthető meg. Egyébként ügyes okoskodás.

Debrecen. Polgári kórházban történt. Ápolás után felszámítható költségekre nézve olvassa el 1939. évi 3. számunk 100. oldalán „Mindent vissza” jelíges üzenetünket. Ez vonatkozik a családtagokra is.

Hullám. 1. A szolgálati cselédkönyvek kezelésére és vezetésére nézve olvassa el a cseléd és gazda közötti viszonyt szabályozó 1876. évi XIII. t.-c. III. fejezetét. 2. A vasúti féléru jegy váltására jogosító arcképes igazolvány megszerzése teljesen a csendőr belátására van bízva, mert csak magánutazásra használhatja. Szolgálati utazások alkalmával utazási okmány (menetlevél, szolgálati lap) alapján a katonadíjzabás szerinti menetdíjat fizeti mind a Máv., mind a magánvasútnak vonalain, ami általában kevesebb, mint a féléru jegy alapján fizetendő összeg. A polgári fogoly után teljes vitéldíjat kell fizetni, amit a saját menetlevelén számol el a csendőr. 3. Amennyiben az ú. n. áramvonalas vonat gyorsvonatot pótol, az is igénybevehető. Ezt a vasútnál megtudja.

Pozsony. Az illető ellen nem kell eljárni, mert külföldön elkövetett kihágás miatt magyar állampolgár nem vonható felelősségre (Kih. Btk. 13. §.). Ha azonban állambiztonság szempontjából mutatkozik aggályosnak az a körülmény, hogy az illető magyar határátlépési igazolvánnyal a szomszédos állam engedélyezett határsávját túllépi és beljebb utazik a szomszédos állam területére, a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Gyűjtsd a vasat. 1. Katonai szolgálatát azért nem számítják be a nyugdíjába, mert 30 napnál hosszabb volt a megszakítás katonai és csendőrségi szolgálata között. Minthogy Ön még 1934 január 1. előtt távozott nyugállományba, a polgári nyugdíjtörvény fenti rendelkezése irányadó Önre. 2. Az igényjogosultsági igazolványra vonatkozó igény a 45. életév betöltésével megszűnik. 3. Március végével valószínűleg már le is szerelt. Lakástügyében forduljon a debreceni polgármesteri hivatalhoz. 4. A rendelet 1941 február 1-i hatállyal közben megjelent.

Bármely márkás RÁDIO vételénél forduljunk bizalommal!

Gazelli Árpád cége

Kolozsvár, Mátyás király-tér 2. városrésze. Villanyzerelés, rádió javítások és alkatrészek, csillárok. Kedvező fizetési feltételek.

EXAKTA

A sokoldalú egyszemű tükrös (lexkamara) a csendőrség munkájára is kiválóan alkalmas: Rövidnyár 1/1000 - 12 másodpercig, önkidő, csatlakozás villanófény (vételhez, körérszek közeli felvételek számára. (Üllemnyomatok stb. leképezésére). Ismertetés díjtalan!

Dresden-Str.-sen 673. Magyarországi vezetőképviselet: Kulbanek H. A. Budapest, V., Bályvány-utca 24. szám.

Meggyesfalva. Olvassa el 1940. évi 20. számunk 695. oldalán „Temesvár” jelíge alatti üzenetet.

Ungvár. 1. A Nemzetvédelmi kereszt megszerzésére üzenetet talál mai számunkban. 2. Ha bevonul az iskolából az őrsére, írja meg nekünk pontosan személyi adatait, nyelvismeretét, távirázképességét, előző ilyen vizsgáját, szolgálatát s általában ismételje meg, amit most írt, mert megválaszolás után megsemmisítjük a leveleket. Lehet, hogy segíteni tudunk a dolgon.

S. I. Cs. 1. Erre a kérdésre később kap választ. 2. Idegen állampolgárságú magyar nőt is elvehet feleségül, ha egyébként a nősülési szabály feltételeinek megfelel. Az előírt anyagi támogatást természetesen az ara nagyszülei is felajánlhatják. Az ara kiskorúsága esetén a beleegyező nyilatkozatot csak a szülő vagy törvényes gyám írhatja alá. 3. Budapesten sok ilyen orvos van. Levélben — kivételesen — megírjuk, ha közli velünk, hogy kinek a gyógyításáról van szó.

Sió. A folyó évi II. Cs. K.-ben megtalálja. Aszerint — nem kedvezményes áron — a hozzátartozó beutalása is kérhető csendőrségi gyógyházba, még ha nem is élne vele közös háztartásban.

T. I. Ujtusnád. Mi sem tudhatjuk az okát, hogy miért nem véglegesítették még. Valószínűleg azért, mert — amint írja — eljárás alatt állott. Ha tisztázódott az ügye és érdemesnek találják, bizonyára nemsokára megtörténik.

Felelőtlenség. Jelentse be az illető a panaszát a következő helyre: Nép- és családvédelmi alap országos szociális felügyelőség, Budapest, I., Uri-utca 39.

Elemi csapás. Az árvízkárosultak közül elsősorban és főképpen azokat részesíthetik csak segélyben, akiknek megélhetési lehetőségét veszélyezteti az okozott kár. Akinek létalapja biztosítva van — mint pl. az állásban lévőeknek — nem sok reménye lehet rá. Megkísérrelheti ugyan szolgálati úton kérni a B. M. úrtól (IX. oszt.), de eredményre aligha számíthat. A testületben gyűjtés engedélyezését ilyen célból hiába kérné. Levélben senkinek sem válaszolunk, ezért a válaszbélyeget lapunk javára írtuk.

4.44. Nyugállományú csendőregyén tisztességes polgári foglalkozást engedély nélkül űzhet. Ha az államnál, vagy az állammal valamilyen vonatkozásban álló vállalatnál helyezkedik el, be kell jelentenie a B. M. úrnak, mert ilyenkor bizonyos esetekben a nyugdíjat a kereset idejére némileg csökkentik. Ha ideiglenes is az állása, akkor is be kell jelentenie.

1917. A háborús évek kétszeresen számítanak. Ezt Önnél is biztosan figyelembe vették.

Egy szomorú asszony. Minthogy a férje 1934 január 1. előtt ment nyugállományba, a polgári nyugdíjtörvény vonatkozott rá s így temetési segélyként csak a csökkentett nyugdíj 1 havi összege és a családi pótlék volt illetékes.

Érsekesanád. A 4%-os emelést bizonyára megkapja. Ha nem, jelentse be a B. M. úrnak, ahol az ügyét megvizsgálják.

Növényhús

az egészséges és gazdaságos étkezés alapja.
10 dkg 4 személyre sült vagy töltelek.
Kapható: MEINL üzletekben és Növényi Tápszer Üzem, Bpest, VII., Huszár-utca 10. sz.
TELEFON: 221-136.

IRODABUTOROK
a legmegbízhatóbb kivitelben méltányos áron

Bertalané

butorraktárban nagy választékban
Bpest, VII. Rákóczi-út 82. I. em. Telefon: 223-131.

HEGEDÜS

író és számológép vállalat

őskoroszlány cég.

BUDAPEST, V., Szabadság-tér 7.

Telefonszám: 12-32-90.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

G. Istvánné Zagyaróna—Vízválasztó. Szeretettel köszöntjük, levelét mai számunkban közöljük. A harmadik csöppség érkezéséhez minden jót, életére Isten áldását!

Megoldás.

Január 15-i számunkban közölt verseny feladat megoldása. I. helyes felelet: Százados úr alázatosan jelentem, a pus-kám hossza egy méter.

II. „Egykettő pár félcipő“ helyett ezt kellett volna írni: Egy darab félcipő (ballabas).

III. Területenkivüliséget egyes külföldi személyek és nemzetközi szervek tagjai élveznek, akikre külön törvényes rendelkezések érvényesek; velük szemben a csendőrség a Szt. 85. §-ában előírtak szerint járhat el.

IV. Az 1:75.000-es térképen 4 centiméteres négyzet 1563 katasztrális hold kiterjedésű területet foglal magában. A térképen 1 cm=750 méter, 4 cm=3000 m, a négyzet tehát 3000×3000 négyzetméter. A katasztrális hold 5755 négyzetméter. Tehát: 9.000.000:5755=156:3. (Kikerekítve!)

Az alábbi pályázóink közül a legjobbak nevét kövérebb betűkkel szedtük.

Abonyi Sándor prbeső. (Valkó), Almás István őrm. (Pusztavacs), Balázs Lajos cső. (Csökmő), Bata József cső. (Bercel), Békefi Imre cső. (Püspökhátvan), Béni József őrm. (Hajdudorog), Bérczes József II. cső. (Miskolc), Borbély József I. cső. (Vágsellye), Borda István cső. (Meggyesfalva), Budai István cső. (Csökmő), Buzás József cső. (Egyek), Buzás Mihály cső. (Pécel), Czifrány Ferenc cső. (Székesfehérvár), Czifrusz Pál cső. (Békés), Csányi Nándor cső. (Dobrád), Császi Lajos cső. (Kápolnokmonostor), Cserfalvi Péter tőrm. (Budapest), Csikesz István tthts. (Budapest), Csóka István III. tthts. (Vép), Csőri Ferenc cső. (Mezőcsát), Csuka Lajos cső. (Zákány), Dobó József tőrm. (Füzesgyarmat), Egedi Mihály őrm. (Bükkszentkereszt), Farkas Imre őrm. (Püspökhátvan), Fehér Géza cső. (Dömsöd), Fias József őrm. (Szarvas), Finta Kálmán tthts. (Isaszeg), Galambos József őrm. (Pelsőc), Gombos Sándor tőrm. (Deménd), Góg Mihály cső. (Medgyesegyháza), Gurmai Péter tthts. (Debrecen), Halmos Ferenc őrm. (Tatabánya), Honos Ferenc alhdgy. (Gödöllő), Horányi István cső. (Lillafüred), Horváth Ferenc cső. (Berettyószéplak), Horváth József ny. tthts. (Keszthely), Isó Ernő prbeső. (Kápolnokmonostor), Jánosfalvi József cső. (Sárkereszties), Juhász József nt. tőrm. (Medgyesegyháza), Kardos Ferenc őrm. (Bázakerettye), Kelémen András cső. (Nagykanizsa), Kiss Sándor I. tthts. (Salgótarján), Komjáti Lajos cső. (Ógyalla), Körösi Farkas cső. (Isaszeg), Kukor Vince cső. (Meggyesfalva), Lakatos

Ferenc tthts. (Jánosháza), Láné József cső. (Hajdudorog), Lévai János cső. (Battonya), Mag Mihály cső. (Szarvas), Magyarlaci János cső. (Kapolcs), Makra Lajos cső. (Mezőtelekd), Móczár Lajos cső. (Oroszka), Mocsai András cső. (Valkó), Monori András cső. (Dömsöd), Nagy József III. cső. (Érkávás), U. Nagy József tthts. (Hajdudorog), Nagyvárad Béla őrm. (Pusztakengyel), Oláh András prbeső. (Füzesgyarmat), Olasz Ferenc cső. (Salánk), Orbán József I. tthts. (Jánosháza), Orbán Simon nt. tthts. (Isaszeg), Palkó Sándor őrm. (Salgótarján), Pelyhe József prbeső. (Berettyószéplak), Pintér József nt. tthts. (Szabadszállás), Radó András cső. (Soltvadkert), Rajna László őrm. (Sepsiszentgyörgy), Rendes Géza cső. (Naszvad), Sági Antal tthts. (Budapest), Sebestyén Pál őrm. (Salgótarján), Soós Lajos prb. cső. (Avasujváros), Szabados István cső. (Endrőd), Szabó József X. tthts. (Székesfehérvár), Szécsényi Géza cső. (Rákospalota), Szegő Ferenc cső. (Békés), Szikszó Károly tőrm. (Fadd), Szilágyi László cső. (Marosvásárhely), Szilágyi László tthts. (Kaba), Takács Ferenc II. cső. (Csorvás), Tátrai István cső. (Cigánd), Tóth István I. cső. (Medgyesegyháza), Török István nt. tőrm. (Balatonföldvár), Udvardi György tthts. (Salánk), Ujfalu János tőrm. (Marosvásárhely).

A legjobbaknak könyvjutalmat küldtünk.

Pályázat.

Hegyvidéki

Őrseink életéből szeretnénk bemutatni néhány képet azok előtt, akik az alföld „laposságán“ vagy a dombvidékek szelíd világában portyáznak. Akik Kárpátalja és Erdély hegyei közé kerültek, sokat tudnak mondani a nehézségekről, mondják, írják hát le a tapasztalataikat. Elég, ha egy-egy képet adnak, elég, ha ügyesen megrajzolt egy órjárat beosztást küldenek, (abból és a feljegyzett idő, stb. adatokból is tudunk olvasni), elég, ha egy portyázás részletét kapjuk; ki ahogyan akarja és legjobban tudja, írja le a szolgálat nehézségeit, amelyeket a régi területek őrséin nem tapasztalt.

A dolgozatokat kérjük április 20-ig hozzánk beküldeni. Csak legénységi állományú bajtársaink vehetnek részt a pályázaton.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

IRÓGÉPEK

PAPIRÁRUK
IRÓSZEREK

KIRÁLYFALVY-től

a legkedvezőbb részletre

MISKOLC,

Horthy Miklós-tér 18.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG“

R-T DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 fizetben nyújt vásárlási lehetőséget, a helyen jelent fizetési kötelezettséget, a havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZÍTÉSGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U.S.

DEICHSEL

gép

BUDAPEST

Váci-út 98. T. *29-89-96.

Közföldi testvérvállalatok Hinderburg 0.5 Witkowitz (Németország)